JEANNETTE WALLS

Cai pe jumătate îmblânziți

READER'S DIGEST
COLECȚIA DE ROMANE

DEON MEYER
TREISPREZECE ORE

JEANNETTE WALLS
CAI PE JUMĂTATE ÎMBLÂNZIȚI

SUSAN HILL
BĂRBATUL DIN TABLOU

CHARLES MARTIN
MUNTELE DINTRE NOI

Reader's Digest

COLECȚIA DE ROMANE

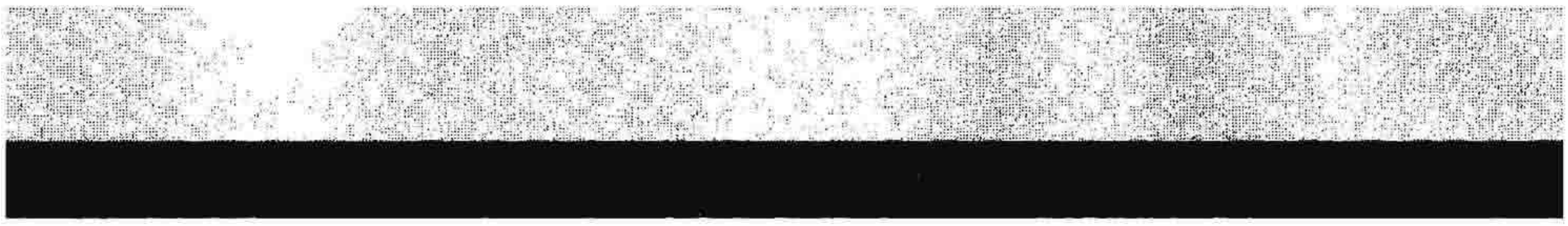

Versiunile condensate din acest volum au fost create de The Reader's Digest Association cu acordul editurilor, autorilor sau deținătorilor copyright-ului.

Copyright © 2011 Editura Reader's Digest, București

Redactare: Adriana Irimia, Luana Schidu
Redactor-șef: Adriana Irimia
Paginare computerizată: Nitsch-Petioky Loránd
Producție: Ciprian Neamțu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Treisprezece ore / Deon Meyer; **Cai pe jumătate îmblânziți** / Jeanette Walls; **Bărbatul din tablou** / Susan Hill; **Muntele dintre noi** / Charles Martin
București: Reader's Digest, 2011

ISBN 978-606-8096-15-5

I. Meyer, Deon
II. Walls, Jeanette
III. Hill, Susan
IV. Martin, Charles

821.111-31=135.1

Pregătire pentru tipar: ASTRON studio CZ, a.s., Praga

Printed and bound in Germany by GGP Media GmbH, Pössneck, 2011

Reader's Digest

COLECȚIA DE ROMANE

READER'S DIGEST, BUCUREȘTI

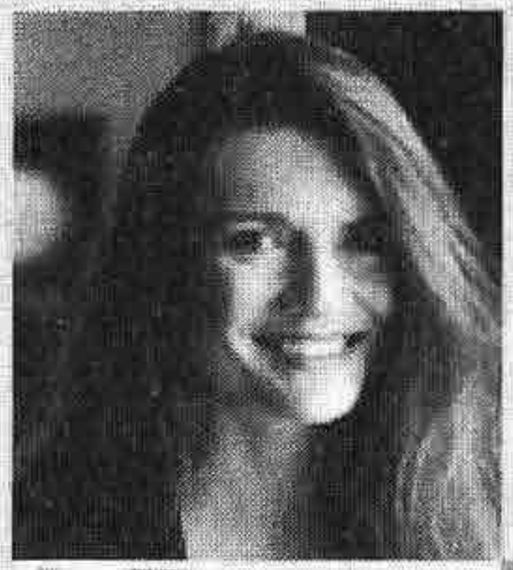

JEANNETTE WALLS

CAI PE JUMĂTATE ÎMBLÂNZIȚI

Lily Casey Smith, bunica jurnalistei și scriitoarei Jeanette Walls, era o femeie îndrăzneață, care spunea lucrurilor pe nume și pentru care a îmblânzi cai sălbatici și a-i bate la pocher pe lucrătorii de la fermă erau activități la ordinea zilei. Născută în 1901, pe câmpiile unduitoare din vestul Texasului, la cincisprezece ani a plecat de acasă, cu o educație sumară, și a străbătut călare pe calul ei opt sute de kilometri ca să-și ia în primire primul post de profesoară, într-un oraș de frontieră. Și acela a fost doar începutul.

JEANNETTE WALLS

CAI PE JUMĂTATE ÎMBLÂNZIȚI

Lily Casey Smith, bunica jurnalistei
și scriitoarei Jeanette Walls, era o femeie
îndrăzneață, care spunea lucrurilor pe nume
și pentru care a îmblânzi cai sălbatici
și a-i bate la pocher pe lucrătorii de la fermă
erau activități la ordinea zilei. Născută în 1901,
pe câmpiile unduitoare din vestul Texasului,
la cincisprezece ani a plecat de acasă,
cu o educație sumară, și a străbătut călare
pe calul ei opt sute de kilometri ca să-și ia
în primire primul post de profesoară, într-un
oraș de frontieră. Și acela a fost doar începutul.
Cititorii se vor minuna de această femeie
întreprinzătoare și o vor iubi pentru neînfricarea,
curajul, simțul umorului și firea ei aventuroasă.

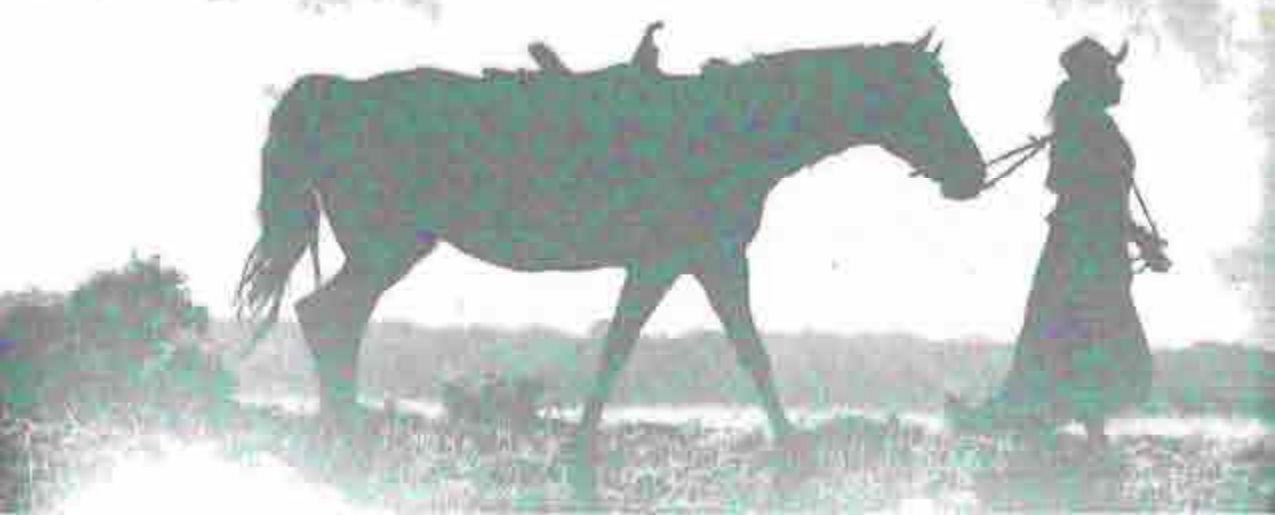

I
Salt Draw

Bătrânele vaci și-au dat seama înaintea noastră că ne pasc necazuri. Era într-o după-amiază târzie de august și aerul era încins și apăsător, ca de obicei în anotimpul ploios. Ceva mai devreme văzuserăm nori de furtună în apropiere de dealurile Burnt Spring, dar ne ocoliseră pe departe, îndreptându-se spre nord. Îmi terminasem aproape toate treburile pe ziua respectivă și mă îndreptam spre pășune cu fratele meu Buster și cu sora mea Helen, ca să aducem vacile la muls. Dar când am ajuns, făpturile acelea se arătau neliniștite rău. În loc să se adune la poartă, cum făceau de obicei la vremea mulsului, stăteau cu picioarele țepene și coada băț, răsucindu-și capul și ascultând atente.

Buster și Helen s-au uitat la mine; fără să scot o vorbă, am îngenuncheat și mi-am lipit urechea de pământul tare, bătătorit. Am prins un uruit – atât de slab și de jos încât mai degrabă îl simțeai decât îl auzeai. Și atunci am știut ce știau vacile: venea o inundație fulgerătoare.

În clipa când m-am ridicat, vacile au rupt-o la fugă, îndreptându-se spre gardul sudic, iar când au ajuns la sârma ghimpată au sărit peste ea și, în ropot de copite, au pornit spre un teren mai înalt.

Mi-am zis că e cazul s-o rupem și noi la fugă, așa că i-am apucat pe Helen și pe Buster de mână. De-acum simțeam uruitul pământului prin tălpile pantofilor. Am văzut primul val de apă cum năvălește plescăind peste porțiunea cea mai joasă a pășunii și am știut că n-avem timp să ajungem pe teren mai ridicat. În mijlocul câmpului se afla un bătrân plop negru, cu ramuri groase și cioturos, așa că am fugit spre el.

Când am ajuns la plop, l-am săltat pe Buster pe creanga cea mai de jos, iar el a tras-o pe Helen în copac. M-am cățărat și eu și am cuprins-o

pe Helen în braţe chiar în clipa când un zid de apă înalt de aproape doi metri a izbit plopul, făcându-ne leoarcă pe toţi trei. Copacul s-a cutremurat când valul uriaş de apă de culoarea caramelului, presărat cu bucăţi de lemn şi câte un popândău ici-colo, a năvălit pe sub noi, acoperind terenul jos.

Am stat acolo, în plop, cam o oră. Soarele a început să apună peste dealurile Burnt Spring, colorând norii înalţi într-un roşu aprins şi proiectând către est umbre violet, prelungi. Sub noi, apa încă se mai revărsa şi Helen a spus că i-au obosit braţele. Avea doar şapte ani şi se temea că nu se va mai putea ţine mult timp de creangă.

Buster, care avea nouă ani, era cocoţat în furca trunchiului copacului. Eu eram cea mai mare – aveam zece ani –, aşa că am preluat controlul şi i-am cerut lui Buster să facă schimb de loc cu Helen, ca ea să poată sta în fund fără să trebuiască să se ţină prea tare cu mâinile. După o vreme s-a întunecat, dar a răsărit o lună luminoasă. Din când în când schimbam locurile, ca să nu ne obosească nici unuia braţele din cale-afară. Scoarţa plopului îmi rodea coapsele, la fel şi lui Helen, iar când am simţit nevoia să facem pipi n-am avut încotro, am făcut pe noi. Pe la jumătatea nopţii, vocea lui Helen a început să sune mai slab.

– Nu mă mai pot ţine în copac.

– Ba da, poţi, i-am spus. Poţi pentru că trebuie!

Le-am spus că vom scăpa cu bine. Ştiam că vom scăpa cu bine, pentru că vedeam asta cu ochii minţii. Ne vedeam pe toţi trei dimineaţă, urcând dealul spre casă, şi-i vedeam pe mama şi pe tata alergând spre noi. Era cu putinţă – dar depindea de noi.

Ca să-i împiedic pe Helen şi Buster să aţipească şi să cadă din plop, i-am pus să spună tabla înmulţirii pe sărite. După ce am terminat cu asta am trecut la nume de preşedinţi şi la capitalele statelor, apoi la definiţii de cuvinte, rime şi tot ce mi-a mai trecut prin cap, răstindu-mă la ei dacă le şovăia glasul, şi aşa i-am ţinut pe amândoi treji toată noaptea.

Prima geană de lumină a zorilor ne-a arătat că apa acoperea în continuare pământul. În cele mai multe locuri, apele unei inundaţii fulgerătoare sunt absorbite de pământ după două, trei ore, dar păşunea se afla în luncă, aproape de râu, şi apa rămânea uneori cu zilele. Însă nu mai creştea şi începuse să se infiltreze prin doline şi prin peticele mlăştinoase.

– Am reuşit! le-am spus.

M-am gândit că putem merge prin apă fără pericol, aşa că ne-am dat

jos din plop. Eram atât de înțepeniți că abia ne puteam mișca încheieturile, iar mâlul tot încerca să ne fure încălțările din picioare, dar în timp ce soarele se ridica pe cer am ajuns pe pământ uscat și am urcat dealul spre casă, exact așa cum văzusem în mintea mea.

Tata era pe prispă și umbla de colo-colo cu pasul lui inegal, din cauza piciorului olog. Văzându-ne, a lăsat să-i scape un strigăt de încântare și a pornit șchiopătând spre noi. Mama a dat fuga afară din casă, s-a lăsat în genunchi și a început să se roage, mulțumind lui Dumnezeu că i-a scăpat copiii de inundație. A declarat că ea ne-a salvat, stând trează toată noaptea și rugându-se.

– Îngenunchează și mulțumiți îngerului vostru păzitor! a spus ea. Și mulțumiți-mi și mie.

Helen și Buster au îngenuncheat și au început să se roage cu mama, dar eu am rămas în picioare, privindu-i. Așa cum vedeam lucrurile, eu eram cea căreia i se datora salvarea noastră, nu mama și nici vreun înger păzitor. În plopul acela nu se aflase nimeni în afară de noi trei. Tata a venit lângă mine și m-a cuprins cu brațul pe după umeri.

– N-a fost nici un înger păzitor, tată!

M-am apucat să-i explic cum avusesem grijă să ajungem în plop la timp. Tata m-a strâns de umăr.

– Păi, scumpa mea, poate că îngerul ai fost tu.

Aveam o gospodărie pe albia pârâului Salt Draw, care se vărsa în râul Pecos, pe câmpiile unduitoare și nisipoase din vestul Texasului. Cerul era înalt și decolorat, iar pământul, jos și spălat de ape. Câteodată vântul bătea zile la rând, dar uneori era așa o liniște că puteai auzi cum latră câinele de la ferma Dingler, la aproape patru kilometri în susul râului.

Era un ținut aspru. Pământul era ca piatra – mai puțin atunci când venea o inundație și transforma totul în noroi –, animalele, ciolănoase și rezistente, chiar și plantele erau țepoase și rare. Tata spunea că High Lonesome, cum i se spunea regiunii, nu-i locul potrivit pentru cei slabi de minte sau de înger și că tocmai de asta lui și mie ne prieste de minune: fiindcă suntem amândoi vânoși.

Gospodăria noastră avea numai 64 de hectare, ceea ce nu însemna prea mult pământ în acea parte a Texasului, atât de aridă încât îți trebuia cel puțin un hectar ca să crești un singur cap de vită. Dar cum proprietatea noastră se afla pe marginea pârâului, era de două ori mai valoroasă

decât pământul fără apă, așa că puteam să ținem caii de trăsură pe care-i dresa tata, vacile de lapte, zeci de pui, niște porci și păunii.

Păunii erau una din stratagemele de îmbogățire ale tatei care a dat greș. Dăduse o grămadă de bani ca să importe păuni de la o fermă din est. Era convins că oamenii care cumpărau de la el cai de trăsură vor fi dispuși și să scoată din buzunar cincizeci de dolari în schimbul uneia din păsările acelea de soi.

Din păcate, tata a supraestimat cererea de păsări ornamentale în vestul Texasului – chiar și în categoria posesorilor de trăsuri –, așa că în câțiva ani păunii au ajuns să ne cotropească ferma. Umblau de colo-colo țipând guralivi, ne ciupeau de genunchi și speriau caii, omorau pui de găină și atacau porcii – dar trebuie să recunosc că, din vreme în vreme, când se opreau din campania terorii ca să-și desfacă coada și să se făleas-că, imaginea era măreață.

Păunii reprezentau doar o activitate secundară. Principala ocupație a tatei erau caii de trăsură – prăsirea și dresarea lor. Iubea caii, în ciuda accidentului. Când tata avea trei ani, într-o zi alerga prin grajd și un cal l-a lovit cu copita în cap, practic zdrobindu-i țeasta. A stat în comă zile întregi. Până la urmă și-a revenit, dar a rămas puțin olog de partea dreaptă a corpului. Își târâia piciorul drept, iar brațul era îndoit ca o aripă de găină. În plus, petrecuse în tinerețe ore lungi în moara zgomotoasă de la ferma familiei, ceea ce l-a făcut fudul de urechi. Drept urmare, vorbea niței cam ciudat și, dacă nu petreceai ceva timp în preajma lui, îți venea greu să înțelegi ce spunea.

Tata n-a învinuit niciodată calul pentru că l-a lovit. Îi plăcea să spună că acel cal știa un singur lucru: că o vietate de mărimea unei pume aleargă pe lângă el. Caii făceau de fiecare dată ceea ce făceau cu motiv, și depindea de tine să-l înțelegi. Tata iubea caii pentru că, spre deosebire de oameni, îl înțelegeau întotdeauna și nu-l compătimeau niciodată. Așa că, deși nu putea să urce în șa din cauza accidentului, a devenit expert la dresajul cailor de trăsură.

M-am născut într-o locuință săpată în pământ, pe malul pârâului Salt Draw, în 1901, la un an după ieșirea tatei din închisoare, unde-și executase sentința în urma condamnării pe nedrept pentru crimă.

Tata crescuse la o fermă din valea Hondo, în New Mexico. Tatăl lui, care desțelenise pământul și crease ferma, era unul dintre primii albi de

origine engleză din vale, sosit în 1868, dar la vremea când tata a devenit bărbat tânăr, în zonă se mutaseră mai mulți coloniști și existau mereu neînțelegeri în legătură cu hotarele și cu dreptul la apă. Aceste dispute duceau adesea la încăierări și la împușcături. Când tata avea paisprezece ani, tatăl lui a fost omorât într-o astfel de dispută. Tata a rămas la fermă, ca s-o conducă împreună cu mama lui, dar disputele acelea tot izbucneau și, douăzeci de ani mai târziu, când un colonist a fost omorât după o ceartă, tata a fost condamnat pentru crimă.

A insistat că i s-a înscenat totul, scriind legiuitorilor scrisori lungi în care-și afirma nevinovăția și după trei ani de închisoare a fost eliberat. La scurt timp după aceea a cunoscut-o pe mama și s-au căsătorit. Procurorul voia să rejudece cazul, iar tata s-a gândit că treaba asta ar avea mai puține șanse dacă se face nevăzut, așa că a plecat cu mama din valea Hondo în High Lonesome, unde au luat în concesiune pământul nostru de pe Salt Draw.

Mulți oameni care-și făceau gospodărie în High Lonesome trăiau în locuințe săpate în pământ, fiindcă cheresteaua era foarte greu de găsit. Tata construise casa noastră săpând o groapă mare pe malul râului, folosind ramuri de cedru drept grinzi și acoperindu-le cu bulgări de pământ ținuți laolaltă de rădăcinile plantelor. Locuința avea o singură încăpere, podea din pământ bătătorit, o ușă din lemn, un geam de hârtie cerată și o sobă de fontă cu un coș ce ieșea prin acoperișul de pământ.

Cel mai bun lucru legat de traiul în locuința săpată în pământ era faptul că vara era răcoare, iar iarna, nu prea frig. Cel mai rău lucru era că, din când în când, din pereții și tavanul nostru își făceau apariția scorpioni, șerpi și cârtițe. În plus, ori de câte ori ploua, tavanul și pereții se transformau în noroi. Câteodată cădeau din tavan bulgări din noroiul acela și trebuia să-i bați cu palma la loc. Iar ocazional, caprele ce pășteau pe acoperiș își băgau câte o copită prin el și trebuia să le tragem afară.

Altă problemă a traiului în casa săpată în pământ erau țânțarii. Mama era deosebit de vulnerabilă la ei – uneori, urmele de pișcături rămâneau umflate la ea cu zilele –, dar eu am fost cea care s-a îmbolnăvit de friguri galbene.

Pe atunci aveam șapte ani și după prima zi mă zvârcoleam în pat, tremurând și vomitând. Tata a stat lângă mine zile întregi și mă tot fricționa cu loțiuni cu spirt, încercând să-mi scadă febra. Când, într-un final, febra a cedat, cântăream cu cinci kilograme mai puțin ca înainte și toată pielea mi-era galbenă. Mama a spus:

– O febră ca asta poate să-ţi fiarbă creierul în cap şi să provoace vătămări permanente. Aşa că nu spune nimănui că ai avut-o. Dacă spui, s-ar putea să-ţi fie greu să-ţi găseşti un bărbat.

Mama îşi făcea griji pentru lucruri cum ar fi acela că fetele ei trebuie să-şi găsească bărbaţi potriviţi. O preocupa ceea ce ea numea „bunele maniere". Înzestrase casa noastră de pământ cu unele lucruri de soi, între care un covor oriental, un şezlong cu şervet de dantelă la căpătâi, draperii de catifea şi un căpătâi de pat din lemn de nuc sculptat, adus de părinţii ei din est când se mutaseră în California. Mama preţuia căpătâiul acela, fiindcă-i amintea de lumea civilizată.

Tatăl mamei era un miner care găsise aur la nord de San Francisco şi devenise foarte prosper. Mama – născută Daisy Mae Peacock – a crescut într-o atmosferă de lume bună. Avea piele moale şi albă şi purta întotdeauna pălărie, mănuşi şi un văl pe faţă când ieşea în aer liber, lucru pe care-l făcea cât mai rar cu putinţă.

Mama se îngrijea de interiorul locuinţei noastre, dar refuza să facă munci precum căratul apei sau al lemnelor. „Mama ta e o doamnă", spunea tata ca să explice dispreţul ei faţă de munca manuală. Tata se ocupa de majoritatea treburilor de exterior, cu ajutorul muncitorului nostru, Apache. Apache nu era cu adevărat indian, dar apaşii îl capturaseră la şase ani şi-l păstraseră; era bărbat tânăr când cavaleria americană – în care bunicul meu era cercetaş – a întreprins un raid asupra taberei respective, iar Apache a venit în fugă strigând *Soy blanco! Soy blanco!* Apache a plecat acasă cu bunicul meu şi de atunci a rămas în familie.

Pentru gătit şi spălat, mama avea ajutorul servitoarei noastre, o fată pe nume Lupe, care rămăsese gravidă şi după naşterea copilului fusese obligată să-şi părăsească satul de lângă Juárez, pentru că-şi făcuse familia de ruşine. Era mică de statură, voinică şi catolică mai cucernică chiar decât mama. Îmi plăcea de Lupe. Deşi părinţii îi luaseră copilaşul, nu-şi plângea de milă niciodată şi admiram lucrul ăsta.

Chiar şi având ajutorul lui Lupe, mamei nu-i prea plăcea viaţa pe pârâul Salt. Nu la asta se aşteptase. Mama credea că s-a măritat bine când l-a luat de bărbat pe Adam Casey, îi ciuda piciorului şchiop şi a impedimentului de vorbire. Bunicul venise în America din Irlanda în timpul unei foamete; a intrat în Regimentul 2 de Cavalerie, „Dragonii", unde a servit sub comanda colonelului Robert E. Lee, şi a fost încartiruit la graniţa statului Texas, luptând cu indienii comanşi, apaşi şi kiowa. După ce

a plecat din armată s-a făcut fermier, iar la vremea când a fost ucis avea una din cele mai mari cirezi din regiune.

Robert Casey a fost împușcat în timp ce mergea pe strada principală a orașului Lincoln din New Mexico. O variantă a poveștii susține că neînțelegerea dintre el și bărbatul care l-a omorât pornise de la o datorie de opt dolari.

După ce a murit, copiii lui au început să se certe cum să împartă cireada, ceea ce a dat naștere la dușmănii ce au durat tot restul vieții tatei. Tata a moștenit proprietatea din valea Hondo, dar considera că fratele lui mai mare, care dusese cireada în Texas, l-a înșelat de partea lui dreaptă și intenta întruna procese. Și-a continuat campania chiar și după mutarea în vestul Texasului.

Tata era complet absorbit de procesele lui de la tribunal, dar pentru noi, ceilalți, lupta permanentă pe care o duceam pe Salt Draw era cea cu intemperiile. Inundația fulgerătoare care ne mânase pe Buster, pe Helen și pe mine în plop n-a fost singura cât pe ce să ne vină de hac. Inundațiile erau destul de frecvente; când aveam opt ani ne lovise alta serioasă. Tata era plecat în Austin, să depună o nouă plângere legată de moștenirea lui, când într-o noapte, pârâul Salt Draw a ieșit din matcă și s-a revărsat în locuința noastră săpată în pământ. Mama i-a luat pe Helen și Buster pe un teren înalt, ca să se roage; eu însă am rămas pe loc, cu Apache și Lupe. Am baricadat ușa cu covorul și ne-am apucat să scoatem apa pe geam, cu gălețile. Mama s-a întors și ne-a implorat să mergem cu ea sus pe deal, să ne rugăm.

– La naiba cu rugatul! am strigat. Hai și scoate naibii apa!

Mama arăta jignită de moarte. Îmi dădeam seama că se gândește că probabil blasfemia mea ne-a condamnat pe toți și eram eu însămi puțin șocată de ceea ce spusesem, dar, cum nivelul apei creștea atât de repede, situația era drastică. Locuința stătea să se năruie. Când tavanul a început să se lase, am înșfăcat căpătâiul din lemn de nuc al mamei și l-am tras pe ușă, chiar în clipa când casa s-a dărâmat, îngropând totul.

După aceea am fost enervată rău pe mama. Spunea întruna că inundația a fost voia Domnului și că trebuie să ne supunem. Eu însă nu vedeam așa lucrurile. Dacă Dumnezeu ne-a dat puterea de a scoate apa cu găleata din casă, oare nu asta voia să facem?

Dar inundația s-a dovedit a fi de fapt o binecuvântare mascată. A fost

prea mult pentru molâul de domn McClurg, care locuia în susul apei, într-o casă din lemn cu două camere, construită de el cu cherestea adusă cu căruţa din New Mexico. Inundaţia a luat cu ea fundaţia casei şi pereţii s-au dărâmat, aşa că domnul McClurg s-a hotărât să se întoarcă în Cleveland. Imediat ce tata a revenit din Austin, ne-am dus cu căruţa să luăm lemnul casei domnului McClurg. Am luat totul: şindrila exterioară, grinzile, căprioriii, tocurile uşilor, scândurile duşumelelor. Până să se termine vara aceea, ne construiserăm o casă din lemn nou-nouţă şi după ce am spoit-o cu var aproape nu-ţi dădeai seama că a fost încropită din lemnul folosit al altcuiva.

În ziua când am terminat casa, în timp ce stăteam cu toţii şi o admiram, mama s-a întors spre mine şi m-a întrebat:

– Ia spune acum, n-a fost inundaţia aceea voia Domnului?

Nu ştiam ce să răspund. Mama putea foarte bine să spună asta privind în urmă, dar după părerea mea, când te afli în toiul unui eveniment, e grozav de greu să-ţi dai seama ce e voia Domnului şi ce nu.

L-am întrebat pe tata dacă el crede că tot ce se întâmplă e voia Domnului.

– Este şi nu este. Dumnezeu ne dă fiecăruia alte cărţi. Cum le jucăm depinde de noi.

M-am întrebat dacă tata e de părere că Dumnezeu i-a dat cărţi proaste, dar simţeam că nu se cuvine să întreb. Tata amintea din când în când de calul care l-a lovit în cap, dar nici unul dintre noi nu vorbea niciodată despre piciorul lui beteag sau despre problemele de vorbire.

Impedimentul de vorbire al tatei făcea ca spusele lui să sune întru câtva ca şi cum ar fi vorbit pe sub apă. Dacă spunea „Înhamă caii la trăsură", cei mai mulţi oameni auzeau „Îmmă caila tsură", iar dacă spunea „Mama vrea să se odihnească", asta suna „Mma vras dineasc".

Toyah, orăşelul cel mai apropiat, se afla la distanţă de şase kilometri şi jumătate şi uneori, când mergeam acolo, puştii se luau după tata şi-l imitau. O dată am încercat să le explic la doi dintre ei că jignesc oamenii, dar ei n-au făcut decât să chicotească, aşa că le-am dat brânci într-o grămadă de bălegar şi am fugit.

Puştii aceia nu înţelegeau despre tata un lucru; de fapt, era deştept. Fusese instruit de o guvernantă şi citea tot timpul cărţi de filozofie şi scria scrisori lungi unor politicieni ca William Taft şi William Jennings Bryan. Când venea vorba de cuvântul scris, nimeni nu se pricepea să înşăileze fraze ca tata. Scrisul lui de mână era elegant, iar frazele erau extravagan-

te, pline cu cuvinte precum „iluzoriu" și „evazionism", pe care majoritatea oamenilor din Toyah le-ar fi putut înțelege doar cu dicționarul.

Toyah avea o școală cu o singură încăpere, însă tata credea că poate obține rezultate mai bune dacă mă instruiește chiar el. În fiecare zi, după masa de prânz, aveam lecții – gramatică, istorie, aritmetică, științe și educație civică –, iar când terminam, eu îi învățam pe Buster și Helen. Disciplina preferată a tatei era istoria, dar o preda dintr-o perspectivă categoric „de la vest de Pecos". Ca fiu mândru de irlandez, îi ura pe pelerinii englezi, ca și pe majoritatea părinților fondatori. Îi considera pe toți niște ipocriți patentați, care declarau că toți oamenii sunt egali, dar aveau sclavi și masacrau indieni pașnici.

Îmi plăceau foarte mult lecțiile, mai ales cele de știință și geometrie, îmi plăcea să aflu că există reguli invizibile ce explică misterele lumii în care trăim. Oricât de deșteaptă mă făcea să mă simt acest lucru, mama și tata spuneau mereu că va trebui să merg la un pension de domnișoare când împlinesc treisprezece ani, ca să deprind bunele maniere sociale și să obțin o diplomă. Pentru că, spunea tata, în lumea asta nu ajunge să ai o educație bună, îți trebuie o hârtie cu care s-o dovedești.

Mama își dădea toată silința să ne transmită rafinamentul lumii din care venea. În timp ce-i învățam pe Buster și pe Helen, îmi peria părul cu o sută de mișcări. Seara mi-l ondula în zulufi. „Părul unei doamne e cununa ei de glorie", spunea ea și repeta la nesfârșit că linia părului, deasupra frunții, e cea mai bună trăsătură a mea, dar când mă uitam în oglindă, micul V al părului deasupra frunții nu-mi părea cine știe ce valoare.

Deși locuiam la șase kilometri și jumătate de Toyah și treceau zile întregi fără să vedem pe nimeni din afara familiei, mama se trudea mult ca să fie doamnă. Era mititică – doar un metru treizeci și cinci înălțime – și cu tălpi atât de mici încât trebuia să poarte cizme cu nasturi, făcute pentru fete. Ca să-și mențină pielea mâinilor de un alb elegant, și le fricționa cu o pastă făcută din miere, suc de lămâie și borax. Purta corsete strâmte, ca să obțină o talie de viespe – eu o ajutam să le lege șireturile –, însă aveau efectul de a o face să leșine. Mama numea aceste leșinuri „amețeală" și spunea că sunt un semn al originii ei alese. Eu îmi spuneam că sunt un semn că-i vine greu să respire din cauza corsetului.

Mama era cel mai apropiată de Helen, care-i moștenise mâinile și tălpile mititele și constituția fragilă. Dar, deși apropiată de Helen, avea o

mare iubire pentru Buster, pe care-l considera viitorul familiei. Buster era un copil mărunt şi cu faţă ca de iepure, dar avea un zâmbet irezistibil şi era unul din cei mai abili vorbitori din ţinut. Mamei îi plăcea să spună că Buster ar fi în stare să farmece tufişul să se ia după el pe drum. Îi zicea mereu că nu există limite la ceea ce poate să devină – magnat al căilor ferate, mare proprietar de vite, chiar şi guvernatorul statului Texas.

Despre mine, mama nu prea ştia ce să creadă. Se temea că s-ar putea să-i fie greu să mă mărite, fiindcă n-aveam stofă de doamnă. De exemplu, eram puţin crăcănată. Mama spunea că asta e din cauză că petrec prea mult timp călărind. De asemenea, aveam dinţii din faţă ieşiţi în afară, aşa că mi-a cumpărat un evantai din mătase roşie cu care să-mi acopăr gura. Ori de câte ori râdeam sau zâmbeam prea larg, mama spunea: „Lily dragă, evantaiul!"

Cum mama nu era chiar cea mai utilă persoană din lume, o lecţie pe care am învăţat-o de la o vârstă fragedă a fost cum să rezolv lucruri, ceea ce era o sursă de uimire şi totodată de îngrijorare pentru mama, care considera că purtarea mea nu e cea a unei doamne, dar pe de altă parte se bizuia pe mine. „N-am mai cunoscut nici o fată care să aibă atâta dibăcie, obişnuia ea să spună. Dar nu sunt foarte sigură că e un lucru bun."

Aşa cum vedea mama lucrurile, femeile ar trebui să-i lase pe cei din neamul bărbătesc să muncească, pentru că asta-i face să se simtă mai bărbaţi. Ideea asta avea noimă numai dacă aveai un bărbat puternic, dispus să-şi asume rolul şi să facă treabă, dar cu şchiopătatul tatei, cu pretextele complicate ale lui Buster şi cu tendinţa lui Apache de a dispărea, de multe ori sarcina de a împiedica totul să se ducă de râpă îmi revenea mie. Însă chiar şi atunci când îşi aduceau toţi contribuţia, nu reuşeam niciodată să terminăm cu toată munca. Iubeam ferma, deşi uneori părea că în loc să fim noi stăpânii locului, ne stăpânea locul pe noi.

Electricitatea încă nu ajunsese în vestul Texasului, aşa că trebuia să faci totul manual: încingeam fierul pe plită ca să călcăm bluzele mamei, fierbeam deasupra focului, în cazan, sodă caustică şi potasă ca să facem săpun, pompam apa şi apoi o căram cu găleata înăuntru ca să spălăm vasele.

Auziserăm şi despre instalaţiile sanitare care erau instalate în casele elegante din est, dar în vestul Texasului nimeni n-avea aşa ceva şi majoritatea oamenilor, inclusiv tata şi mama, considerau că ideea de baie în casă e murdară şi dezgustătoare. „Cine, pentru numele Domnului, ar vrea o căcăstoare în casă?" întreba tata.

Fiindcă am crescut auzindu-l pe tata, îl înțelegeam întotdeauna perfect, iar când am împlinit cinci ani m-a luat să-l ajut să dreseze caii. Tata avea nevoie de șase ani ca să dreseze corespunzător o pereche de cai de trăsură și ținea permanent șase perechi, din care vindea una pe an – destul ca să ne asigurăm traiul minim.

Din cele șase perechi de cai, tata îi lăsa pe cei de un an și de doi ani să alerge pur și simplu de capul lor pe pășune. Îi plăcea să spună: „Primul lucru pe care trebuie să-l învețe un cal este să fie cal." Eu lucram cu cei de trei ani; îi făceam să accepte zăbala, apoi îl ajutam pe tata să înhame și să deshame cele trei perechi de cai mai vârstnici. Mânam fiecare pereche în cerc, în timp ce tata stătea în mijloc și, folosind un bici, îi instruia, asigurându-se că ridică picioarele sus, că schimbă pasul la unison și că-și cabrează elegant gâtul.

Tatei îi plăcea să spună că oricine petrece timp în preajma cailor trebuie să învețe să gândească precum un cal. Cheia, zicea el, e să înțelegi că unui cal îi e permanent frică. Singura lui cale de a se salva de pume și lupi e fuga, așa că fuge ca vântul. Dacă poți convinge un cal că-l vei apăra, va face orice pentru tine.

Tata avea un întreg vocabular de mormăieli, murmure, plescăituri din limbă, țocăituri și fluierături pe care le folosea pentru a vorbi cu caii. Era parcă propria lor limbă aparte. Nu-i cravașa niciodată peste spinare, ci folosea un bici ca să pocnească ușor de o parte și de alta a urechilor animalului, semnalizându-i fără să-i facă vreodată rău sau să-l sperie.

Eu aveam sarcina de a îmblânzi caii. Asta nu semăna cu îmblânzirea mustangilor sălbatici, întrucât caii aceștia se aflau în preajma noastră încă de mânji. De cele mai multe ori mă urcam pur și simplu în spinarea calului, fără șa, mă prindeam cu mâinile de coama lui și-l îmboldeam cu călcâiele. Și apoi porneam, la început spasmodic și stângaci, dar de obicei nu trecea mult și calul își accepta soarta, așa că ne puneam frumos în mișcare. Pe urmă trebuia doar să fie înșeuat și să-i găsim cea mai bună zăbală, după care putea începe dresura.

Chiar și așa, mai ales în cazul cailor needucați, nu știai niciodată la ce să te aștepți, așa că mă trezeam de multe ori aruncată din spinarea lor, lucru care o îngrozea pe mama; tata însă îi făcea semn să-și vadă de ale ei și mă ajuta să mă ridic.

– Cel mai important lucru în viață e să înveți să cazi, spunea el.

Altă sarcină a mea era hrănirea găinilor și adunatul ouălor. În fiecare

dimineață, primul lucru, le aruncam un pumn de boabe de porumb și resturi de la masă. Primăvara, când găinile erau foarte fertile, adunam chiar și o sută de ouă pe săptămână. Puneam deoparte douăzeci și cinci sau treizeci pentru mâncat, iar cu restul mergeam o dată pe săptămână în Toyah, cu căruța, să le vând băcanului, domnul Clutterbuck. Le plătea cu un penny oul și le vindea cu doi cenți bucata, ceea ce-mi părea nedrept, fiindcă eu făcusem toată munca, dar domnul Clutterbuck spunea simplu „Regret, puștoaico, așa merg treburile în lume".

Îi duceam și ouă de păun, găsindu-le în sfârșit acelor păsări fudule o cale de a-și câștiga traiul. La început am crezut că voi lua pe ele de două ori mai mult decât pe cele de găină, dat fiind faptul că erau de două ori mai mari, dar domnul Clutterbuck a acceptat să-mi dea numai un penny de bucată. „Oul e ou", a zis el. M-am gândit că afurisitul de băcan mă înșală pentru că sunt fată, însă nu prea aveam ce face. Așa mergeau lucrurile în lume.

Tata spunea că-mi prinde bine să merg la oraș și să mă târguiesc cu domnul Clutterbuck pentru prețul ouălor. Astfel îmi perfecționam cunoștințele de matematică și învățam arta negocierii, toate acestea urmând să mă ajute să-mi îndeplinesc „Rostul în viață". Tata era filozof și avea o teorie a lui, „Teoria rostului", care afirma că totul în viață are un rost.

Ăsta era motivul pentru care nu ne cumpăra niciodată jucării. Spunea că joaca e pierdere de timp. În loc să se joace de-a casa ori cu păpușile, fetelor le e mai util să facă curățenie într-o casă adevărată sau să îngrijească un bebeluș adevărat, dacă „Rostul lor în viață" e să devină mame.

Tata nu ne interzicea, la drept vorbind, să ne jucăm, așa că uneori, Buster, Helen și cu mine mergeam la ferma Dingler ca să jucăm baseball cu copiii familiei Dingler. Cum n-aveam destui jucători pentru două echipe întregi, ne-am inventat o mulțime de reguli proprii, una spunând că poți scoate din joc un alergător dacă arunci mingea în el. O dată, când încercam să fur o bază, unul dintre frații Dingler a aruncat mingea cu putere și m-a lovit în burtă. M-am îndoit în două și durerea nu voia să treacă, așa că tata m-a dus în Toyah, unde bărbierul care cosea uneori oameni a spus că mi-a plesnit apendicele și trebuie să fiu dusă la spitalul din Santa Fe. Am prins următoarea diligență, iar la vremea când am ajuns în Santa Fe deliram deja. Următorul lucru pe care mi-l amintesc e că m-am trezit în spital, cu copci în burtă și cu tata stând lângă mine.

– Nu-ți face griji, îngeraș, mi-a spus el.

Mi-a explicat că apendicele e un organ rudimentar, ceea ce înseamnă că nu are Rost. Dacă a trebuit să pierd un organ, am ales corect. Dar, a continuat el, a fost cât pe ce să-mi pierd viața, și pentru ce? Am jucat baseball și atâta tot. Dacă vreau să-mi risc viața, ar trebui s-o fac cu un Rost. Am hotărât că tata are dreptate. Aveam de făcut doar un lucru: să-mi dau seama care mi-e Rostul.

Mama spunea mereu că dacă vrei să-ți aduci aminte de iubirea Domnului, ajunge să privești răsăritul soarelui. Iar dacă vrei să-ți aduci aminte de mânia Domnului, privește o tornadă, spunea tata.

Trăind pe Salt Draw vedeam destule tornade, de care ne temeam chiar mai mult decât de inundațiile fulgerătoare. De cele mai multe ori arătau ca niște conuri înguste de fum cenușiu, dar câteodată, după o perioadă cu vreme deosebit de secetoasă, erau aproape transparente și puteai să vezi cum se rotesc la bază crengi de copac, arbuști și pietre. Din depărtare păreau să se deplaseze încet, parcă sub apă, rotindu-se și legănându-se aproape elegant.

Cele mai multe erau simple vârtejuri de praf pornite niței pe nebunii, care trăgeau de rufele de pe frânghie și făceau găinile să fugă cotcodăcind. Dar o dată, când aveam unsprezece ani, a venit peste câmpie un monstru mugitor.

Tata și cu mine lucram cu caii, când cerul s-a întunecat și aerul a devenit apăsător. Puteai să miroși și să simți gustul a ceea ce se îndrepta spre noi. Tata a văzut primul tornada – o pâlnie largă.

M-am apucat să desham caii, în timp ce tata a dat fuga s-o avertizeze pe mama, care s-a apucat să deschidă toate ferestrele casei fiindcă i se spusese că astfel se egalizează presiunea atmosferică și e mai puțin probabil să explodeze casa. Caii goneau ca nebuni în țarc. Tata a deschis poarta și ei au pornit la galop în direcția opusă tornadei. Tata a spus că ne putem face griji cu privire la cai mai târziu, dacă scăpăm cu bine.

Între timp, cerul devenise negru deasupra noastră și vrâstat de ploaie. Tata ne-a pus pe toți, inclusiv pe Apache și Lupe, să ne băgăm în adăpostul strâmt de sub casă. Apropiindu-se, tornada mugea atât de tare încât ne dădea impresia că suntem sub un tren de marfă.

Mama ne-a luat de mâini ca să ne rugăm și, deși în mod normal nu simțeam această chemare, eram mai speriată ca oricând și am început să mă rog mai fierbinte ca oricând. În clipa aceea am auzit o izbitură și zgo-

mot de lemnărie ruptă. Casa a părut să geamă şi să se cutremure, însă podeaua a rezistat deasupra capetelor noastre şi tornada s-a îndepărtat rapid. S-a înstăpânit o linişte deplină.

Trăiam.

Tornada trecuse pe lângă casă, dar smulsese moara de vânt şi o abătuse peste acoperiş. Casa era o ruină. Tata a început să trântească sudălmi de mama focului, declarând că viaţa l-a tras pe sfoară încă o dată.

– Dacă aş deţine iadul şi vestul Texasului, aş vinde vestul Texasului şi aş trăi în iad!

Tata a prezis că la ora lor de masă caii se vor întoarce, iar când s-au întors, a înhămat perechea de şase ani la trăsură şi s-a dus la oraş ca să folosească telegraful. După mai multe telegrame schimbate cu cei din valea Hondo, tata a ajuns la concluzia că nu va fi judecat din nou pentru falsa acuzaţie de crimă. Putea să se întoarcă în siguranţă în New Mexico şi să-şi reia viaţa la ferma Casey, pe care o închiriase unor fermieri de-a lungul acestor ani.

Găinile dispăruseră cu prilejul tornadei, dar aveam majoritatea păunilor, cele şase perechi de cai, iepele de prăsilă şi vacile şi mai multe din moştenirile alese ale mamei, cum ar fi căpătâiul de pat din lemn de nuc pe care-l salvaserăm din casa săpată în pământ. Am împachetat totul în două căruţe. Tata a luat hăţurile uneia, cu mama şi Helen lângă el. Apache şi Lupe erau în a doua căruţă, iar Buster şi cu mine îi urmam călare, cu restul cirezii legate cu funii.

La poartă am privit în urmă spre fermă. Moara de vânt zăcea în continuare peste casă şi curtea era presărată cu crengi de copac. Viaţa fusese grea în vestul Texasului, însă pământul acela era tot ce cunoşteam, şi-l iubeam. Mama spunea, ca de obicei, că e voia Domnului şi de astă dată am acceptat ideea. Dumnezeu ne salvase, dar tot El ne luase casa. Poate că ne dădea pur şi simplu un şut în dos ca să ne spună: „E timpul să mergeţi mai departe."

II

Scara miraculoasă

Am călătorit trei zile ca să ajungem la ferma Casey, al cărei nume tata, care credea în scrierea fonetică, insista că ar trebui schimbat oficial în Ferma KC. Aceasta se afla în mijlocul văii Hondo, la sud de Munții Capitan, și ținutul era atât de verde încât nu-mi venea să-mi cred ochilor. Ferma era mai mult dedicată cultivării plantelor decât creșterii animalelor, cu câmpuri de lucernă și livezi de piersici și nuci pecan plantate cu o sută de ani înainte, de spanioli.

Casa era construită din cărămizi de chirpici și piatră. Existau două dormitoare înăuntru și un șopron de lemne afară, pentru Lupe, iar Apache a preluat una dintre boxele din hambar. Pereții erau groși cât era de lung antebrațul tatei.

– Nici o tornadă n-o va dărâma pe asta! a spus el.

Pe tata îl încânta ideea de a fi mare proprietar de pământ, dar nu și durerile de cap aferente. În loc de câmpurile de pășunat îngrădite pe care le aveam în vestul Texasului, acum erau câmpuri de plantat și plivit, piersici de cules, nuci pecan de adunat, lucrători itineranți de angajat și de hrănit. Din cauza piciorului șchiop, unele munci îl depășeau, iar impedimentul de vorbire făcea ca muncitorilor să le fie greu să-l înțeleagă, așa că deși aveam doar unsprezece ani, am preluat angajările și supravegherea lucrătorilor.

În toamna în care am împlinit doisprezece ani, Buster a plecat la școală, deși era cu doi ani mai mic decât mine. Mama spunea că educația e importantă pentru cariera lui, așa că l-au înscris la o școală iezuită de soi, din apropiere de Albuquerque. Mi-au promis însă că atunci când împlinesc treisprezece ani pot merge la Academia Maicii Luminii a Surorilor Sf. Loretto, în Santa Fe.

Îmi doream de ani buni să merg la o şcoală adevărată; într-un final a sosit ziua când tata a înhămat caii la căruţă şi am pornit în călătoria de trei sute douăzeci de kilometri, noaptea făcând popas sub cerul liber, în saci de dormit. Tata era aproape la fel de entuziasmat ca şi mine cu privire la plecarea mea la şcoală şi, întrucât nu petrecusem prea mult timp în preajma fetelor de-o vârstă cu mine, mi-a dat un potop de sfaturi despre cum să mă înţeleg cu ele. Cea mai bună cale, a spus el, e să-ţi dai seama ce vrea celălalt şi să-l faci să creadă că-l poţi ajuta să obţină acel lucru. A recunoscut că el personal nu e cel mai bun exemplu al acestui crez – cuvintele lui –, dar a spus că dacă pot găsi o modalitate de a-l aplica în viaţa mea, voi ajunge mult mai departe.

Santa Fe era o localitate veche şi foarte frumoasă, cu clădiri scunde din cărămizi de chirpici şi străzi prăfoase, mărginite de stejari spanioli. Şcoala se afla chiar în mijlocul oraşului – două clădiri gotice cu trei etaje, cu cruce în vârf, şi o capelă cu balcon pentru cor, la care se ajungea pe aşa-numita Scară miraculoasă.

Maica Albertina, stareţa, ne-a condus să facem turul locului. A explicat că Scara miraculoasă are treizeci şi trei de trepte – vârsta lui Isus când a murit – şi că urcă în două spirale complete fără vreunul din mijloacele obişnuite de sprijin, cum ar fi un stâlp central. Nimeni nu ştia din ce fel de lemn e făcută şi nici numele tâmplarului misterios care a venit s-o construiască după ce constructorul iniţial al capelei a omis să includă o scară şi călugăriţele s-au rugat pentru ajutorul divin.

Am plăcut-o pe maica Albertina de la bun început. Era înaltă şi ridată, cu sprâncene groase şi negre. Ne trata pe toate elevele – „fetele mele", cum ne spunea ea – la fel, indiferent dacă eram sărace sau bogate, de origine engleză sau mexicană, deştepte sau complet lipsite de orice talent. Era fermă fără să fie aspră, nu ridica niciodată tonul şi nici nu-şi ieşea din fire, dar ar fi fost de neconceput pentru oricare dintre noi să n-o ascultăm. Ar fi fost o excelentă îmblânzitoare de cai, însă nu ăsta era Rostul ei.

Îmi plăcea cu adevărat şi academia. Multe fete se simţeau la început deprimate şi le era dor de casă, dar nu şi eu. Niciodată nu dusesem o viaţă atât de uşoară, deşi ne trezeam înainte de zori, ne spălam pe faţă cu apă rece, mergeam la liturghie în capelă şi apoi la ore, mâncam terci de porumb, măturam dormitoarele, curăţam privatele şi mergeam iarăşi la

liturghie înainte de culcare. Cum n-aveam treburi de făcut în hambar, aveam impresia unei lungi vacanțe.

Am primit o medalie de aur pentru notele mari la matematică și alta pentru activitatea școlară generală. În plus, citeam toate cărțile care-mi cădeau în mână și le meditam pe fetele care aveau probleme. Majoritatea fetelor proveneau din familii bogate de fermieri. Mi-am făcut totuși prietene, încercând să urmez sfatul tatei de a afla ce vrea persoana și a o ajuta să obțină acel lucru, deși când vedeam o fată că face greșit un lucru îmi venea greu să rezist tentației de a o corecta.

Cam pe la jumătatea anului școlar, maica Albertina m-a chemat în biroul ei ca să stăm de vorbă. Mi-a spus că mă descurc bine la Surorile Sf. Loretto.

– Mulți părinți își trimit fetele aici pentru educație de pension, ca să se poată mărita mai ușor, a continuat ea. Dar să știi, nu trebuie neapărat să te măriți.

Înainte nu mă gândisem prea mult la asta. Mama și tata vorbeau mereu ca și cum e de la sine înțeles că Helen și cu mine ne vom mărita, deși trebuie să recunosc că nu cunoscusem nici un băiat care să-mi placă. Pe de altă parte, știam că femeile care nu se mărită ajung fete bătrâne și sunt o povară pentru familia lor.

Maica Albertina a spus în continuare că nu sunt prea tânără ca să încep să mă gândesc la viitorul meu. Că în ziua de azi există numai trei cariere disponibile pentru o femeie: ea poate deveni soră medicală, secretară sau profesoară.

– Sau călugăriță, am intervenit.

– Sau călugăriță, a spus sora Albertina zâmbind. Dar trebuie să ai chemarea. Crezi că ai chemarea?

A trebuit să recunosc că nu sunt sigură.

– Ai timp să reflectezi. Dar indiferent dacă devii sau nu călugăriță, cred că ai fi o profesoară minunată. Ai personalitate puternică. Femeile pe care le cunosc și au personalitate puternică, cele care ar fi putut deveni generali sau conducători de companii dacă ar fi fost bărbați, devin profesoare.

– Ca dumneavoastră, am replicat.

– Ca mine. (S-a oprit o clipă.) Și profesoratul e o chemare. Iar eu am considerat mereu că profesorii sunt, în felul lor, sfinți – îngeri care-și conduc turma afară din beznă.

În următoarele două luni m-am gândit la spusele maicii Albertina. Nu voiam să devin soră medicală, pentru că oamenii bolnavi mă iritau. Nu voiam să fiu secretară, fiindcă atunci eşti mereu la cheremul şefului tău. Dar să fiu profesoară era altceva. Iubeam cărţile, iubeam învăţătura, iar în clasă poţi fi propriul tău şef. Poate că profesoratul era Rostul meu.

Încă mă mai obişnuiam cu ideea – şi, de fapt, o găseam extrem de atrăgătoare –, când una dintre maici mi-a spus că maica Albertina vrea să mă vadă din nou.

Maica Albertina şedea la masa de lucru din biroul ei. Cu o expresie solemnă, mi-a spus.

– Am veşti triste.

Tata plătise la începutul anului prima jumătate a taxei mele şcolare, dar când şcoala i-a expediat factura pentru restul banilor, a trimis o scrisoare spunând că nu poate să strângă suma necesară.

– Mă tem că va trebui să pleci acasă, a spus maica Albertina.

– Dar îmi place aici! Nu vreau să plec acasă.

– Ştiu că nu, însă hotărârea a fost luată.

Maica Albertina a spus că s-a rugat pentru îndrumare în această problemă şi a discutat-o cu consiliul de administraţie. Cei din consiliu erau de părere că şcoala nu e o instituţie caritabilă. Dacă părinţii acceptau să plătească taxa de şcolarizare, cum acceptase tata, şcoala conta pe banii aceia ca să acopere cheltuielile, să ofere burse şi să susţină misiunea din rezervaţiile indiene ale ordinului.

– Aş putea să muncesc ca să-mi plătesc şcoala! am spus.

– Cum? Ai chiar şi aşa toată ziua plină. Avem noi grijă de asta.

Maica Albertina mi-a spus că există o singură altă variantă. Aş putea să îmbrac rasa. Dacă intru în ordinul Surorilor Sf. Loretto, biserica îmi va plăti şcolarizarea. Dar asta ar însemna să merg şase luni în California ca să-mi fac noviciatul, iar apoi să trăiesc în chilie şi nu în dormitorul elevelor. Ar însemna să devin mireasa Domnului Hristos şi să mă supun în totalitate disciplinei ordinului.

– Ai avut ocazia să reflectezi dacă ai simţit sau nu chemarea? m-a întrebat maica Albertina.

Am clătinat din cap. Oricât de mult îmi doream să rămân la şcoală, ştiam că nu sunt croită să fiu călugăriţă. Aveam o fire prea agitată. Şi nu-mi plăcea să primesc ordine de la nimeni, nici măcar de la papă.

Tata m-a dezamăgit profund. Nu numai că-și încălcase angajamentul privind taxa; mai mult, nici măcar n-a avut curaj să dea ochi cu călugărițele: în loc să vină să mă ia acasă, a trimis o telegramă spunându-mi să iau diligența.

Stăteam în încăperea comună, în rochia mea cafenie vopsită în casă, cu valiza lângă mine, când maica Albertina a venit să mă ducă la stația de diligență. În clipa când am văzut-o, buza de jos a început să-mi tremure și ochii mi s-au umplut de lacrimi.

– Ei, să nu începi să-ți plângi de milă! mi-a spus maica Albertina. Ești mai norocoasă decât majoritatea fetelor de aici: Dumnezeu ți-a dat mijloacele cu care să înfrunți obstacole ca asta.

În timp ce mergeam spre stația de diligențe nu mă puteam gândi decât că mă voi întoarce la Ferma KC, unde-mi voi petrece restul vieții muncind, în timp ce tata lucrează la proiectele lui ridicole, iar mama stă pe șezlong și-și face vânt cu evantaiul. Maica Albertina părea să știe la ce mă gândesc. Înainte să urc în diligență m-a luat de mână și mi-a spus:

– Când închide o fereastră, Dumnezeu deschide o ușă. Dar depinde de tine s-o găsești.

Când diligența a oprit în Tinnie, orașul aflat la zece kilometri de fermă, tata ședea în fața hotelului în căruță, cu patru câini uriași în spate. A dat să mă îmbrățișeze după ce am coborât, dar m-am ferit.

– Ce părere ai de voinicii ăștia? m-a întrebat.

Câinii erau negri, cu blană lucioasă, și stăteau privind trecătorii cu un aer imperial, chiar dacă totodată le curgeau balele râu. Erau cei mai mari câini din câți văzusem vreodată.

– Ce s-a întâmplat cu taxa de școlarizare? l-am întrebat pe tata.

– O ai în fața ochilor.

Tata a început să-mi explice că a cumpărat câinii de la un crescător din Suedia și i-au fost trimiși tocmai de acolo până în New Mexico. Că nu sunt câini ca oricare alții; sunt din rasa marele danez, câinii nobilimii. Și, să nu-ți vină să crezi, nimeni nu avea un astfel de câine la vest de Mississippi. Cei patru îl costaseră opt sute de dolari, a zis el, dar odată ce va începe să vândă puii, ne vom recupera banii cât ai clipi, după care restul va fi profit pur.

– Deci ai luat banii mei de taxă și ai cumpărat câinii?

– Ai grijă la ton! m-a prevenit tata, adăugând după o clipă: N-aveai

nevoie să mergi la pension. Au fost bani irosiți. Pot să te învăț eu tot ce ai nevoie să știi.

– L-ai scos și pe Buster din școală?

– Nu. El e băiat și are nevoie de diploma aceea, dacă e să ajungă undeva în viață.

Tata a împins câinii mai încolo și a găsit loc pentru valiza mea.

– Și oricum, avem nevoie de tine la fermă, a mai zis el.

Pe drumul spre fermă a vorbit mai mult tata. Eu ședeam și-i ignoram pălăvrăgeala. Mă întrebam dacă nu cumva cumpărarea acelor câini îi oferise un pretext ca să nu mai plătească taxa, așa încât să trebuiască să vin acasă. Mă întrebam, de asemenea, unde naiba e ușa aceea de care vorbea maica Albertina.

În lunile absenței mele, ferma căzuse într-o ușoară paragină. În câteva locuri se desprinseseră leațuri din gard, cotețul găinilor era nespălat, iar pe podeaua hambarului zăceau împrăștiate piese de harnașament.

Tata adusese, ca să-l ajute la treburi, un fermier chiriaș pe nume Zachary Clemens, cu tot cu nevastă și fiică, și aceștia locuiau într-o clădire anexă dintr-un colț al proprietății.

Mama îi considera mai prejos de noi, fiindcă erau săraci lipiți. Mie însă îmi plăcea familia Clemens și mai ales fiica, Dorothy, care știa cum să ducă o treabă la bun sfârșit. Era o femeie tânără și arătoasă, cu oase mari și rotunjimi bogate. Dorothy știa cum să jupoaie o vacă și să prindă iepuri în capcană și săpa grădina de legume pe care o îngrădise familia Clemens, dar își petrecea majoritatea timpului lângă un ceaun mare, atârnat deasupra focului din curte, gătind tocane, făcând săpun și spălând și vopsind haine ale orășenilor din Tinnie.

Tata lăsa marii danezi să umble liberi după placul inimii și, într-o zi, la câteva săptămâni după întoarcerea mea acasă, Dorothy Clemens a bătut la ușa noastră ca să-l anunțe că fusese la cules de nuci pecan în apropierea hotarului dintre proprietatea noastră și ferma bătrânului Pucket și-i găsise pe toți patru câinii împușcați mortal. Tata a dat buzna în hambar, cuprins de furie, a înhămat caii la o trăsură și a plecat să-i ceară socoteală bătrânului Pucket.

Ne făceam griji cu privire la ceea ce va urma. Ca să ne găsim ocupație, Dorothy și cu mine ne-am așezat pe gardul țarcului, curățând nuci, până când s-a întors tata. El ne-a spus că bătrânul Pucket a recunoscut

fără pic de regret uciderea marilor danezi, susținând că erau pe proprietatea lui și alergau după vitele lui, așa că s-a temut că vor doborî una. Tata înjura și turuia întruna că o să-i vină el de hac bătrânului Pucket. A dat fuga în casă, de unde a ieșit cu pușca și a sărit în trăsură.

Dorothy și cu mine am alergat la el. Am înșfăcat hățurile, pe care tata încerca întruna să le plesnească. Dorothy a sărit pe banchetă și, fiind femeie voinică, i-a smuls tatei pușca.

– Nu se poate să mergeți să omorâți pe cineva pentru niște câini! a spus ea. Așa se pornesc dușmăniile neîmpăcate.

Ne-a povestit că pe vremea când familia ei trăia în Arkansas, fratele ei a omorât pe cineva în autoapărare când s-a stârnit o controversă în timpul unui joc de aruncat potcoave; apoi a fost omorât de vărul bărbatului respectiv. Temându-se că tatăl ei va răzbuna moartea fiului său, vărul respectiv a venit după tată. Au fost nevoiți să lase totul și să fugă în New Mexico.

– Fratele meu e mort și noi n-avem para chioară în buzunar din cauza unei certe prosteşti la un joc de aruncat potcoave! a spus ea.

În cele din urmă, tata s-a potolit, dar a continuat să fiarbă din cauza poveștii și a doua zi a mers la oraș, ca să-l dea în judecată pe bătrânul Pucket. S-a pregătit obsesiv pentru audiere, documentându-se asupra legilor și luând declarații de la veterinari cu privire la valoarea marilor danezi.

În ziua procesului ne-am îngrămădit cu toții în căruță. Când venea în oraș, judecătorul itinerant ținea ședința de judecată în holul hotelului, stând într-un fotoliu la un birou mic. Diferiții reclamanți și inculpați sprijineau pereții, așteptându-și rândul.

Judecătorul era un bărbat slab, care se uita la tine iscoditor, pe sub sprâncenele stufoase, dând impresia că nu tolerează proștii.

– Ai împușcat câinii aceia? l-a întrebat judecătorul pe bătrânul Pucket.

– 'Nțeles că da.

– De ce?

– Erau pe proprietatea mea, fugeau după vitele mele și de la distanță am crezut că-s niște lupi mari.

Tata a dat să argumenteze, dar judecătorul l-a amuțit.

– Domnule, nu înțeleg ce spui și oricum nu contează, a spus judecătorul. În ținutul vitelor n-ai ce ține câini mai mari ca lupii.

Întorcându-se spre bătrânul Pucket, a adăugat:

– Dar animalele acelea erau valoroase, așa că el merită compensație pentru pierderea lor. Dacă ești strâmtorat cu banii, sunt bune și animalele – cai sau vite.

Și asta a fost tot.

La câteva zile după proces, bătrânul Pucket a apărut cu mai mulți cai legați cu funii unul după altul. Tata a refuzat să iasă din casă, așa că am ieșit eu să-l întâmpin pe bătrânul Pucket, care băga caii în țarc.

– Cum a poruncit judecătorul, domnișoară, a zis el.

– Iau la cunoștință plata, am răspuns și i-am strâns mâna.

Spre deosebire de tata, nu vedeam rostul dușmăniei cu un vecin. Bătrânul Pucket mi-a dat o hârtie ce conținea lista cu valoarea pretinsă de el a fiecărui cal, apoi a dus degetul la pălărie și a plecat. După plecarea bătrânului Pucket, tata a ieșit și s-a uitat la cai. I-am dat hârtia, iar el a pufnit dezgustat.

– Niciuna din mârțoagele alea nu face douăzeci de dolari!

Era adevărat. Evaluările bătrânului Pucket erau umflate gogonat. Adusese în total opt cai – mustangi mici, rezistenți și bondoci, de genul celor pe care cowboy-ii îi prindeau cu lasoul în sălbăticie și apoi stăteau în spinarea lor o zi sau două, doar ca să-i facă să accepte în final șaua. Erau nețesălați, cu copitele crăpate și având mare nevoie să fie curățate, și aveau coada încâlcită și plină de mizerii. În plus, erau speriați și ne priveau cu neliniște.

Problema cu caii pe jumătate îmblânziți ca aceștia era faptul că nimeni nu-și făcea timp să-i dreseze. Cowboy-ii îi prindeau și apoi îi călăreau folosindu-se de frica lor, mândrindu-se că pot rămâne călare oricât de disperat se cabrau și se zbăteau caii. Needucați cum trebuie, aceștia erau mereu speriați și urau oamenii. Totuși, erau inteligenți și curajoși, iar dacă-i îmblânzeai cum trebuie, deveneau cai buni.

Unul anume mi-a atras atenția: o iapă. Era bălțată, părea mai puțin speriată și mă privea cu concentrare. Am tăiat frânghia care-o lega de ceilalți, am prins-o cu lasoul și apoi m-am apropiat de ea încet, respectând regula tatei de a ține ochii în pământ în preajma cailor străini.

Iapa a rămas locului; când am ajuns la ea, am ridicat mâna pe lângă capul ei și am scărpinat-o după ureche. Apoi mi-am petrecut mâna de-a lungul feței ei. Nu s-a smucit, și atunci am știut că e specială: nu cea mai mare frumusețe – fiind o tărcătură de alb, maro și negru –, dar se vedea bine că știe să-și folosească mintea, iar la un cal prețuiesc oricând istețimea mai mult decât înfățișarea.

– E a ta, a spus tata. Ce nume vrei să-i dai?

M-am uitat la iapă. În general, nouă, fermierilor, ne plac numele simple. Dacă o pisică are cizmulițe, îi spunem Socks; dacă un câine e roșu, îi spunem Red; Dacă un cal are stea în frunte, îi spunem Blaze.

– Am s-o botez Patches (petice).

M-am apucat s-o domesticesc pe Patches ca lumea. Era o iapă deșteaptă foc și cât ai bate din palme a ajuns să accepte cu adevărat zăbala și o lua din loc la cea mai ușoară atingere a pintenului meu. După câteva luni de lucru a ajuns chiar să ajute la strângerea vitelor. Am început să concurez cu Patches în mici curse de amatori și câteodată chiar ne întorceam cu banii de premiu.

În vara următoare, Buster s-a întors de la școală, terminând clasa a opta. Mama și tata vorbeau despre înscrierea lui la liceu, însă pe el nu-l interesa liceul. Știa destulă matematică, citire și scriere ca să conducă o fermă și nu vedea ce rost ar avea să-și însușească mai multe cunoștințe.

La scurt timp după întoarcerea lui Buster mi-am dat seama că el și Dorothy se plac. În unele privințe făceau o pereche ciudată, din moment ce ea era cu câțiva ani mai mare, iar lui abia dacă începuseră să-i mijească tuleiele. Mama a fost îngrozită când a aflat, însă eu eram de părere că Buster are noroc. Fusese dintotdeauna puțin cam lipsit de motivație; ca să conducă ferma cât de cât bine va avea nevoie lângă el de o persoană hotărâtă și muncitoare, ca Dorothy.

Într-o zi, în iulie, am mers cu Patches în Tinnie ca să ridic corespondența. Spre surprinderea mea, aveam o scrisoare de la maica Albertina. M-am așezat pe treptele magazinului general ca s-o citesc.

Îmi scria că a continuat să se gândească la mine și crede în continuare că aș fi o profesoară excelentă. De fapt, continua ea, din cauza războiului izbucnit în Europa, a apărut o penurie de profesori, mai ales în zonele izolate ale țării. Dacă trec un test organizat de guvern în Santa Fe, probabil că-mi voi putea găsi un serviciu chiar și fără diplomă și chiar dacă am doar cincisprezece ani.

Eram atât de entuziasmată, încât a trebuit să-mi reprim imboldul de a parcurge în galop tot drumul până la fermă. În timp ce mergeam, mă gândeam întruna că asta e ușa de care-mi vorbise maica Albertina.

Mamei și tatei nu le-a plăcut deloc ideea. Mama tot spunea că am șanse mai bune de măritiș dacă rămân în vale, unde sunt cunoscută ca fiica unui proprietar înstărit de pământ. Tata tot arunca un motiv după

altul: sunt prea tânără; e prea periculos; de ce-aș vrea să stau închisă într-o sală de clasă? În cele din urmă, după ce a ridicat toate aceste obiecții, tata m-a chemat să stau jos pe prispa din spate și mi-a spus:

– Realitatea e că am nevoie de tine.

Anticipasem așa ceva.

– Asta n-o să fie niciodată ferma mea; o să fie a lui Buster, și cum Buster se va însura cu Dorothy, vei avea tot ajutorul necesar. Cum spui tu mereu: trebuie să-mi găsesc Rostul.

Tata s-a gândit la asta un minut, două și în cele din urmă a spus:

– Ei, ce naiba, presupun că poți măcar să mergi și să dai afurisitul de test!

Testul a fost mai ușor decât mă așteptam – în principal întrebări despre definiții de cuvinte, fracții și istorie americană. Câteva săptămâni mai târziu, înapoi la fermă, Buster a venit în casă cu o scrisoare pentru mine. Tata, mama și Helen m-au privit cu toții cum o deschid.

Luasem testul. Mi se oferea postul de învățătoare suplinitoare itinerantă în nordul Arizonei. Am țipat de încântare.

– Măi să fie! a rostit mama.

Buster și Helen m-au îmbrățișat; m-am întors apoi spre tata.

– Se pare că tocmai ți s-a dat o carte, a spus el. Presupun că ai face bine s-o joci.

Școala care mă aștepta se afla în Red Lake, Arizona, opt sute de kilometri spre vest, și singurul mod de a ajunge acolo era călare pe Patches. M-am hotărât să călătoresc cu bagaj puțin, luând cu mine doar o periuță de dinți, un rând de lenjerie de corp curată, o rochie prezentabilă, un pieptene, o ploscă și sacul de dormit. Aveam banii de premiu de la cursele de cai pe care le câștigasem și puteam să-mi cumpăr provizii pe drum, căci aproape toate orașele din New Mexico și Arizona se aflau cam la distanță de o zi călare unul de altul. Am socotit că drumul îmi va lua patru săptămâni bune.

Mama era îngrijorată la culme de ideea că o fată de cincisprezece ani va călători singură prin deșert, dar i-am spus că-mi voi ține părul strâns sub pălărie și voi vorbi mai gros. Tata mi-a dat, pentru siguranță, un revolver cu magazie cu șase cartușe și pat de sidef, dar adevărul e că această călătorie nu-mi părea mare lucru – doar versiunea de opt sute de kilometri a drumului de zece kilometri până-n Tinnie.

Patches și cu mine urma să plecăm la prima geană a zorilor, într-o di-

mineață de la începutul lui august. După micul dejun am dus-o pe Patches în hambar. Tata a venit după mine și, în timp ce-mi înșeuam iapa, m-a potopit cu tot felul de sfaturi, spunându-mi să sper la tot ce poate fi mai bun, dar să mă pregătesc pentru tot ce poate fi mai rău, să nici nu iau, să nici nu dau bani cu împrumut, să-mi țin fruntea sus, mâinile curate și praful de pușcă uscat, iar dacă trebuie să trag cu pistolul, să țintesc drept și să am grijă naibii să trag prima. Nu-i mai tăcea gura.

– Am să mă descurc de minune, tată. Și tu la fel.

– Sigur că am să mă descurc.

M-am săltat în șa și am pornit în direcția casei. Cerul devenea din cenușiu, albastru, iar aerul se încălzea deja. Ziua promitea să fie prăfoasă și pârjolitoare.

Toți ai casei stăteau pe prispa din față, mai puțin mama, dar am văzut-o și pe ea privindu-mă de la fereastra dormitorului. Le-am făcut semn tuturor cu mâna și am pornit cu Patches pe alee.

III

Promisiuni

Drumul de pământ bătătorit ce mergea din Tinnie spre vest era o veche potecă a indienilor, bătucită și lățită de-a lungul anilor de roțile căruțelor. Mergea în paralel cu Rio Hondo printre dealurile piemontane ale Munților Capitan. Acea regiune din sudul statului New Mexico era plăcută privirii. Cedrii creșteau deși. Din când în când vedeam antilope stând pe malul râului sau alergând în salturi pe coasta unui deal. O dată sau de două ori pe zi, Patches și cu mine treceam pe lângă câte un cowboy singuratic sau pe lângă o căruță plină cu mexicani. Salutam de fiecare dată înclinând capul, dar mă țineam la distanță.

În fiecare zi, spre sfârșitul dimineții, când soarele se înălța în cumpăna cerului, căutam un loc umbrit pe malul râului, unde Patches să poată paște iarba scurtă. Aveam nevoie și eu de odihnă. Când începea să se răcorească porneam mai departe și mergeam până se întuneca. Făceam un foc din buruieni uscate, mâncam câteva felii subțiri de carne uscată și sărată și pesmeți, iar pe urmă mă lungeam pe sacul de dormit, ascultând urletele îndepărtate ale coioților, în timp ce Patches păștea în apropiere.

În fiecare oraș – de obicei o mică grupare de șoproane din lemn și colibe din chirpici, un singur magazin și o biserică micuță – cumpăram mâncarea pentru a doua zi și pălăvrăgeam cu vânzătorul despre drumul ce mă aștepta. Era bolovănos? Care era cel mai bun loc de adăpat și de făcut tabăra?

Majoritatea vânzătorilor se bucurau să joace rolul expertului, dându-mi sfaturi și îndrumări pentru drum, desenându-mi hărți pe pungi de hârtie. Se bucurau și să aibă cu cine vorbi. Într-o localitate singuratică, singura persoană din magazin era proprietarul. Pe rafturi erau înșirate câ-

teva conserve prăfuite cu compot de piersici și niște flacoane cu tincturi. După ce am plătit punga de pesmeți cumpărată, l-am întrebat:

– Câți clienți ați avut azi?

– Ești prima pe săptămâna asta, a spus el. Dar e abia miercuri.

Am trecut din Hondo în Lincoln, apoi în Capitan, apoi în Carrizozo. Am ajuns la Rio Grande într-un orășel pe nume Los Luna. Râul nu era cine știe ce lat acolo; m-a trecut pe malul celălalt o indiancă zuni, o puștoaică, pe o plută, trăgând-o cu ajutorul unei frânghii întinse între un mal și celălalt.

Am trecut în Arizona la Painted Cliffs – niște stânci abrupte de gresie roșie ce se înălțau drept în sus din solul deșertului. După încă zece zile de mers întins am ajuns în Flagstaff. Hotelul din oraș se lăuda cu o cadă de baie și, cum simțeam că de-acum încep să cam miros, m-a ispitit foarte tare, dar am mers mai departe și două zile mai târziu am sosit în Red Lake.

Fusesem pe drum, sub bătaia soarelui și dormind sub cerul liber, timp de douăzeci și opt de zile. Eram obosită și murdară; slăbisem, hainele atârnau pe mine, grele de mizerie, iar când m-am uitat în oglindă, propria-mi față mi-a părut înăsprită. Pielea mea căpătase o nuanță mai întunecată și în jurul ochilor îmi apăruseră crețuri din cauză că soarele mă făcea să privesc mijit. Dar reușisem: reușisem să intru pe afurisita aceea de ușă!

Red Lake era un orășel de fermieri aflat pe un podiș înalt, cam la cincizeci de kilometri sud de Marele Canion. Ținutul era mai verde decât părțile din Arizona pe care le străbătusem, cu iarbă deasă care creștea atât de înaltă încât gâdila burta vitelor ce o pășteau. Terenurile din jurul așezării nu erau folosite la mare lucru în afară de pășunat, dar recent veniseră fermieri cu pluguri, cu utilaje de forat puțuri și cu speranțe mari de a face munca trudnică necesară pentru a obține câmpuri cultivate la fel de verzi ca iarba ce creștea acolo. Acești fermieri aduseseră cu ei familii numeroase și copiii lor aveau nevoie de învățătură.

La scurt timp după sosirea mea, inspectorul școlar al comitatului, domnul MacIntosh, a venit călare din Flagstaff ca să-mi explice situația. Domnul MacIntosh era un bărbat mărunțel, cu capul atât de îngust încât îmi amintea de un pește. Din cauza războiului, mi-a explicat el, bărbații se înrolau în armată, iar femeile plecau de la țară ca să preia locurile de muncă bine plătite din fabrici, lăsate vacante de bărbați. Dar chiar și cu penuria de profesori din zonele rurale, inspectoratul voia ca profesorii

atestați să aibă cel puțin educație de opt clase, ceea ce eu nu aveam. Așa că urma să predau în Red Lake până când vor putea angaja o persoană mai calificată, după care urma să fiu trimisă în altă parte.

– Nu-ți face griji, a spus inspectorul MacIntosh. Îți vom găsi oricând un post.

Red Lake avea o școală cu o singură încăpere, cu o sobă cu păcură într-un colț, o catedră pentru profesoară, un șir de bănci pentru copii și o tablă de ardezie. Multe școli cu o singură încăpere aveau ca anexă o locuință pentru profesoară, dar cea din Red Lake n-avea, așa că dormeam pe podeaua școlii, în sacul meu de dormit.

Chiar și așa, îmi iubeam munca. Puteam să predau exact ce voiam, în stilul în care voiam. Aveam cincisprezece elevi de toate vârstele și cu toate gradele de istețime și n-a trebuit să-i iau cu arcanul, pentru că părinții, dornici ca odraslele lor să învețe, i-au adus la școală în prima zi și au avut grijă să se întoarcă.

Majoritatea copiilor se născuseră în est, deși unii veneau de mai departe – chiar din Norvegia. Fetele purtau rochii din bumbac decolorate, lungi până-n pământ, băieții aveau tunsori grosolane făcute în casă și toți umblau desculți pe vreme caldă. Unii dintre copiii aceștia erau mai săraci decât săracii.

Cum nu aveam manuale, copiii aduceau ce materiale scrise aveau pe-acasă – Biblia familiei, almanahuri, scrisori, cataloage pentru semințe – și citeam din acelea. Când a venit iarna, unul dintre tați mi-a dat o haină de blană pe care o făcuse din blana coioților prinși de el în capcană și o purtam ziua în clasă, căci catedra mea se afla departe de sobă. Mamele țineau morțiș să-mi aducă tocane și plăcinte și să mă invite duminica la cină.

La jumătatea anului școlar, inspectorul MacIntosh a găsit o profesoară certificată pentru Red Lake, așa că am fost trimisă în alt oraș, numit Cow Springs. Și așa am trăit, Patches și cu mine, în următorii trei ani: mutându-ne dintr-un oraș în altul – Leupp, Greasewood, Wide Ruin – după o ședere de câteva luni, fără să prindem rădăcini în vreunul. Totuși, toți strengarii cărora le eram profesoară învățau să mă asculte și le predam lucrurile pe care aveau nevoie să le știe, ceea ce mă făcea să simt că-mi aduc o contribuție. N-am întâlnit niciodată un copil pe care să nu-l pot învăța. Fiecare copil era bun la ceva, și șmecheria consta în a afla ce anume era acel lucru, după care îl foloseam ca să-l învăț pe copil tot res-

tul. Era o muncă frumoasă, de genul celei care-ți permite să aștepți cu nerăbdare ziua următoare.

Dar pe urmă, războiul s-a terminat. Într-o zi, nu mult după ce împlinisem optsprezece ani, inspectorul MacIntosh a venit să-mi explice că, drept urmare a întoarcerii bărbaților acasă, femeile erau concediate din fabrici, în favoarea veteranilor. Multe din acele femei erau profesoare atestate, care voiau să-și recapete fostele locuri de muncă. Inspectorul MacIntosh a spus că a auzit lucruri foarte bune despre activitatea mea, dar nu terminasem clasa a opta și Arizona trebuia să dea prioritate la angajare celor care luptaseră pentru țara lor.

– Așa că mi se dau papucii? l-am întrebat.

– Din păcate, serviciile dumitale nu mai sunt necesare.

M-am uitat lung la inspectorul cu mutră de pește. Mă gândisem că ar putea să vină ziua asta, dar tot simțeam că mi-a fugit pământul de sub picioare. Știam că sunt o profesoară bună. Îmi plăcea foarte mult și nu puteam să nu mă simt puțin înfuriată auzindu-l pe Față de Pește spunând că acum nu sunt calificată să fac munca pe care o făcusem deja timp de patru ani. Inspectorul MacIntosh părea să știe ce gândesc.

– Ești tânără și puternică și ai ochi frumoși, a zis el. Găsește-ți un bărbat și ai să te descurci de minune.

Drumul călare înapoi la KC a părut să dureze numai pe jumătate cât acea primă călătorie spre Red Lake, însă așa se întâmplă de fiecare dată când te îndrepți spre casă. Singura aventură s-a produs când un șarpe cu clopoței s-a instalat într-o seară sub șaua mea, dar s-a tras înapoi și a dispărut ca fulgerul până să apuc să-mi scot pistolul. Și a mai fost și aeroplanul. Patches și cu mine mergeam spre est, în apropierea Ruinelor Homolovi, când am auzit pârâitul unui motor pe cer, în spatele nostru. M-am uitat în urmă: biplanul – primul pe care-l vedeam – zbura în paralel cu drumul, spre est, la o sută și ceva de metri deasupra solului.

Patches a început să se agite din cauza zgomotului neobișnuit, dar am ținut-o în frâu, iar când aeroplanul s-a apropiat mi-am scos pălăria și am fluturat mâna. Pilotul a înclinat aripile aparatului, ca răspuns, iar când a trecut pe deasupra noastră s-a aplecat și mi-a făcut la rândul lui cu mâna. I-am dat pinteni lui Patches și am pornit la galop în urma aeroplanului, eu fluturându-mi pălăria și strigând, deși eram atât de emoționată încât n-aveam habar ce încerc să spun.

Nu văzusem în viața mea nimic comparabil cu aeroplanul acela. Era

uimitor că nu se prăbuşea pur şi simplu din cer, dar pentru prima oară mi-a dat prin minte ce înseamnă cuvântul „aeroplan". Tocmai asta făcea aparatul acela: rămânea suspendat pentru că plana pe aer.

Aş fi vrut doar să am nişte elevi cărora să le explic asta.

În toată perioada cât predasem nu mersesem acasă deloc, pentru că drumul dura foarte mult. Le scriam alor mei o dată pe săptămână şi primeam în schimb scrisori lungi de la tata, în care perora elocvent despre cele mai recente convingeri politice ale sale, dar oferea prea puţine detalii despre cum le merge. Ferma părea însă bine condusă: gardurile întreţinute, clădirile anexe proaspăt văruite, o aripă nouă din şindrilă în prelungirea corpului principal al casei, o rezervă de lemn de foc stivuită sub acoperişul prispei.

Lupe era în faţa casei şi freca de zor o oală când am apărut. A ţipat de bucurie, toţi au venit în fugă din casă şi din hambar şi au urmat o mulţime de îmbrăţişări şi lacrimi de fericire. Tata spunea întruna:

– Ai plecat fetiţă şi te-ai întors femeie!

Şi el şi mama aveau şuviţe cărunte în păr, Buster se împlinise şi-şi lăsase mustaţă, iar Helen devenise o frumuseţe mlădioasă de şaisprezece ani.

Buster şi Dorothy se căsătoriseră cu un an înainte. Locuiau în aripa nouă a casei şi-n scurt timp a devenit limpede că Dorothy conducea ferma. Ea stabilea treburile de făcut pentru Buster şi Apache, şi chiar şi pentru mama, tata şi Helen. Mama se plângea că Dorothy a devenit arogantă, dar îmi dădeam seama că, în sinea lor, se bucurau că au pe cineva care să facă lucrurile pe care înainte le făceam eu.

Cea mai mare grijă a mamei era Helen. Ajunsese la vârsta măritişului, dar, deşi era frumoasă, îi lipsea pur şi simplu energia. Helen cosea şi făcea plăcinte bucuroasă, însă ura orice fel de treabă care o făcea să transpire, şi majoritatea fermierilor care-şi căutau nevastă voiau o femeie care să-i ajute la însemnarea viţeilor cu fierul roşu şi să mâne căruţa cu provizii în timpul adunării vitelor. Planul mamei era s-o trimită pe Helen la Surorile Sf. Loretto – sperând că, după puţină cizelare, va atrage un orăşean din Santa Fe –, numai că Dorothy argumenta că toate veniturile aduse de fermă trebuie reinvestite în utilaje, pentru a obţine recolte mai bogate. În ce-o privea, Helen spunea că i-ar plăcea să se mute în Los Angeles şi să devină actriţă.

A doua zi după întoarcerea mea, dimineaţa, luam micul dejun în bu-

cătărie, mama trecând ceainicul de la unul la altul. În Arizona prinsesem gustul cafelei, dar tata nu îngăduia la fermă nimic mai tare decât ceaiul. După ce am strâns vasele, tata și cu mine am ieșit pe prispă.

– Ești gata să te întorci în țarcul cailor? Am două iepe de călărie tinere cu care știu că poți face minuni.

– Nu știu ce să zic, tată.

– Cum adică? Doar ești specialistă în cai!

– Cu Dorothy la conducere nu sunt sigură că mai există aici un loc pentru mine.

– Nu vorbi prostii! Locul tău e aici.

Dar adevărul era că nu simțeam că ar fi. Și chiar dacă se găsea un loc pentru mine, nu era viața pe care o voiam. Avionul acela care zburase pe deasupra mea la Ruinele Homolovi îmi dăduse de gândit. De asemenea, văzusem în Arizona mai multe automobile, care mă făcuseră să simt descurajare cu privire la perspectivele viitoare ale cailor de trăsură.

– Te-ai gândit vreodată să-ți cumperi un automobil, tată? l-am întrebat.

– Niște blestemății! Nimeni n-o să arate vreodată la fel de elegant într-o pârțâitoare din aia care scoate fum cum arată într-o trăsură.

Asta l-a făcut să înceapă să peroreze că președintele Taft a îndreptat țara în direcția greșită când a demolat grajdurile Casei Albe și le-a înlocuit cu un garaj.

Ascultându-l pe tata, am simțit că-mi vine să mă îndepărtez de el. Îl auzisem toată viața amintindu-și de trecut și tunând și fulgerând împotriva viitorului. Dar nu înțelegea ceva: oricât de mult ura viitorul sau se temea de el, viitorul se apropia.

Un alt lucru de care mă făcuse să-mi dau seama aeroplanul acela a fost faptul că dincolo de ferme exista o întreagă lume pe care n-o văzusem niciodată, un loc unde se putea să-mi obțin în sfârșit afurisita de diplomă. Și poate chiar să învăț să pilotez avionul.

Așadar, după cum vedeam eu lucrurile, aveam două variante: să rămân la fermă sau să-mi încerc norocul pe cont propriu. Rămasul la fermă însemna ori să-mi găsesc un bărbat cu care să mă mărit, ori să devin mătușa nemăritată a cârdului de copii pe care spuneau Dorothy și Buster că-i vor avea. Încercatul norocului pe cont propriu însemna să plec acolo unde oportunitățile erau cele mai mari. Voiam să merg în cel mai mare și mai înfloritor oraș pe care-l puteam găsi.

O lună mai târziu, mă aflam în trenul spre Chicago.

Calea ferată mergea spre nord-est, străbătând preria unduitoare până în Kansas City, apoi peste Mississippi și printre terenurile agricole din Illinois. Călătoria a durat doar patru zile, când Patches și cu mine avuseserăm nevoie de o lună întreagă ca să parcurgem o distanță de două ori mai mică.

Când trenul a oprit în Chicago, mi-am luat valijoara, am traversat gara și am ieșit în stradă. Nu mai văzusem niciodată așa mulțimi de oameni și nici urechile nu-mi mai fuseseră atacate de așa o zarvă teribilă – claxoane de automobile, clănțănit de tramvaie electrice și bubuit de ciocane pneumatice.

M-am plimbat, căscând gura la zgârie-norii în construcție care se ridicau pretutindeni; apoi mi-am croit drum spre lac – albastru-închis, neted și nesfârșit precum câmpia, atâta doar că era apă, dulce, fluidă și rece chiar și vara. Venind dintr-o regiune unde oamenii măsurau apa cu găleata, unde se luptau și uneori se omorau pentru apă, îmi era greu să înțeleg că milioane de litri de apă dulce stăteau acolo nebăute, nefolosite și nedisputate.

După ce am privit lacul multă vreme, mi-am pus în aplicare planul: am găsit o biserică catolică și l-am rugat pe preot să-mi recomande o casă cu camere de închiriat pentru femei. Am închiriat un pat – patru paturi într-o cameră, apoi am cumpărat ziarele și am început să citesc anunțurile de angajare.

A doua zi, m-am apucat să-mi caut de lucru. Găsirea unui serviciu era mult mai dificilă decât mă așteptasem. Sperasem să obțin un post de guvernantă sau meditatoare, dar când recunoșteam că n-am opt clase terminate, oamenii se uitau la mine ca și cum s-ar fi întrebat de ce le irosesc timpul, chiar și după ce le vorbeam despre experiența mea ca profesoară.

– Cu țărănoii poate că mergea, dar în Chicago nu ține, mi-a spus o femeie.

Pentru posturile de vânzătoare din magazinele universale se cerea experiență. Cu numărul mare al soldaților care se întorceau acasă și nenumăratele fete ca mine care veneau valuri-valuri de la țară, concurența era prea mare. Banii mi se împuținau tot mai mult și a trebuit să accept realitatea: opțiunile mele se limitau practic la munca în fabrică sau ca servitoare.

Statul la o mașină de cusut douăsprezece ore pe zi nu-mi părea deloc un mod de a merge înainte, pe când dacă lucram ca servitoare aș fi ajuns

să cunosc oameni cu bani și, dacă dădeam dovadă de inițiativă, se putea să reușesc să ajung la o poziție mai bună.

Am găsit rapid un post de servitoare în casa unui comerciant de bunuri de consum și a soției lui, Mim. Locuiau într-o casă mare și modernă, cu calorifere, mașină de spălat rufe și robinete pentru apă caldă și apă rece. Soseam acolo înaintea zorilor, petreceam ziua frecând, lustruind și ștergând praful și plecam după ce spălam vasele de la cină.

Munca grea nu mă deranja. În schimb, mă deranja felul în care mă trata Mim, o femeie blondă, cu fața lunguiață, doar cu câțiva ani mai mare decât mine: ca și cum n-aș fi existat. Deși părea foarte impresionată de propria persoană și-și dădea niște aere grozav de mărețe, Mim nu era cine știe ce inteligentă.

De fapt, mă întrebam dacă e cu putință să existe cu adevărat oameni atât de nătângi. O dată a venit la masa de prânz o franțuzoaică cu pudelul ei, iar când câinele a început să latre, femeia i-a vorbit în franceză.

– Ce câine deștept! a comentat Mim. Nu știam că există câini care să vorbească franțuzește.

Mim dezlega cuvinte încrucișate și-i cerea mereu bărbatului ei să-i spună soluțiile la indicii simple, iar când am făcut greșeala de a răspunde la o întrebare, mi-a aruncat o privire scurtă și tăioasă.

Lucram acolo de două săptămâni, când m-a chemat în bucătărie.

– Treaba asta nu merge, mi-a spus.

Eram uluită: îi ținusem casa imaculată.

– De ce?

– Din cauza atitudinii tale. Nu-mi place cum te uiți la mine. Nu pari să-ți cunoști lungul nasului. O servitoare ar trebui să țină capul plecat.

Am obținut rapid alt post de servitoare și, cu toate că era un lucru potrivnic firii mele, am avut grijă să-mi țin gura ferecată și capul plecat. Serile mergeam la școală ca să-mi obțin diploma. Munca grea n-are nimic rușinos, însă lustruitul argintăriei netoatelor bogate nu era Rostul meu.

Chiar așa ocupată cum eram și mai tot timpul frântă de oboseală, iubeam Chicago. Era un oraș îndrăzneț și indecent, deși iarna era un ger aprig. Femeile făceau marșuri pentru dreptul la vot și am participat la două întruniri cu una din colegele mele de cameră, Minnie Hanagan, o irlandeză îndrăzneață cu ochi verzi și păr negru, care lucra într-o fabrică de îmbuteliat bere. Pentru Minnie nu exista subiect asupra căruia să n-aibă o părere sau comentariu pe care să nu-l poată întrerupe. După ce

munceam toată ziua ca servitoare cu buzele cusute, ținându-mi gândurile pentru mine și ochii în podea, era minunat să mă relaxez cu Minnie discutând despre politică, religie și tot ce mai există sub soare. Am ieșit de două, trei ori împreună la întâlniri duble, cu muncitori din fabrici, care ne duceau în localuri mai ieftine unde se vindeau ilegal băuturi alcoolice, dar băieții erau de obicei fie mutălăi, fie plicticoși. Mă distram mai bine vorbind cu Minnie decât cu oricare din flăcăii aceia și uneori mergeam amândouă și dansam singure. Relația dintre noi era mai apropiată de prietenia autentică decât oricare altă relație din câte avusesem vreodată.

Minnie m-a întrebat când e ziua mea, iar când a venit acea zi – împlineam douăzeci și unu de ani – mi-a dăruit un tub de ruj roșu-închis. A spus că atât și-a putut permite, dar că putem să ne fardăm ca să arătăm ca niște doamne adevărate și să mergem la unul din marile magazine universale, unde ne vom distra probând toate lucrurile pe care ni le vom putea cumpăra într-o bună zi. Eu una nu mă pricepusem niciodată la farduri, însă Minnie m-a rujat și mi-a înroșit puțin și obrajii, și zău dacă nu semănam un pic cu o soție de broker de acțiuni.

Minnie m-a condus prin magazinul universal. Era mare cât o catedrală, cu nenumărate tejghele cu mănuși, blănuri, pantofi și tot ce ți-ai fi putut imagina de vânzare. Ne-am oprit la raionul de pălării și Minnie m-a pus să încerc o pălărie după alta – mari, mici, cu pene, cu voaletă. Văzând că se adună pălăriile grămadă pe tejghea, a venit la noi o vânzătoare.

– Fetelor, reușiți să găsiți ceva la prețul accesibil pentru voi? ne-a întrebat ea cu un zâmbet rece.

– Nu chiar, am răspuns simțindu-mă puțin fâstâcită.

– Atunci poate că sunteți în magazinul nepotrivit.

Minnie s-a uitat drept în ochii femeii și a spus:

– Nu prețul e problema. Problema e să găsim ceva la modă în oferta asta învechită! Lily, hai să încercăm la Carson Pirie Scott.

Minnie s-a răsucit pe călcâie și în timp ce ieșeam mi-a spus:

– Când devin arogante, trebuie doar să-ți amintești că sunt niște angajate și atât.

După aproape doi ani petrecuți în Chicago, într-o seară de iulie am venit de la muncă și am găsit-o pe una din celelalte colege de cameră întinzând pe patul lui Minnie rochia cea mai bună a acesteia.

Mi-a spus că Minnie era în fabrica de îmbuteliat, unde lucra, și părul

ei cel negru și lung s-a prins în utilaj. A fost trasă între roțile dințate uriașe. Totul s-a terminat înainte ca vreunul dintre cei din preajmă să apuce să gândească.

Minnie ar fi trebuit să-și țină părul legat sub basma, numai că era atât de mândră de pletele acelea irlandeze dese și lucioase, că nu reușea să reziste ispitei de a le lăsa libere. Corpul îi fusese atât de strivit încât a trebuit să se folosească un sicriu închis.

O iubisem pe fata aceea și în timpul slujbei de înmormântare nu mă puteam gândi decât că, dacă aș fi fost de față, poate aș fi reușit s-o salvez. Îmi tot imaginam cum îi tai părul, o trag de lângă utilaj și o îmbrățișez, și plângem amândouă de fericire dându-ne seama cât de aproape de o moarte oribilă s-a aflat.

În seara aceea, în casa cu camere de închiriat, am scos foarfeca și o oglindă și, cu toate că mama spunea mereu că părul meu lung, castaniu, e cea mai frumoasă trăsătură a mea, l-am tuns ceva mai jos de urechi.

Nu mă așteptam să-mi placă noua tunsoare scurtă, dar îmi plăcea. Spălatul și uscatul durau foarte puțin și nu trebuia să mă agit cu fierul de ondulat, cu spelcile și cu fundele. Buclele lungi țineau de domeniul trecutului. Pentru noi, femeile moderne, se cerea părul scurt.

Mai mult decât atât, cu noua mea tunsoare simțeam că arăt ca o reprezentantă a tinerelor femei nonconformiste din Chicago. Bărbații mă remarcau mai des și, într-o duminică, în timp ce mă plimbam pe malul lacului, un tip cu umeri lați, cu costum din bumbac subțire, în dungi, și pălărie de pai, a intrat în vorbă cu mine. Îl chema Ted Conover și fusese boxer, dar acum lucra ca agent de vânzări la compania Electric Suction Sweeper, vânzând aspiratoare.

– Convingi omul să-ți deschidă ușa, arunci niște mizerie pe jos, și atunci trebuie să te lase să demonstrezi ce face produsul tău, a explicat cu un chicotit.

Am știut de la bun început că Ted are cam mult din vânzătorul de mărunțișuri agresiv, dar chiar și așa, îmi plăcea atitudinea lui optimistă. Avea ochi cenușii alerți și darul sporovăielii. Mi-a cumpărat un cornet de înghețată de la un vânzător stradal și ne-am așezat pe bancă în apropierea unei arteziene din marmură roz. Mi-a povestit cum a crescut în sudul Bostonului, cum se agăța de partea din spate a tramvaielor electrice ca să se plimbe, cum fura murături din căruța vânzătorului de murături și cum a învățat să dea cu pumnul în încăierările de pe stradă. Își savura atât de

mult propriile glume, încât începea să râdă de la jumătate și începeai să râzi și tu, chiar dacă nu auziseși încă poanta. Poate că-mi era dor de Minnie și aveam nevoie de o persoană în viața mea; cert e că m-am îndrăgostit rău de tot de individ.

În săptămâna următoare, Ted m-a dus la cină la hotelul Palmer House, iar pe urmă am început să ne vedem cu regularitate, deși se întâmpla des să lipsească din oraș cu zilele, pentru că zona lui de vânzări se întindea până-n Springfield. Lui Ted îi plăcea mereu să se afle în mulțime, așa că mergeam la meciuri de fotbal pe Wrigley Field, la filme la cinematograful Folly și la meciuri de box la Arena Chicago. Am fumat prima mea țigară, am băut primul meu pahar cu șampanie și am jucat pentru prima oară zaruri. Lui Ted îi plăceau grozav zarurile.

La sfârșitul verii, a apărut în casa unde locuiam cu un costum de baie pe care mi-l cumpărase de la Marshall Field și am mers cu trenul în Gary, unde ne-am petrecut după-amiaza înotând în lac și făcând plajă în fața marilor dune de nisip. Nu știam să înot, dar m-a învățat Ted.

Cam la șase săptămâni de când ne cunoscuserăm, Ted m-a dus iarăși la arteziana din marmură roz, mi-a cumpărat iarăși un cornet de înghețată și, înainte să mi-l dea, a înfipt în el un inel cu diamant, spunând:

– Puțină gheață care sper că te va face să te topești.

Ne-am căsătorit în biserica catolică pe care o vizitasem chiar la sosirea în Chicago. Am purtat o rochie de in albastră, împrumutată de la una dintre fetele cu care locuiam. Nici el, nici eu nu ne-am putut lua liber pentru luna de miere.

În după-amiaza aceea ne-am mutat într-o casă cu camere de închiriat pentru cupluri căsătorite și am sărbătorit în camera noastră, cu o sticlă de gin făcut în casă. A doua zi, eu mi-am reluat munca de servitoare, iar Ted a plecat la drum.

Am descoperit că-mi place să fiu măritată. După atât de mulți ani pe cont propriu, pentru prima oară împărtășeam viața cu cineva, și asta făcea ca momentele grele să fie mai ușoare, iar cele bune, și mai bune.

Ted încuraja mereu oamenii să gândească îndrăzneț, să viseze îndrăzneț, iar când a aflat că marea mea ambiție a fost dintotdeauna nu doar să termin liceul, ci și să merg la facultate, mi-a spus că aș putea să mă gândesc chiar să obțin un doctorat.

Ted era plin și de planuri proprii – că-și va produce propria linie de

aspiratoare, va construi antene radio în prerie, va înființa o companie de telefonie.

Am hotărât să mai așteptăm până facem copii și să strângem bani în timp ce eu termin școala serală. Când viitorul ne va deveni mai limpede, vom fi pregătiți.

Ted lipsea mult de acasă, însă asta nu mă deranja, fiind prinsă cu munca și cu școala serală. Ocupați cum eram, anii au trecut cu repeziciune. La douăzeci și șase de ani, mi-am obținut în sfârșit diploma de liceu. Am început să-mi caut un serviciu mai bun, dar încă mai lucram ca servitoare când, într-o dimineață de vară, în timp ce traversam strada cu brațele pline cu cumpărături, un automobil a apărut de după colț în viteză. Șoferul a frânat cu putere când m-a văzut, dar era prea târziu. Grila radiatorului m-a răsturnat și m-am rostogolit peste capotă, împrăștiind merele, chiflele și conservele din brațe.

Instinctiv, m-am lăsat moale când am căzut de pe capotă pe stradă. Am rămas locului o clipă, năucită, în timp ce mai mulți oameni veneau în grabă spre mine. Șoferul a sărit din mașină. Era un bărbat tânăr, cu părul pieptănat peste cap și dat cu briantină.

Briantină a îngenuncheat și m-a întrebat dacă sunt teafără. Accidentul dădea impresia că a fost mai grav decât în realitate și-mi dădeam seama că nu sunt rănită grav, ci m-am ales doar cu oasele zdruncinate și cu niște julituri urâte pe brațe și genunchi.

– N-am nimic, i-am spus. Pe vremuri îmblânzeam cai. Dacă știu un lucru, acela e cum să cad.

Briantină a insistat să mă ducă la spital. I-am spus asistentei de la urgențe că n-am nimic, dar ea mi-a zis că sunt lovită ceva mai rău decât par a crede. În timp ce completam formularele date de ea, asistenta m-a întrebat dacă sunt măritată, iar când am spus că da, Briantină a zis că ar trebui să-mi sun soțul.

– E agent de vânzări, am spus. E pe teren.

– Atunci sunați la firmă. Cei de-acolo vor ști să dea de el.

În timp ce asistenta mă bandaja, Briantină a găsit numărul de telefon și mi-a dat o monedă de cinci cenți pentru telefonul public. Am format numărul. A răspuns un bărbat.

– Departamentul vânzări, Charlie la telefon.

– Mă întreb dacă m-ați putea ajuta să dau de Ted Conover, care e pe teren. Sunt soția lui, Lily.

– Ted nu-i pe teren, tocmai a plecat să ia prânzul. Şi pe soţia lui o cheamă Margaret. Ce-i asta, o farsă?

Am simţit că podeaua se înclină sub mine. Nu ştiam ce să spun, aşa că am închis.

Briantină a rămas perplex văzând cum ies ca furtuna din cabina telefonică şi trec pe lângă el, dar trebuia să ies din spital ca să-mi limpezesc mintea. Am pornit spre lac, luptându-mă întruna cu panica, şi ajunsă acolo am mers vreo trei kilometri. Fusesem trasă pe sfoară? Exista un singur mod de a afla.

Biroul de vânzări al companiei Electric Suction se afla într-o clădire de patru etaje din oţel, în apropiere de Loop. Când am ajuns la cvartalul respectiv, am pescuit un ziar dintr-un coş de gunoi şi mi-am găsit un loc într-un hol, peste drum. La ora cinci, din clădire au început să se reverse oameni pe trotuar şi, într-adevăr, soţul meu se afla printre cei care ieşeau; purta pălăria preferată. Era clar că mintise în legătură cu plecarea din oraş, dar tot nu ştiam povestea întreagă.

L-am urmat pe Ted la o distanţă sigură, pe străzile aglomerate, spre staţia de tramvai. Am urcat în vagonul din spatele lui. În fiecare staţie scoteam capul pe uşă, şi aşa am văzut că a coborât la Hyde Park. L-am urmărit preţ de câteva cvartale spre est, până la o clădire cu apartamente dărăpănată, cu scară de lemn cu treptele lăsate.

Ted a intrat într-unul din apartamente. Am aşteptat până au ieşit din clădire nişte copii, şi atunci m-am strecurat pe uşa deschisă în hol. La fiecare etaj erau patru apartamente; m-am oprit la fiecare uşă, lipindu-mi urechea de ea şi încercând să prind sunetul accentului de Boston al lui Ted. În cele din urmă, la etajul al doilea, l-am auzit.

Fără să ştiu exact ce voi face, am bătut la uşă. După două, trei clipe, uşa s-a deschis şi în faţa mea a apărut o femeie cu un copilaş de doi ani în braţe.

– Sunteţi Margaret, soţia lui Ted Conover? am întrebat-o.

– Da. Cine sunteţi?

M-am uitat timp de câteva clipe la femeia aceea, Margaret. Am socotit că e cam de vârsta mea, dar părea obosită şi începea să încărunţească. Avea totuşi un surâs slab, care parcă spunea că viaţa e o luptă, dar ea reuşeşte din când în când să găsească motiv de râs.

Am auzit din spatele ei doi băieţi certându-se, apoi vocea lui Ted:

– Cine e, dragă?

Am simțit o tentație aproape copleșitoare de a trece pe lângă Margaret și de a-i scoate ochii trișorului mincinos, dar ceva m-a reținut: efectul pe care l-ar fi avut asta asupra femeii din fața mea și asupra copiilor ei.

– Sunt cu recensământul, am spus. Voiam doar să confirmăm că aici locuiește o familie de patru persoane.

– Cinci, deși câteodată îmi par cincisprezece, a răspuns ea.

Forțându-mă să zâmbesc, am replicat:

– Doar atât voiam să știu.

Eram în tramvai, mă întorceam la casa cu camere de închiriat, când pe neașteptate mi-a venit în minte contul nostru comun din bancă. Am stat trează toată noaptea, bolnavă de îngrijorare, și așteptam în fața băncii când s-au deschis ușile dimineața. Ted și cu mine puseserăm deoparte cu trudă aproape două sute de dolari într-un cont de economii cu dobândă, însă când am ajuns la ghișeu, funcționarul mi-a spus că au mai rămas doar zece dolari.

M-am întors în camera închiriată și m-am așezat pe pat. Calmul pe care-l simțeam mă surprindea, dar când mi-am băgat în poșetă revolverul cu pat de sidef am observat că-mi tremură mâinile.

Am luat un autobuz până la Loop și am urcat pe scările clădirii din oțel până la biroul lui Ted. Am deschis ușa cu sticlă mată. Ted și alt bărbat ședeau fiecare la masa lui de lucru, citeau ziarul și fumau.

În clipa când l-am văzut pe Ted mi-am pierdut orice urmă din manierele pe care încercase să mi le inculce mama. Am devenit o femeie nebună; m-am pus pe înjurat și țipat – „Ticălos de doi bani josnic, mizerabil, mincinos, mâncător de rahat!" – și m-am apucat să-l izbesc sănătos cu poșeta, ceea ce însemna, din moment ce aveam în ea revolverul, că-i administrez o bătaie cu pistolul. Am reușit să-l pocnesc bine de câteva ori până când m-a tras de pe el celălalt tip. M-am întors atunci spre el cu poșeta și i-am tras una zdravănă înainte să mă înșface Ted.

– Calmează-te, că altfel te pun la pământ cu un pumn, și știi bine că pot!

– Dă-i drumul, măgarule! Lovește-mă, și te acuz de vătămare corporală, pe lângă jaf și bigamie!

Dar am încetat să mă mai zbat. Tipul celălalt și-a luat pălăria și s-a strecurat pe ușă afară, spunând:

– Văd că aveți câte ceva de discutat.

Și atunci, tot ce țineam în mine a explodat: De ce s-a însurat cu mine,

când avea deja soție și trei copii? De ce a luat banii pe care, teoretic, îi economiseam pentru viitorul nostru?

Ascultându-mă, lui Ted au început să-i înoate ochii în lacrimi. Luase banii fiindcă făcuse niște datorii la jocul de cărți. Margaret era mama copiilor lui, dar pe mine mă iubea.

– Lily, minciuna a fost singura cale de a te obține.

Păduchele se purta ca și cum s-ar fi așteptat să-l compătimesc!

– E vina mea, a spus el.

Apoi a întins mâna și chiar a atins-o pe a mea, adăugând:

– Iubindu-te, te-am distrus.

Nemernicul părea că mai are puțin și începe să plângă. Mi-am smuls mâna.

– Ai o părere grozav de bună despre tine însuți! i-am spus. Adevărul e că nu mă iubești și nu m-ai distrus. N-ai ce trebuie pentru așa ceva.

Am trecut pe lângă el îmbrâncindu-l și am ieșit trântind ușa, apoi m-am întors și am dat cu poșeta în geamul de sticlă mată, făcându-l zob, și cioburile mărunte au căzut ca o ploaie pe podea.

M-am dus iarăși să mă plimb pe malul lacului. Situația arăta cam sumbru în clipa aceea, dar supraviețuisem unor lucruri mult mai drastice decât o scurtă căsnicie cu o jigodie și aveam să-i supraviețuiesc și acesteia.

Bătea vântul și, privindu-l cum biciuiește apa, un lucru mi-a devenit foarte clar: terminasem cu Chicago. În ciuda apei frumoase și a zgârie-norilor avântați, marele oraș nu-mi adusese decât suferință. Era timpul să mă întorc la țară.

Chiar în ziua aceea, am mers la biserica catolică unde mă măritasem cu jigodia și i-am spus preotului ce s-a întâmplat. Mi-a zis că dacă pot dovedi că soțul meu era deja căsătorit, pot face cerere la episcop pentru anularea căsătoriei. Cu ajutorul unui funcționar de la primărie, am găsit celălalt certificat de căsătorie al lui Ted și preotul a spus că va pune lucrurile în mișcare.

Consideram că soția lui Ted trebuie să știe ce se petrecuse, așa că i-am scris o scrisoare în care-i explicam. Am hotărât însă să nu fac plângere penală împotriva lui Ted. Faptul că nemernicul a luat banii nu fusese ilegal, căci contul era comun; fusese doar o prostie că am avut încredere în el. Iar dacă era trimis la închisoare pentru bigamie, soției și copiilor aveau să le fie și mai rău decât lui. Totodată, am socotit că

mi-am irosit destul timp cu jivina aceea târâtoare și că, dacă trebuie să aștepte să-și primească de la Dumnezeu însuși ceea ce merita, n-am nimic împotrivă.

După ce am trimis scrisoarea, am mers la un bijutier cu inelul primit de la Ted. N-aveam de gând să-l păstrez, dar nici n-aveam de gând să fac un gest melodramatic, ca de pildă să-l arunc în lac. M-am gândit că voi lua pe el vreo două sute de dolari, însă bijutierul s-a uitat la diamant cu lupa lui și a spus „E fals".

Așa că, până la urmă, l-am aruncat în lac.

După ce am încetat să-mi mai car singură pumni în cap pentru că fusesem atât de credulă, m-am concentrat asupra viitorului. Aveam douăzeci și șapte de ani – nu mai eram copiliță. Cum era evident că nu pot conta pe un bărbat care să aibă grijă de mine, aveam nevoie mai mult ca oricând de o profesie. Trebuia să fac colegiul și să devin profesoară. Așa că am făcut cerere de înscriere la colegiul pedagogic al statului Arizona, în Flagstaff. Așteptând să primesc răspunsul – și așteptând anularea căsătoriei –, n-am făcut altceva decât să muncesc, să-mi reduc cheltuielile la minimum posibil și să strâng bani, luându-mi două slujbe pe timpul săptămânii și o alta în weekend. Timpul a zburat, iar când am primit scrisoarea de anulare a căsătoriei și pe cea de acceptare la colegiu, aveam destui bani ca să acopăr un an de studii.

A sosit ziua când să-mi iau rămas-bun de la Chicago. Am împachetat tot ce posedam în aceeași valiză cu care venisem. Părăseam orașul cam cu tot atâtea lucruri cu câte sosisem. Dar învățasem multe – despre mine însămi și despre alți oameni.

Trenul a ieșit din gara Union și în scurt timp pătrundeam în zona rurală. Nici un suflet din Chicago n-avea să-mi ducă dorul. Pe lângă faptul că-mi luasem diploma, petrecusem ultimii opt ani cu munci grele, inutile și care nu aduceau nici o mulțumire, lustruind argintărie care se păta din nou, spălând vase zi după zi și călcând cămăși.

Cât muncisem în orășelele din deșert în anii războiului, învățând copii zdrențăroși să citească, mă simțisem necesară într-un fel cum în Chicago nu simțisem nici o clipă. Și așa voiam să mă simt din nou.

IV

Cămaşa de mătase roşie

Acum vedeai o sumedenie de maşini în Santa Fe şi chiar şi la ţară, dar când m-am întors la fermă m-a surprins cât de puţin se schimbaseră lucrurile, exceptând faptul că Buster şi Dorothy aveau doi copii. Tata renunţase complet la responsabilitatea fermei. Mama devenise mai fragilă şi se plângea că o dor dinţii. Cu doi ani înainte, Helen se mutase în Los Angeles ca să încerce să-şi împlinească visul de a deveni actriţă de cinema. Deşi, aşa cum explica în scrisorile trimise acasă, deocamdată nu primise nici un rol, cunoscuse câţiva producători şi, între timp, lucra ca vânzătoare în magazinul unui pălărier.

În ziua când m-am întors m-am dus s-o văd pe Patches, aflată pe păşune. Părea să fi îmbătrânit mai bine ca toţi. Am înşeuat-o şi am pornit împreună prin vale. Era după-amiază târziu şi umbra prelungă, violet, pe care o proiectam creştea şi descreştea pe câmpurile unduitoare. Patches avea şaptesprezece ani, dar încă mai avea vână, şi la poalele unui deal am îndemnat-o la galop. Nu mai urcasem pe un cal de când plecasem spre Chicago; senzaţia pe care o aveam era de firesc.

Spre deosebire de data trecută când venisem acasă, nimeni nu s-a rugat de mine să rămân. Chiar şi tata se purta ca şi cum ar fi presupus că voi pleca mai departe, şi nu mă deranja. Locul meu nu fusese în Chicago, însă oraşul mă schimbase, aşa că nici la KC nu era locul meu. În plus, dacă era să rămân, ar fi fost necesar să particip la treburi şi, după atâţia ani de muncă de servitoare, rânitul boxelor în grajd nu mă prea atrăgea. Am plecat în scurt timp spre Flagstaff.

Deşi eram mai în vârstă decât majoritatea studenţilor, îmi plăcea la

colegiu. Spre deosebire de mulți dintre băieți, pe care-i interesau fotbalul și băutura, și spre deosebire de fete, pe care le interesau băieții, eu știam pentru ce mă aflu acolo și ce vreau să obțin. Îmi doream să pot urma toate cursurile și să citesc cărțile din bibliotecă până la ultima.

Singura mea grijă era cum voi plăti taxa de școlarizare pentru anul următor. Dar după exact un semestru petrecut la universitate, Grady Gammage, rectorul colegiului, m-a chemat la el. Mi-a spus că fusese contactat de cineva din orașul Red Lake și că orașul caută o profesoară. Locuitorii mă țineau minte de când predasem acolo. Erau dispuși să mă angajeze, chiar dacă abia începusem colegiul.

– E o alegere dificilă, a spus domnul Gammage. Dacă începi să predai acum, vei renunța la școală.

Nu-mi părea deloc o alegere dificilă. Puteam ori să dau bani ca să urmez cursuri, ori să fiu plătită ca să le predau.

– Când încep? l-am întrebat.

M-am întors la fermă ca s-o iau pe Patches și iapa și cu mine am făcut pentru a treia oară călătoria de opt sute de kilometri între Tinnie și Red Lake. Patches își ieșise din formă, dar am îmboldit-o cu blândețe și în scurt timp și-a recăpătat tonusul.

Acum întâlneam mai mulți oameni decât data trecută și din când în când trecea în viteză câte o mașină, lăsând în urmă un vârtej de praf. Aveam totuși parte de porțiuni lungi de singurătate, doar Patches și cu mine înaintând în pas lejer, iar seara, când ședeam lângă micul meu foc, coioții urlau exact la fel ca înainte și luna uriașă arginta deșertul.

Orașul Red Lake se schimbase de când îl văzusem prima oară, cu aproape cincisprezece ani în urmă. Arizona, cu spațiile ei vaste, fusese totdeauna un port sigur pentru oamenii care nu agreau legea și existau mai mulți excentrici – contrabandiști de rom mexicani, prospectori cu halucinații, un individ cu patru neveste care nu era mormon.

De asemenea, se stabiliseră mai mulți fermieri și se deschiseseră mai multe magazine, inclusiv un atelier auto nou, cu pompă de benzină în față. Iarba din jurul orașului fusese păscută până la rădăcină și mă întrebam dacă nu cumva în oraș sunt mai mulți oameni decât poate suporta pământul.

Școala avea acum și o locuință pentru profesoară, în spate, așa că acum aveam camera mea în care să dorm. Aveam treizeci și șase de elevi

de toate vârstele, mărimile şi rasele, şi m-am asigurat că în clipa când intru în clasă, se ridică în picioare toţi până la unul şi spun „Bună dimineaţa, domnişoară Casey". Cine vorbea când nu era rândul lui trebuia să stea la colţ. Copiii sunt precum caii, în sensul că lucrurile merg mult mai uşor dacă-ţi asiguri de la bun început respectul lor.

La o lună după sosirea în Red Lake, m-am dus la primărie ca să-mi ridic primul cec de salariu. Lângă clădire se afla un ţarc, iar înăuntru stătea un mustang mic, roşcat, cu venele umflate şi cu spinarea încă udă de sudoare, unde fusese şaua. Când m-a văzut mi-a aruncat o privire ameninţătoare, cu urechile date pe spate, şi mi-am dat seama imediat că e un cal afurisit, nu glumă.

Înăuntrul primăriei, doi funcţionari pierdeau vremea lângă o masă de lucru. M-am prezentat şi unul dintre ei – un tip slăbănog, cu picioare ca de cocoş şi ochi apropiaţi – a spus:

– Am auzit că ai venit tocmai din Chicago ca să ne înveţi pe noi, ţărănoii, una-alta.

– Sunt doar o fată muncitoare care a venit să-şi ia cecul.

– Înainte să-l primeşti trebuie să treci mai întâi un test simplu.

– Ce test?

– Să călăreşti căluţul ăla din ţarc.

Mi-am dat seama, după privirile piezişe pe care şi le aruncau Picioare de Cocoş şi amicul lui, că au de gând să-i joace o festă profesoarei nou-sosite. M-am hotărât să intru în joc; vedem noi cine râde la urmă. Fluturând din pleoape, am spus că testul pare neobişnuit, dar bănuiesc că aş putea să încerc, fiindcă mai am mai călărit şi altă dată şi presupun că e un cal blând.

– Blând ca un bebeluş, a zis Cocoş.

Eram îmbrăcată cu o rochie largă şi pantofii mei cuminţi de profesoară.

– Nu sunt îmbrăcată pentru călărie, dar dacă într-adevăr calul e aşa cum îl descrieţi, cred că aş putea să-l plimb niţel la trap.

– Ai putea să călăreşti calul ăsta şi-n pijamale! a replicat Cocoş cu un zâmbet ironic.

I-am urmat pe cei doi comedianţi la ţarc şi, în timp ce puneau şaua pe mustang, m-am dus la un gard viu din ienupăr, am rupt o creangă bună, flexibilă, şi am curăţat-o de rămurele.

– Eşti gata să treci testul, doamnă? a întrebat Cocoş.

Se gândea că dezastrul iminent va fi atât de caraghios, încât cu greu se ținea în frâu.

Mustangul stătea încremenit, dar mă urmărea cu coada ochiului. Era doar un cal pe jumătate îmblânzit, ca atâția alții; văzusem destui ca el în viața mea. Mi-am suflecat poalele fustei și am scurtat frâul, răsucind capul calului spre dreapta ca să nu-și poată depărta de mine partea din spate a corpului.

De îndată ce am pus piciorul în scară s-a mișcat, dar îl prinsesem de coamă, așa că am urcat în șa. A început imediat să azvârle din picioarele dinapoi cu putere. Cei doi indivizi stăteau de-acum să crape de râs, dar nu le-am acordat pic de atenție. Ca să împiedici un cal să facă manevra asta, trebuie să-i ridici capul – e nevoit să-l lase în jos ca să poată azvârli din picioarele din spate – și apoi să-l propulsezi înainte. Am tras cu putere de frâu, făcându-l să simtă zdravăn zăbala în gură, lucru care l-a făcut imediat să ridice capul, și l-am șfichiuit peste crupă cu creanga de ienupăr.

Asta mi-a asigurat atenția micului sălbatic – și pe a comedianților. Am pornit într-un galop frumușel, dar calul continua să se zbată, împungând cu greabănul și scuturându-se. Îi urmam mișcările, călărind cu partea de sus a corpului relaxată și cu picioarele strânse ca o menghină pe coastele lui. De fiecare dată când simțeam mica ezitare ce însemna că vrea să azvârle iar din picioarele dinapoi trăgeam de frâu și-i șfichiuiam iarăși dosul, așa că în scurt timp a învățat că singura lui scăpare e să facă ce vreau eu. Foarte curând, s-a potolit; l-am bătut ușurel cu palma pe gât.

Am adus mustangul înapoi la comedianți, care nu mai râdeau. Vedeam clar că-i doare rău faptul că am fost în stare să scot tot ce e mai bun dintr-un cal care, negreșit, le dăduse destulă bătaie de cap.

– Drăguț căluț, am spus. Acum îmi pot lua cecul?

Vestea că îmblânzisem mustangul acela s-a răspândit prin Red Lake și oamenii au început să mă considere o femeie demnă de luat în seamă. Au început să vină să-mi ceară părerea despre cai-problemă și copii-problemă. Cocoș – pe care-l chema de fapt Orville Stubbs – a început să se poarte ca asistentul meu credincios, de parcă mi-ar fi datorat un devotament absolut.

Cocoș lucra ca funcționar doar cu jumătate de normă. Locuia deasupra grajdului din Red Lake și câștiga ceva bani în plus rânind boxele, potcovind cai și ajutând la adunarea mustangilor. S-a dovedit a fi un omuleț agreabil.

Cocoş m-a prezentat altor călăreţi din Red Lake, spunându-le oamenilor că sunt o fostă nonconformistă din Chicago care a renunţat la şampanie şi la dansat charleston ca să vină să-i înveţe carte pe copiii din comitatul Coconino. Mă încuraja să mă înscriu cu mustangul, care era al lui şi pe care-l botezase Red Devil, la cursele locale. Erau nişte curse pe teren improvizat, în weekenduri, cu cinci până la zece cai în rundă, pe o distanţă de patru sute de metri şi cu premiu între cinci şi zece dolari. Am început să câştig unele curse, lucru care iarăşi a făcut să se vorbească despre mine.

Am început, de asemenea, să joc pocher sâmbăta seara, cu Cocoş şi cu amicii lui. Partidele noastre se desfăşurau în „cafenea" şi presupuneau destul de multă alcoolizare. În partea aceea din Arizona, majoritatea oamenilor acordau prea puţină atenţie Prohibiţiei. Ea însemna doar că proprietarii de baruri începuseră să-şi numească localurile „cafenele" şi-şi ascundeau sticlele de spirtoase sub tejghea, şi nu le puneau pe raft, în spatele tejghelei.

Cocoşul şi ceilalţi trăgeau la măsea o cantitate serioasă din ceea ce numeau „pişat de panteră", însă eu lungeam un singur pahar toată seara. Evitam cacealmalele complicate preferate de cowboy şi jucam întotdeauna, simplu, cărţile primite. Chiar şi aşa, în majoritatea serilor sfârşeam prin a câştiga, cu o grămăjoară frumoasă de monede în faţa mea.

Am ajuns să fiu cunoscută drept Lily Casey, profesoara din comitatul Coconino îmblânzitoare de mustangi, jucătoare de pocher şi câştigătoare de curse de cai, şi nu era deloc rău să mă aflu într-un loc unde nimeni n-avea nici o problemă cu o femeie cu astfel de porecle.

După o vreme, mi-am dat seama că Cocoş mă place, însă i-am dat de ştire că am fost căsătorită o dată, n-a mers şi nu doresc deloc să mă recăsătoresc. A acceptat asta şi am rămas buni prieteni, dar într-o zi a venit la mine acasă cu o mină timidă, sobră.

– Trebuie să te întreb ceva.

Părea că mă va cere de nevastă.

– Cocoş, credeam că ai înţeles că suntem prieteni şi atât.

– Nu-i vorba de asta, a replicat el, şovăind. Uite ce voiam să te întreb: îmi poţi arăta cum să scriu „Orville Stubbs?"

Şi aşa, Cocoş a devenit elevul meu secret.

A început să vină sâmbăta după-amiaza. Lucram la citire şi scriere, după care plecam să petrecem seara jucând pocher. Continuam să parti-

cip la curse cu Red Devil și câștigam deseori. Cheltuisem o parte din banii din premii pe o cămașă roșie ca flacăra, din mătase naturală, și o purtam la fiecare cursă. Iubeam pur și simplu cămașa aceea roșie vie, lucioasă, care devenise trăsătura mea distinctivă.

Într-o zi, la începutul primăverii, Cocoș și cu mine am plecat la o cursă ce se ținea la o fermă aflată la sud de Red Lake. Era o întrunire mai amplă decât de obicei, cu cinci runde, o rundă finală și un premiu de cincisprezece dolari și se ținea pe o pistă adevărată, cu balustradă pe partea interioară, unde se adunaseră spectatorii.

Red Devil avea picioarele cam scurte, însă micului mustang îi curgea foc în vene. Am preluat conducerea la începutul rundei a doua. Eram tot în frunte și ne înscriam în prima cotitură, când un automobil din apropierea balustradei a dat un rateu. Red a zvârlit cu putere din picioarele dinapoi și a virat strâns la dreapta. Eu am pornit spre stânga și până să mă dumiresc ce se întâmplă, m-am trezit că mă rostogolesc pe pistă.

Mi-am acoperit capul cu brațele și am rămas nemișcată, mușcând țărâna, în timp ce restul cailor au trecut pe lângă mine în ropot de copite. Căzătura îmi tăiase suflarea, dar altfel n-aveam nimic, așa că după ce zgomotul copitelor a slăbit, m-am ridicat și mi-am scuturat posteriorul de pământ.

Cocoș îl prinsese pe Red și venea în fugă spre mine cu calul. Am urcat în șa. N-aveam nici o șansă să-i prind din urmă pe ceilalți, dar Red trebuia să învețe că descălecarea mea involuntară nu însemna că a scăpat de la datoria lui.

Când am trecut linia de sosire, arbitrul s-a ridicat în picioare și și-a scos pălăria Stetson. Am concurat într-o rundă ulterioară, însă Red își ieșise din ritm, așa că am terminat printre ultimii. Simțisem că premiul acela de cincisprezece dolari îmi stă la îndemână, așa că după aceea, în timp ce Cocoș adăpa calul, eu încă mai înjuram automobilul ce dăduse rateul, când arbitrul a venit la noi. Era un bărbat voinic, cu fața tăbăcită de vreme și ochi calmi, albastru-deschis.

– Ai tras o căzătură zdravănă, mi-a zis el. Am fost grozav de impresionat că ai urcat la loc în șa imediat și ai terminat cursa!

Am început să bombăn rabla cu rateul, dar Cocoș m-a întrerupt.

– El e Jim Smith. Unii îi spun Big Jim. E proprietarul atelierului auto cel nou din oraș.

– Nu-ți plac prea mult automobilele, nu-i așa? m-a întrebat Jim.

– Nu-mi place să-mi sperie calul, atâta tot. Adevărul e că mi-am dorit dintotdeauna să învăţ să conduc.

– Poate că te pot învăţa eu.

N-aveam de gând să las să-mi scape o ocazie ca aceea, aşa că Jim Smith a învăţat-o pe profesoară să conducă. Avea un Ford Model T cu grila radiatorului din alamă, faruri din alamă şi pâlnia claxonului tot din alamă. Pornirea maşinii, pe care Jim o botezase „Flivver", era un chin. Prezenţa unei a doua persoane ajuta, pentru că altfel trebuia să dai la manivelă manual şi apoi să sari pe scaunul şoferului ca să tragi şocul.

Dar odată ce-o porneai pe Flivver, era o distracţie s-o conduci. Am descoperit că iubesc maşinile chiar mai mult decât caii. Maşinile nu trebuie hrănite dacă nu muncesc şi nu lasă bălegar peste tot. În plus, nu izbesc cu picioarele, nu muşcă şi nu se cabrează, şi nu trebuie să le îmblânzeşti şi să le dresezi. Maşinile te ascultă.

Exersam şofatul cu Jim, pe câmp, şi am prins şmecheria rapid. N-a trecut mult şi circulam pe străzile din Red Lake la ameţitoarea viteză de patruzeci de kilometri la oră. Lecţiile mele de şoferie au început să includă drumuri în Marele Canion, ca să livrăm benzină unei pompe de alimentare de acolo, iar apoi picnicuri. După ce am învăţat să conduc, am continuat cu picnicurile şi, de asemenea, am început să facem plimbări călare.

După o vreme, a devenit clar că Jim mă curtează. Mai fusese însurat o dată, dar soţia lui murise cu zece ani în urmă. Căsătoria tot nu mă interesa, însă găseam o mulţime de lucruri de admirat la Jim Smith. De exemplu, spre deosebire de fostul meu soţ, nu sporovăia continuu şi abil. Vorbea când avea ceva de spus, iar dacă n-avea, nu simţea nevoia de a umple golul cu braşoave.

Jim Smith era mormon. Se născuse în această credinţă, dar n-o practica. Tatăl lui era Lot Smith, soldat, pionier şi şerif, unul dintre principalii locotenenţi ai lui Brigham Young când mormonii se războiseră cu guvernul american.

Lot Smith avusese opt neveste şi cincizeci şi doi de copii, iar copiii aceia au învăţat să se descurce singuri. Când Jim a împlinit unsprezece ani, tatăl lui i-a dat o puşcă, nişte gloanţe şi un pachet cu sare şi i-a spus: „Asta ţi-e hrana pe o săptămână." Jim a devenit un excelent ţintaş, călăreţ şi cowboy. A muncit în Canada o vreme, dar s-a întors în America, devenind cherestegiu şi colonist. După moartea soţiei lui, s-a înrolat în

cavalerie și în timpul Primului Război Mondial a luptat în Siberia, unde soldații americani apărau de comuniști calea ferată transsiberiană. Cât timp s-a aflat în Siberia, gospodăria lui a fost confiscată pentru neplata impozitelor, așa că după ce a ieșit din cavalerie a devenit prospector și, în cele din urmă, și-a deschis atelierul auto din Red Lake. Omul ăsta era oricum, numai leneș nu.

Jim Smith se apropia de cincizeci de ani, ceea ce însemna că are cu douăzeci mai mult decât mine, și se vedea pe el o oarecare uzură a vieții. În plus, era chel. Dar Jim Smith era departe de a fi sleit de puteri. Era în stare să petreacă douăsprezece ore în șa, să ridice de la sol șasiul unei mașini și să taie, să despice și să stivuiască destul lemn ca să țină focul arzând în sobă toată iarna.

Jim vedea cu ochii aceia albastru-deschis lucruri pe care alții nu le vedeau – prepelița din tufărișul des, cuibul de vultur de pe stâncă. De-asta era așa un țintaș excelent. Depista mincinoșii, trișorii și păcălicii din prima clipă. Dar, deși nu-i scăpa nimic, nu arăta niciodată că știe ceea ce știe.

Și nimic nu-l zdruncina pe Jim Smith. Era mereu calm, nu-și ieșea din fire niciodată. Era demn de încredere și așezat. Era om cu judecată. Avea afacerea lui, o afacere constantă și respectabilă. Repara mașini care aveau nevoie de reparații. Nu încerca să vândă aspiratoare gospodinelor credule aruncându-le mizerie pe podea.

Chiar și așa, încă nu eram pregătită să mă recăsătoresc, dar Jim nu abordase deocamdată subiectul căsătoriei, așa că ne distram doar, făcând picnicuri, plimbări călare și cutreierând comitatul Coconino cu Flivver, când am primit scrisoarea de la Helen.

Ștampila poștală arăta că e trimisă din Hollywood. Helen îmi scria de când se mutase în California și scrisorile ei păreau de fiecare dată nefiresc de vesele: se afla mereu pe punctul de a pătrunde în lumea filmului, era cât pe ce să primească roluri, lua lecții de dans și vedea celebrități care se plimbau prin oraș în mașinile lor decapotabile.

De asemenea, Helen îl întâlnea mereu pe domnul Minunat, bărbatul cu relațiile necesare, care o trata ca pe o prințesă, care avea să-i deschidă ușile în lumea asta nebună a filmelor și cu care se putea chiar să se mărite. Dar după câteva scrisori înceta să mai amintească de acel domn Minunat anume, după care apărea alt domn Minunat, și mai grozav. Bănuiam că se încurcă cu o serie de canalii care o folosesc și apoi o părăsesc.

Îmi făceam griji că pe Helen o paşte pericolul de a deveni o paraşută şi-i scriam avertizând-o să nu conteze pe bărbaţi că vor avea grijă de ea. Dar îmi răspundea mustrându-mă că sunt negativistă, explicându-mi că aşa reuşesc fetele la Hollywood. Speram că are dreptate.

În această nouă scrisoare, Helen mărturisea că a rămas gravidă cu ultimul domn Minunat, care voise ca ea să facă avort la cine ştie ce măcelar. Când i-a spus că-i e frică de operaţiile acelea brutale şi improvizate, el a declarat că pruncul nu-i al lui şi a scos-o din viaţa lui.

Helen nu ştia ce să facă. Era gravidă în două luni. Ştia că va fi concediată de la magazinul de pălării imediat ce sarcina începea să se vadă. Îi era prea ruşine să se întoarcă la mama şi la tata. Încurcătura o făcea să-i vină să se arunce pe geam.

Mi-am dat seama clar, imediat, ce trebuie să facă Helen. I-am spus să nu facă avort – femeile mor din aşa ceva. Era mai bine să nască copilul şi apoi să decidă dacă vrea să-l păstreze sau să-l dea spre adopţie. I-am scris că poate să vină în Red Lake şi să locuiască împreună cu mine până se dumireşte ce să facă.

Helen a sosit în Flagstaff o săptămână mai târziu şi Jim mi-a împrumutat-o pe Flivver ca să merg s-o iau de la gară. Când a coborât din tren, mi-a venit să-mi muşc buzele. Umerii ei mici păreau mai slabi şi avea ochii roşii de plâns. În plus, îşi platinase părul. Când am îmbrăţişat-o, m-a surprins cât de fragilă părea.

Pe drumul spre Red Lake am vorbit mai mult eu. I-am prezentat opţiunile pe care consideram că le are. Puteam să le scriu mamei şi tatei, explicându-le situaţia. Eram sigură că o vor ierta şi o vor primi acasă cu braţele deschise. Obţinusem, de asemenea, numele unui orfelinat din Phoenix, dacă voia să meargă pe calea aceea.

Helen însă părea împrăştiată, aproape năucă. Fumând ţigară de la ţigară, vorbea în propoziţii fragmentare şi, în loc să se concentreze asupra aspectelor practice, mintea ei rătăcea în toate părţile. Revenea mereu la planuri complet ridicole, întrebându-se dacă l-ar putea aduce înapoi pe domnul Minunat în cazul în care ar da copilul la orfelinat şi făcându-şi griji că naşterea i-ar putea strica silueta pentru scenele în costum de baie din filme.

– Helen, e timpul să devii realistă! i-am spus.

– Dar sunt realistă. O fată fără siluetă frumoasă n-o să reuşească niciodată.

Am hotărât că nu e momentul potrivit să insist. Când un om e rănit, primul lucru de făcut e să oprești sângerarea. Te poți dumiri după aceea cum să-l ajuți cel mai bine să se vindece.

Patul meu era mic, dar mă trăgeam într-o parte, în așa fel încât Helen și cu mine să putem dormi una lângă alta, exact cum făceam în copilărie. Era octombrie și nopțile în deșert deveneau reci, așa că ne cuibăream una într-alta și uneori, noaptea târziu, Helen începea să scâncească, lucru pe care l-am luat drept semn bun, fiindcă însemna că măcar înțelege cât de drastică e situația. În astfel de momente o strângeam în brațe și o asiguram că vom trece prin asta cu bine, așa cum am supraviețuit în copilărie inundației aceleia fulgerătoare din Texas.

– Trebuie doar să găsim plopul în care să ne urcăm și vom scăpa cu bine, îi spuneam.

În timpul zilei, cât eram în sala de clasă, Helen stătea singură în micul dormitor. Nu făcea niciodată zgomot și petrecea mult timp dormind. Speram că după ce se va odihni i se va limpezi mintea. Dar continua să fie împrăștiată și apatică și vorbea despre Hollywood într-o manieră visătoare care, sinceră să fiu, mă irita.

Am hotărât că Helen are nevoie de aer curat și de lumina soarelui. În fiecare după-amiază făceam o plimbare prin oraș și o prezentam oamenilor drept sora mea din Los Angeles, care a venit în deșert ca să se vindece de crizele de leșin.

Lui Helen îi plăcea la nebunie cămașa mea roșie ca flacăra. Când m-a văzut îmbrăcată cu ea, a zâmbit pentru prima oară de la sosirea în Red Lake. A cerut s-o probeze și în timp ce-i încheia nasturii părea atât de încântată încât mi-am zis că poate am scuturat-o din melancolie. Dar când și-a băgat cămașa sub betelia fustei am observat că sarcina începe să se vadă. Mi-am dat seama că povestea noastră cum că a venit să profite de aerul deșertului nu va mai ține multă vreme și că, indiferent de dispoziția ei, problemele pe care le avea nu vor dispărea de la sine.

Helen și cu mine am început să frecventăm biserica catolică din Red Lake. Nu-mi plăcea prea mult preotul, părintele Cavanaugh, un om lipsit de simțul umorului, a cărui încruntare putea face să se cojească vopseaua de pe peretele unui hambar. Dar mulți dintre fermierii locali mergeau la biserica aceea și mă gândeam că poate Helen va cunoaște pe cineva.

Într-o zi, la vreo șase săptămâni după sosirea ei, ne aflam în biserica

aceea înăbuşitoare, când în picioare, când îngenunchind, când ridicându-ne iar în picioare, după cum cerea liturghia. Helen purta de o vreme haine largi, ca să-şi ascundă starea, dar pe neaşteptate a leşinat. Părintele Cavanaugh a venit repede de la altar, i-a pipăit fruntea, s-a uitat la ea câteva clipe şi ceva l-a făcut să-i atingă abdomenul.

– E însărcinată, a spus el.

I-a văzut degetele fără inele.

– Şi nemăritată.

Părintele Cavanaugh i-a spus lui Helen că trebuie să se spovedească fără să omită nimic. După ce a făcut acest lucru, în loc să-i acorde iertarea, a avertizat-o că sufletul ei se află într-un pericol de moarte şi i-a spus că singurul loc pentru ea era unul din căminele bisericii pentru femei abătute de la calea cea dreaptă.

Helen s-a întors după vizita la părintele Cavanaugh mai tulburată decât o văzusem vreodată. N-avea nici o intenţie de a merge la un cămin – iar eu n-aş fi lăsat-o –, dar acum i se aflase taina şi oamenii din oraş ne priveau altfel pe amândouă. Femeile îşi aţinteau privirea în pământ când treceau pe lângă noi pe stradă, iar cowboy-ii se simţeau liberi să ne cântărească din ochi, de parcă s-ar fi răspândit zvonul că suntem femei uşoare.

Într-o seară, la două săptămâni după ce Helen s-a spovedit, am auzit o bătaie la uşa locuinţei mele. În prag stătea inspectorul MacIntosh. Şi-a dus degetul la pălărie în semn de salut, apoi s-a uitat pe lângă mine, în cameră, unde Helen spăla farfuriile de la cină într-un lighean de cositor.

– Domnişoară Casey, putem sta de vorbă între patru ochi?

– Merg să mă plimb, a spus Helen.

Şi-a şters mâinile de şorţ şi a trecut pe lângă domnul MacIntosh, care, făcând mare paradă de politeţea lui, şi-a atins pălăria pentru a doua oară.

Cum nu voiam ca domnul MacIntosh să se uite la vasele murdare, l-am condus pe uşa comunicantă în sala de clasă. Şi-a dres glasul cu nervozitate, după care a început un discurs, evident pregătit dinainte, despre starea lui Helen, standardele morale, politica şcolii, elevii impresionabili. Am început să argumentez că Helen nu se apropie câtuşi de puţin de elevi, dar domnul MacIntosh a spus că o mulţime de părinţi fac presiuni asupra lui. Dacă vreau să-mi păstrez slujba, Helen trebuie să plece. Apoi şi-a pus pălăria pe cap şi a plecat.

Mă simţeam înfuriată şi umilită. Pentru a doua oară în viaţă, domnul MacIntosh, hârţogarul acela cu faţă de peşte, îmi spunea că nu sunt dori-

tă. Printre părinții elevilor mei se numărau hoți de vite, traficanți de alcool, jucători de noroc și foste prostituate. Nu-i deranja că particip la curse de cai, joc pocher sau beau whisky, dar faptul că-i arătam compasiune surorii mele, de care profitase un nemernic, îi umplea de indignare morală. Îmi venea să-i sugrum pe toți.

M-am întors în locuința mea. Helen stătea pe pat și fuma o țigară.

– Nu m-am dus să mă plimb, a spus ea. Am auzit totul.

Mi-am petrecut noaptea încercând s-o liniștesc pe Helen, spunându-i că totul se va rezolva. I-am spus că le vom scrie mamei și tatei. Vor înțelege. Ea va putea să meargă să trăiască la fermă până se năștea copilul. Voi începe să concurez la curse de cai în fiecare weekend și voi strânge pentru ea și pentru copil toți banii câștigați astfel, iar după ce se va naște copilul, Buster și Dorothy îl vor putea crește ca și cum ar fi al lor, iar ea va avea bani ca să ia viața de la capăt.

Helen însă era de neconsolat. Era convinsă că mama, mai ales, n-o va ierta niciodată pentru că a făcut familia de rușine. Nici un bărbat n-o va mai vrea; n-avea unde să se ducă și nu putea să se descurce singură.

– Simt că-mi vine să renunț la tot, a spus Helen.

– Prostii! Ești mult mai puternică decât crezi. Există întotdeauna o soluție.

I-am vorbit iarăși despre plop. I-am povestit și de întâmplarea aceea când am fost trimisă acasă de la Surorile Sf. Loretto pentru că tata nu mi-a plătit taxa de școlarizare și cum maica Albertina mi-a spus că atunci când închide o fereastră, Dumnezeu deschide o ușă și depinde de noi s-o găsim. Helen a părut să găsească în sfârșit o oarecare mângâiere în spusele mele.

– Poate că ai dreptate. Poate că există o cale.

Eram tot trează, în pat lângă Helen, când la fereastră a apărut prima geană de lumină cenușie a zorilor. Helen adormise în sfârșit și i-am studiat fața conturată în umbră. Părul acela platinat, caraghios, îi căzuse pe față; i l-am aranjat după ureche. Avea ochii umflați după cât plânsese, dar trăsăturile ei erau tot delicate, pielea, tot albă și netedă. Îmi părea un înger.

Dintr-odată, m-am simțit mai optimistă. Era sâmbătă. M-am dat jos din pat, mi-am tras pantalonii pe mine și am făcut niște cafea. Când a fost gata, i-am dus lui Helen o ceașcă și i-am spus că e timpul să se trezească: începe o nouă zi, de care trebuie să profităm la maximum. O

vom împrumuta pe Flivver de la Jim şi vom merge la un picnic în Marele Canion. Stâncile acelea măreţe vor pune într-o oarecare perspectivă problemele noastre mărunte.

Stând şi bând cafea, Helen a zâmbit. I-am spus că până se îmbracă merg să aduc maşina şi vom porni devreme, ca să profităm din plin de ziua aceea.

– Mă întorc într-o clipită, am spus de la uşă.

– Bine, a răspuns Helen. Şi, Lily, mă bucur că m-ai chemat aici.

Era o dimineaţă frumoasă, cu aerul atât de curat şi de proaspăt în lumina intensă a soarelui de noiembrie, încât fiecare fir de iarbă ieşea în evidenţă. Am trecut pe lângă casele vechi din chirpici şi pe lângă cele mai noi, din lemn, pe lângă cafenea şi benzinărie, pe lângă familiile de fermieri veniţi la oraş pentru ziua de târg, şi dintr-odată am simţit că mă sugrumă ceva.

Am dus mâna la gât şi în clipa aceea m-a copleşit o senzaţie oribilă de groază. M-am întors şi am rupt-o la fugă cât de iute am putut, magazinele, casele şi fermierii nedumeriţi trecând pe lângă mine într-o singură imagine înceţoşată, dar când am deschis uşa cu o smucitură, am văzut că am ajuns prea târziu.

Surioara mea atârna de o grindă, cu un scaun răsturnat sub ea. Se spânzurase.

Părintele Cavanaugh nu m-a lăsat s-o înmormântez pe Helen în cimitirul catolic. A spus că sinuciderea e un păcat capital. Aşa că Jim şi cu mine am plecat cu maşina departe de oraş. Am găsit un loc frumos, în vârful unei creste de pe care se vedea o vale împădurită, puţin adâncă – era atât de frumos încât ştiam că, în ochii Domnului, trebuie să fie sfânt – şi am îngropat-o pe Helen acolo, îmbrăcată cu cămaşa mea cea roşie de mătase.

V
Mieii

Când se sinucid, oamenii cred că pun capăt suferinței, dar nu fac decât s-o treacă pe umerii celor pe care-i lasă în urmă. Luni întregi după moartea lui Helen, suferința m-a apăsat cu atâta putere și a fost atât de întunecată încât în cele mai multe zile nu m-aș fi dat jos din pat dacă n-aș fi avut copii de învățat. Ideea călăriei – și cu atât mai mult a curselor de cai –, a jocului de cărți sau a plimbatului cu mașina îmi părea atât de inutilă încât era de-a dreptul repulsivă.

M-am gândit să-mi dau demisia, dar semnasem un contract și, oricum, nu puteam da vina pe copii pentru ceea ce făcuseră părinții. Dar terminasem cu Red Lake și când se încheia anul școlar aveam să plec de acolo. Nici măcar nu mai eram sigură că vreau să fiu profesoară. Simțeam că le-am dăruit copiilor din acel oraș tot ce am putut, iar când am avut nevoie de puțină înțelegere, familiile lor nu mi-au arătat nici un dram de îngăduință. Poate că ar fi cazul să nu mă mai dedic copiilor altor oameni și să am eu însămi copii. Nu-mi dorisem niciodată copii în mod special, dar când se sinucisese, Helen omorâse și pruncul din ea și ceva legat de asta mă făcea să vreau să aduc alt copil pe lume.

Cu trecerea timpului, ideea asta de a avea copilul meu mi-a ușurat durerea. Într-o zi, primăvara, m-am trezit devreme, ca de obicei, și m-am așezat pe treapta de la intrarea locuinței mele, bând cafea în timp ce răsărea soarele. Sulițele de lumină ce lunecau peste podiș mi-au încălzit fața și brațele.

Mi-am dat seama că nu acordasem prea multă atenție lucrurilor ca răsăritul soarelui, dar soarele răsărise oricum. Avea să răsară și să apună indiferent dacă-l observam sau nu, și dacă mă voi bucura sau nu de aceste lucruri, depindea de mine.

Iar dacă voiam să am un copil, trebuia să găsesc un soţ. Am început să-l privesc pe Jim Smith în altă lumină. Avea calităţi din belşug, însă cea mai importantă era aceea că simţeam că pot avea încredere desăvârşită în el. Odată ce m-am hotărât în privinţa acestui lucru, n-am văzut ce nevoie ar fi să umblu cu ocolişuri. Într-o după-amiază târzie, la începutul lui mai, am înşeuat-o pe Patches şi m-am dus la atelierul auto. Jim era pe spate, sub o maşină. I-am spus că vreau să vorbesc cu el, aşa că a ieşit încet de sub maşină şi s-a ridicat, ştergându-şi mâinile de vaselină pe o cârpă. L-am întrebat:

– Jim Smith, vrei să ne căsătorim?

M-a privit lung câteva clipe, apoi a zâmbit cu gura până la urechi.

– Lily Casey, vreau să ne căsătorim încă de când te-am văzut căzând de pe mustang şi urcându-te imediat înapoi în şa. Am aşteptat doar momentul potrivit ca să te cer.

– Ei bine, ăsta e momentul. Am numai două condiţii.

– Da, doamnă!

– Prima e că trebuie să fim parteneri. Indiferent ce facem, vom fi implicaţi împreună şi vom împărţi egal povara.

– Sună bine.

– A doua e: ştiu că ai fost crescut mormon, dar nu vreau să-ţi iei şi alte neveste.

– Lily Casey, din câte te cunosc, nici un bărbat n-ar putea face faţă altei femei pe lângă tine!

Când i-am spus lui Jim că măgarul de primul meu soţ mi-a dat un inel fals, a scos un catalog Sears, Roebuck şi am ales un inel împreună, ca să ştiu că e autentic. Ne-am căsătorit în sala mea de clasă, după ce copiii au intrat în vacanţa de vară.

Asta era în anul 1930 şi aveam douăzeci şi nouă de ani. Multe femei de vârsta mea aveau copii mari, dar faptul că porneam târziu nu însemna că nu mă voi bucura de călătorie la fel de mult – sau poate chiar mai mult. Jim înţelegea de ce vreau să plec din Red Lake şi a acceptat să-şi mute atelierul auto la Ash Fork, la vreo cincizeci de kilometri spre vest. Ash Fork era un orăşel activ, pe Şoseaua 66, la poalele Muntelui Williams.

Jim şi cu mine am obţinut un împrumut de la banca din Ash Fork şi am construit un atelier auto din gresie de Coconino, zidindu-l cu mâinile noastre. Deasupra uşii am atârnat firma „Atelier auto“ din Red Lake.

Cu bani din împrumut am comandat o pompă de vulcanizare, un cric cu rulmenți și o stivă de pneuri, din același catalog Sears de unde comandaserăm inelul meu.

Aduseserăm cu noi și pompa de benzină din Red Lake. Cilindrul mare din sticlă de deasupra era plin cu benzină – cu pigment roșu în ea, ca s-o poți deosebi de gazul lampant – și de fiecare dată când alimentai o mașină se ridicau prin ea, gâlgâind, bule de aer.

Aveam mult de lucru. Fiindcă eram parteneri, Jim m-a învățat să alimentez mașini cu benzină. De asemenea, schimbam uleiul și rezolvam pene de cauciuc. La vremea iernii eram însărcinată, dar chiar și așa munceam în fiecare zi.

Ne-am construit o căsuță – și aceea din gresie de Coconino – chiar pe Șoseaua 66, care la vremea aceea era un drum de pământ bătătorit. Am comandat instalația sanitară din Sears și am montat-o noi înșine. Eram atât de mândră de baia mea interioară încât, dacă bătea la ușă cineva cerând îndrumări pentru drum, nu mă puteam împotrivi tentației de a întreba: „Ați vrea un pahar cu apă proaspătă de la robinet?“ sau „Aveți nevoie să mergeți la toaletă?“

La opt luni și jumătate de sarcină luasem proporții serioase. Jim insista să stau acasă, unde eram în siguranță, dar după câteva zile am început să nu mai am stare și m-am întors la atelier.

– Nu-mi pasă dacă stau doar la casa de marcat, dar de lucrat, lucrez până intru în travaliu, i-am spus lui Jim.

Copilul a venit pe lume două săptămâni mai târziu, într-o zi pârjolitoare de iulie. Am născut acasă, cu ajutorul bunicuței Combs, cea mai bună moașă din comitat. Bunicuța avea un picior mai scurt decât celălalt și șchiopăta mai rău decât tata. În plus, mesteca tutun. Chiar și așa, toate femeile din comitat se încredeau în ea.

Când am intrat în travaliu, durerea a început să vină în valuri. Bunicuța Combs mi-a spus că nu pot împiedica durerea, dar că mă poate învăța cum să profit la maximum de ea. Ceea ce aveam de făcut era să separ durerea propriu-zisă de teama că în corpul meu se întâmplă ceva îngrozitor.

– Durerea e protestul corpului tău, a zis ea. Dacă asculți durerea și-i spui corpului tău „Da, te aud“, atunci n-o să-ți fie așa de frică de ea.

Travaliul meu a durat numai două ore. Când pruncul a ieșit, bunicuța Combs a spus „E fată“ și a ridicat-o. Pruncul a scos un țipăt. Bunicuța

Combs avea al şaselea simţ şi se pricepea să citească gândurile şi să ghicească. În timp ce am luat fetiţa în braţe şi am început s-o alăptez, bunicuţa Combs şi-a rupt o bucată de tutun de mestecat şi a întins cărţile, ca să vadă ce viitor o aşteaptă pe nou-născuta mea.

– Va avea o viaţă lungă şi plină de întâmplări, a spus bunicuţa Combs.

– Va fi fericită?

Bunicuţa Combs a studiat cărţile.

– Văd o rătăcitoare.

Am botezat-o pe fetiţă Rosemary. Majoritatea bebeluşilor îmi păreau că seamănă cu nişte maimuţe sau mici Buddha, dar Rosemary era frumoasă. Când i-a crescut părul pe cap, era atât de deschis la culoare că părea alb. La şase luni avea deja un zâmbet larg, potrivit cu ochii ei verzi, veseli, şi chiar de la început mi s-a părut că seamănă mult cu Helen.

După părerea mea, frumuseţea lui Helen fusese un blestem, aşa că am hotărât ferm să nu-i spun niciodată lui Rosemary că e frumoasă.

Un an şi jumătate mai târziu s-a născut un băieţel – un băiat voinic, a cărui naştere am simţit-o. L-am botezat ca pe tatăl lui şi-i spuneam Jim cel Mic.

Cam pe atunci, Arizona a fost lovită de vremuri grele. O mare parte a problemei venea din faptul că în zonă se mutaseră prea mulţi agricultori şi crescători de vite. Aceştia nu înţelegeau că Arizona nu seamănă cu ţinuturile din est, unde miile de ani de descompunere a copacilor formaseră un strat gros de pământ fertil. Ţinutul nostru avea doar o pătură subţire de sol pe care, dacă era arat, îl spulbera primul vânt puternic. Când ne lovea câte o secetă prelungită, întregi zone rurale din tot statul se transformau în vârtejuri de praf ce se ridicau în aer un kilometru.

În acelaşi timp, ţara intrase de câţiva ani în depresiune. Unii dintre micii fermieri din Arizona au început să dea faliment.

O mulţime de oameni nu-şi mai puteau permite benzina, aşa că s-au apucat să vândă tractoarele şi maşinile pe care fuseseră convinşi să le cumpere, mulţi dintre ei ajungând să-şi dorească atunci să-şi fi păstrat caii de plug. Atelierul auto a început să aibă tot mai puţină activitate. În plus, Jim era prea generos pentru propriul lui bine: reducea preţurile pentru oamenii săraci şi făcea reparaţii pe gratis.

Mă aşezam la masa din bucătărie cu hârtia şi creionul, făcând socoteli şi căutând modalităţi de a reduce cheltuielile, dar rezultatul final era ine-

vitabil: din buzunarul nostru ieșeau mai mulți bani decât intrau și era doar o chestiune de timp până rămâneam fără. Cu împrumuturile pe care le luaserăm, asta însemna faliment. M-am gândit că trebuie să existe și altceva ce am putea face pentru a câștiga niște bani în plus.

Într-o zi ne-a bătut la ușă domnul Lee, chinezul din Ash Fork. Domnul Lee avea un local cu preparate chinezești într-un cort din apropierea atelierului și scotea destui bani ca să conducă un Model A pe care-l repara Jim. Domnul Lee era de obicei fericit, dar în ziua aceea îl cuprinsese panica. Prohibiția se încheiase de câțiva ani, însă oamenii se obișnuiseră cu câștigul ușor obținut din vânzarea băuturii de contrabandă și unul dintre ei era domnul Lee, care le oferea clienților spirtoase făcute în casă, alături de tăiței chinezești. Auzise însă că oamenii fiscului sunt pe urmele lui și căuta un loc unde să ascundă câteva lăzi cu băutură.

Domnul Lee și Jim se înțeleseseră din prima, pentru că domnul Lee fusese soldat în Manciuria în perioada când Jim luptase în Siberia și trăiseră aceleași ierni aspre. Domnul Lee avea încredere în Jim. Am acceptat să luăm băutura și să ascundem lăzile sub leagănul lui Jim cel Mic, unde le masca pologul.

În noaptea aceea am stat trează gândindu-mă la spirtoasele ilegale ale domnului Lee și mi-a venit în minte un plan. Puteam câștiga bani în plus vânzând băutură ilegală la ușa din spate a casei.

A doua zi dimineață, când i-am prezentat lui Jim ideea, n-a fost prea încântat. N-avea nici o problemă cu băutura propriu-zisă, dar nu voia să mă vadă la pușcărie pentru asta.

L-am tot bătut la cap, explicându-i că nu văd nici o altă cale de a ne menține pe linia de plutire. Fără tragere de inimă, a acceptat. A acceptat și domnul Lee, promițând să-mi furnizeze două lăzi pe lună, de la producătorul lui, dacă împărțim profitul.

Eram o bună comerciantă de alcool. Am dat de știre discret și, în scurt timp, cowboy-ii locali au început să-mi bată la ușă. Vindeam doar oamenilor pe care-i cunoșteam sau care veneau recomandați de cineva. Mă purtam prietenos, dar cu detașarea necesară în afaceri, invitându-i înăuntru pentru scurt timp, însă fără să îngădui cuiva să rămână prea mult sau să bea pe proprietatea noastră. Am început să am clienți constanți, între care preotul catolic, care-i binecuvânta de fiecare dată pe copii înainte să plece. Nu vindeam niciodată cuiva care-mi făcea impresia că bea banii de chirie. După ce domnul Lee își primea partea, câștigam

douăzeci şi cinci de cenţi la fiecare sticlă vândută. În scurt timp, am ajuns să scot douăzeci de dolari în plus pe lună, bani care au echilibrat situaţia.

Într-o zi din primăvara aceea, când Rosemary avea trei ani, iar Jim cel Mic începea să vorbească, fraţii Camel şi-au mânat uriaşa turmă de oi pe lângă casa noastră, spre gară. Fraţii Camel cumpăraseră o fermă mare de animale la vest de Ash Fork, în comitatul Yavapai, în ideea de a creşte oi pentru lână şi carne. Se trăgeau din Scoţia şi ştiau multe despre oi, dar absolut nimic despre condiţiile din Arizona. Fraţii Camel conchiseseră că terenurile de păşunat din comitatul Yavapai sunt prea aride pentru oi şi deciseseră să-şi vândă turma, precum şi ferma.

Era o zi uscată şi fierbinte şi oile umpleau străzile din Ash Fork. Cele mature behăiau, iar mieii scânceau; angajaţii fraţilor Camel umblau călare de-a lungul turmei, mânând-o spre gara de mărfuri.

Fraţii Camel nu se aflau acolo – rămăseseră la fermă –, iar când turma a ajuns în ţarcul de îmbarcare, unui netot i-a venit ideea sclipitoare de a despărţi mieii de mamele lor. Imediat ce au reuşit să facă asta, s-a iscat balamucul. Mieii au început să fugă de colo-colo, plângând după mamele lor. Oile îşi chemau înnebunite puii.

Lucrătorii, dându-şi seama de greşeala făcută, au deschis poarta ce despărţea oile de miei şi animalele s-au amestecat, mamele căutându-şi puii, iar puii, mamele. Şi atunci situaţia s-a înrăutăţit cu adevărat. Turma era atât de mare şi atât de amestecată că nici un miel nu reuşea să-şi găsească mama. După vreo două ore de agitaţie, pe miei i-a apucat slăbiciunea din cauza foamei.

Lucrătorii, înnebuniţi şi ei, încercau să forţeze oile să lase orice miel să sugă, dar oile nu cooperau; loveau cu picioarele şi behăiau tare, făcând un tărăboi cumplit.

Fraţii Camel au venit în cele din urmă, dar habar n-aveau ce să facă şi situaţia devenea disperată, mieii începând să cadă răpuşi de căldură şi de foame.

– Ar trebui să vorbiţi cu soţul meu, le-am spus. Se pricepe la animale.

Fraţii Camel au trimis după Jim, care era la atelier. Când a sosit, lucrătorii i-au explicat cele întâmplate.

– Ceea ce trebuie să facem e să le convingem pe oi să accepte orice miel ca fiind al lor, pentru moment. Pe urmă ne putem bate capul cu descurcarea turmei, a spus el.

Jim m-a trimis acasă să aduc un cearșaf vechi, iar el s-a dus la atelier să ia două canistre cu gaz lampant. I-a pus pe lucrătorii fraților Camel să rupă cearșaful fâșii, să înmoaie cârpele în gaz și să șteargă nasul oilor cu ele. Asta le-a blocat simțul mirosului, așa că au lăsat orice miel din apropiere să sugă.

După ce mieii au fost hrăniți, Jim a pus lucrătorii să separe iarăși mieii și oile. Au adus apoi câte un miel, pe rând, în țarcul oilor și l-au plimbat până când mama lui l-a recunoscut. Turma era atât de mare, încât operația asta a luat două zile.

Mica Rosemary era fascinată de scenă și a rămas să privească până la sfârșit. Când operațiunea s-a încheiat, a rămas un miel pe care nu-l revendicase nici o oaie. În ochii negri i se citea frica și alerga de colo-colo pe picioarele-i subțiri, behăind jalnic.

Frații Camel i-au spus lui Jim să facă cu mielul ce crede că e mai bine. Jim l-a luat în brațe și l-a dus unde stătea Rosemary. A îngenuncheat și a lăsat mielul jos în fața ei, spunând:

– Toate animalele sunt destinate pentru ceva. Unele, să cutreiere libere, altele, să stea în țarc, altele, să fie duse la piață. Mielușul ăsta a fost menit să fie animal de companie.

Rosemary iubea făptura aceea. Își împărțea cornetele de înghețată cu mielul și mielul o urma peste tot, așa că am hotărât să-l botezăm Mei-Mei, ceea ce domnul Lee ne-a spus că înseamnă în chineză „soră mai mică".

La două săptămâni după ce Jim a descurcat turma, am auzit o bătaie la ușa din dos. În prag se afla un bărbat care fuma o țigară. Lăsase portiera mașinii deschisă; înăuntru se aflau o fată și o femeie, care ne priveau. Mi-am dat seama din postura lui ușor dezechilibrată că e nițel afumat.

– Sunt prieten cu Cocoș, a spus el. Și-am auzit că aici omul poate pune mâna pe o sticlă de agheasmă bună.

– Din câte văd, ești deja destul de aghesmuit, am replicat.

– Eh, mă străduiesc.

Zâmbetul a devenit și mai fermecător, dar m-am uitat spre femeie și spre fată: ele nu zâmbeau deloc.

– Cred că deja ai băut destul.

Zâmbetul lui a dispărut. Când și-a dat seama că nu voi ceda, și-a pierdut cu adevărat cumpătul, mi-a spus că am să regret că l-am supărat și că nu sunt decât sora unei târfe care s-a spânzurat.

– Aşteaptă aici, i-am zis.

Lăsând uşa deschisă, am intrat în dormitor, mi-am luat revolverul cu pat de sidef, am ieşit şi l-am îndreptat spre mutra individului.

– Singurul lucru care mă face să nu te împuşc în clipa asta sunt cele două femei din maşină. Pleacă de-aici şi să nu te întorci niciodată!

În seara aceea, i-am povestit lui Jim cele întâmplate. El a oftat şi a clătinat din cap.

– Probabil că povestea nu se termină aici.

Într-adevăr, două zile mai târziu o maşină a oprit lângă casă şi când am deschis uşa, în prag stăteau doi bărbaţi cu uniformă kaki şi pălărie de cowboy. Aveau insignă pe buzunarul cămăşii, pistol în toc şi cătuşe agăţate la centură. Şi-au ridicat pălăria în semn de salut.

– Bună ziua, doamnă, a spus unul dintre ei. Putem să intrăm?

Nu mi se părea că am de ales, aşa că i-am condus în salon. Jim cel Mic dormea în pătuţ, iar sub pologul din bumbac alb erau două lăzi cu băutură de contrabandă.

– Am primit un raport cum că pe această proprietate se vând ilegal băuturi alcoolice, a continuat omul.

În clipa aceea, Rosemary a intrat în fugă, cu Mei-Mei după ea. Pesemne că de vină au fost toate acele obiecte din metal lucios şi piele lustruită; cert e că imediat ce i-a văzut pe cei doi oameni ai legii, Rosemary a scos un ţipăt care-ar fi sculat morţii din morminte. Urlând, mi s-a aruncat la picioare şi mi-a cuprins gleznele. Am încercat s-o iau în braţe, dar o apucase isteria şi dădea din picioare, ţipând şi vorbind fără noimă. Mei-Mei behăia şi zarva l-a trezit pe Jim cel Mic, care s-a ridicat în picioare în pătuţ şi a început să plângă.

– Asta arată a cârciumă ilegală? am întrebat. Sunt profesoară! Sunt mamă! Am de muncă până peste cap numai ca să am grijă de copiii ăştia doi.

– Văd, a spus omul – ţipetele le stârniseră o mare confuzie. Plecăm.

Când Jim a venit acasă, i-am spus despre vizita oamenilor legii şi că urletele copiilor i-au mânat pe uşă afară. Povestea îmi părea deja amuzantă şi l-a făcut şi pe el să râdă, dar s-a oprit şi a spus:

– Oricum ar fi, ne-au dat un avertisment. E timpul să ieşim din afacerea cu băutură de contrabandă.

– Dar, Jim, avem nevoie de bani!

– Prefer să te văd în azilul săracilor decât după gratii.

Vânzarea băuturii ne ținuse pe linia de plutire un an, însă am oprit activitatea și, șase luni mai târziu, banca ne-a pus în executare silită.

Toamna era de obicei perioada mea preferată din an – aerul devenea răcoros și dealurile erau verzi după ploile din august. Dar n-aveam prea mult timp să mă bucur de apusurile din septembrie. Jim și cu mine hotărârserăm că vom vinde totul la licitație. După ce terminam cu asta, aveam să ne alăturăm valului de muncitori agricoli care se îndreptau spre California în căutare de muncă.

Într-o dimineață eram în atelier și discutam în contradictoriu ce să luăm cu noi și ce nu, când Blackie Camel, fratele Camel mai mare, a trecut pe-acolo. De când Jim salvase mieii, Blackie își luase obiceiul de a se opri la atelier ca să piardă vremea la taclale. Cu cât îl cunoștea mai bine pe Jim, cu atât îl plăcea mai mult.

În dimineața aceea, Blackie ne-a spus că el și fratele lui și-au vândut ferma unui grup de investitori din Anglia, care voiau să crească acolo vite. Aceștia le-au cerut să le recomande pe cineva care să administreze ferma și Blackie a spus că dacă Jim ar vrea să facă asta, el și cu frate-său vor avansa numele lui.

Jim m-a strâns de mână atât de tare încât mi-au trosnit încheieturile degetelor. Știam amândoi că în California singurele locuri de muncă erau la cules de struguri și de portocale, dar în ruptul capului n-aveam de gând să recunoaștem în fața lui Blackie Camel cât de disperați suntem.

– Pare o treabă care merită de luat în calcul, a spus Jim.

Blackie a trimis o telegramă la Londra și, după câteva zile, a trecut pe la noi ca să-i spună lui Jim că postul îi aparține. Am anulat licitația și Jim și-a păstrat majoritatea uneltelor, dar am vândut totuși, unui mecanic auto din Sedona, pompa de benzină și cauciucurile. Cocoș a venit cu o căruță din Red Lake; ne-am încărcat mobila în ea, i-am pus pe copii și pe Mei-Mei pe bancheta din spate a lui Flivver și apoi, cu Jim la volan, Cocoș în căruță și eu la urmă, călare pe Patches, am pornit spre Seligman, orașul aflat cel mai aproape de fermă.

Seligman era mai mic decât Ash Fork, dar avea tot ce-i trebuie unui oraș de fermieri: o clădire ce servea drept pușcărie și oficiu poștal în același timp, un hotel, un bar-cafenea și un magazin general.

Din Seligman am pornit spre vest, peste câmpuri unduitoare acoperite cu ierburi de prerie și ienuperi. În depărtare se vedeau Munții Pea-

cock, de un verde-închis, iar deasupra, cerul era albastru precum florile de stânjenel. Drumul de la Seligman la fermă cu căruța lua o zi întreagă. În cele din urmă, după-amiaza târziu, am ajuns la o poartă la care drumul se oprea.

La dreapta și la stânga porții, gardul din sârmă ghimpată susținut de lăstari de ienupăr ajustați îngrijit se întindea cât vedeai cu ochii. Dincolo de poartă era o alee de acces lungă. Am mers pe ea cale de șase kilometri și jumătate și am ajuns în cele din urmă la un grup îngrădit de clădiri din lemn nevopsite și umbrite de cedri uriași.

Clădirile se aflau la poalele unui deal presărat cu pini și cedri tineri. Către est vedeai kilometri după kilometri de câmpuri unduitoare ce coborau treptat spre un bazin plat, ierbos, numit Podișul Colorado. Din locul unde ne aflam, priveliștea se deschidea nesfârșită și nu exista nici măcar o singură altă casă, o altă făptură umană sau cel mai mic semn de civilizație – doar cerul imens, câmpia nesfârșită acoperită cu iarbă și munții din depărtare.

Frații Camel dăduseră drumul celor mai mulți muncitori, așa că exceptându-l pe singurul lucrător rămas, Bătrânul Jake, un moș excentric și cărunt, care a ieșit șchiopătând din hambar ca să ne întâmpine, locul era pustiu.

Bătrânul Jake ne-a oferit turul locului. Exista o casă principală, cu o prispă lungă, cu pereții acoperiți de scânduri nevopsite pe care soarele le făcuse cenușii. Hambarul era uriaș și lângă el se aflau patru clădiri mici din bușteni: grânarul și fierăria, coliba de carne, unde se pregăteau pieile și se conservau jumătățile de vită, și coliba cu otrăvuri, unde existau rafturi pline cu sticle conținând medicamente, poțiuni, spirtoase și diluanți.

Bătrânul Jake ne-a dus în celelalte clădiri anexe, între care un șopron cu unelte, cotețul găinilor și locuința muncitorilor. Apoi am ajuns la un garaj plin cu vehicule – trăsuri, o căruță Conestoga veche, câteva mașini rablagite, o camionetă Chevrolet ruginită. În cele din urmă, Bătrânul Jake ne-a condus, prin hambar, la un țarc dublu.

Jim umbla dând din cap și asimilând totul. Vedeam amândoi că, deși purtau amprenta anilor, clădirile erau solide și sănătoase. Locul n-avea nimic elegant – era o fermă funcțională –, dar uneltele erau atârnate la locul lor, funiile stăteau strânse în colaci îngrijiți, stâlpii erau stivuiți ordonat și podeaua hambarului fusese măturată. Trebuia să le recunoști fra-

ților Camel meritele: știau cât e de important să păstreze ordinea. Jim a zâmbit cu gura până la urechi, privind câmpia, și a spus:

– Cred că putem pune treaba asta pe roate.

– Cred că da, am încuviințat.

Îmi dădeam seama că viața la fermă va însemna muncă grea din belșug. Eram prea departe de oraș ca să ne bizuim pe altcineva pentru vreun lucru. Jim și cu mine trebuia să jucăm rolurile de veterinar, fierar, mecanic, măcelar, bucătar, precum și pe cele de văcar, administrator de fermă, soț și soție și de părinți ai doi copii mici. Dar și Jim, și eu știam să ne suflecăm mânecile.

Simțind „chemarea naturii", l-am întrebat pe Bătrânul Jake unde pot găsi locul cu pricina. Mi-a arătat o construcție mică din lemn, în colțul nordic al complexului.

– Nimic de soi, doar o latrină cu gaură.

Preț de o clipă am simțit că-mi lipsește toaleta mea comandată prin poștă, cu vas lucios din porțelan alb și bazin cu lanț. Totuși, așezându-mă, mi-am dat seama că e o diferență mare între a avea nevoie de lucruri și a le vrea. Vedeam bine că la fermă vom avea tot ce ne va fi necesar, dar în rest, mai nimic.

Lângă toaletă era un teanc de cataloage Sears, Roebuck. Am răsfoit unul și am ajuns la o pagină ce făcea reclamă la corsete din mătase și cămășuțe din dantelă. „N-am să fac comenzi de la pagina asta", mi-am spus, iar când mi-am terminat treaba, aceea a fost pagina pe care am rupt-o și am folosit-o.

A doua zi dimineață, după plecarea lui Cocoș, Jim a spus că primul lucru pe care trebuie să-l facem e turul fermei. Suprafața acesteia acoperea aproape patru sute zece kilometri pătrați; doar mersul călare de-a lungul gardului de perimetru avea să ne ia cel puțin o săptămână. Am încărcat cu provizii un cal, Jim și Bătrânul Jake au încălecat pe alți doi, iar eu, pe Patches, cu Jim cel Mic în poală, în timp ce Rosemary a urcat în șa cu tatăl ei.

Am mers spre vest până când am ajuns la dealurile piemontane calcaroase, alb-gălbui, apoi ne-am îndreptat spre sud. Treceam pe lângă pini și ienuperi, iar din când în când vedeam pe pantele îndepărtate câte o turmă de antilope cu coada albă. După-amiaza târziu am ajuns pe o înălțime aflată la poalele Munților Coyote. De acolo puteam vedea spre sud Munții Juniper, iar spre est, Creasta Mogollon.

– Pământ mult, nici un strop de apă, a remarcat Jim.

Existau câteva heleştee murdare – cavităţi mici şi jalnice, săpate pentru a aduna apa de ploaie, dar apa dispărea în perioadele de secetă, iar acum, heleşteele erau simple gropi goale şi crăpate.

După zece zile descriseserăm un cerc mare, parcurgând aproape tot perimetrul fermei. Şi cu toate că am trecut pe lângă nenumărate şanţuri şi albii care se vedea că sunt pline cu apă în timpul inundaţiilor fulgerătoare, nu exista nici măcar un pârâu sau izvor pe toată întinderea aceea de pământ.

– Nu-i de mirare că fraţii Camel au dat bir cu fugiţii! a spus Jim.

Mă tot gândeam la cursurile de apă pe lângă care trecuserăm. Singura apă pe care avea s-o vadă acel pământ avea să vină din cer. În timpul inundaţiilor fulgerătoare, mii de litri de apă aveau să mugească prin toate acele şanţuri şi albii. Dacă ne venea o idee cum s-o captăm, am fi avut apă din belşug.

– Ceea ce trebuie să facem e să construim un baraj, i-am spus lui Jim.

– Cum? Ne-ar trebui o armată.

M-am gândit o vreme şi mi-a venit ideea. Citisem în reviste articole despre construirea barajului Hoover. Alături de articole se aflau fotografii ale acelor utilaje noi care mută pământul, folosite în construcţii.

– Jim, hai să închiriem un buldozer!

La început, Jim m-a crezut nebună, dar eu am hotărât că trebuie cel puţin să ne interesăm. Am mers cu maşina în Seligman, unde cineva cunoştea pe altcineva din Phoenix care avea o firmă de construcţii cu un buldozer. Şi, într-adevăr, când am dat de omul acela, a spus că dacă suntem dispuşi să plătim, poate să-şi trimită buldozerul, cu operator cu tot, până la Seligman, cu trenul. Va trebui să găsim un camion cu remorcă deschisă, cu care să-l ducem la fermă. Nu va fi ieftin, dar odată ajuns acolo, buldozerul putea să construiască un baraj de pământ de dimensiuni apreciabile în câteva zile.

Jim a spus că trebuie să le prezentăm investitorilor englezi ideea. Un grup al acestora urma să vină peste câteva săptămâni, ca să ne cunoască şi să-şi vadă proprietatea.

Englezii au sosit cu căruţa, după un drum cu vaporul cu abur din Anglia până la New York şi cu trenul până în Flagstaff – o călătorie de trei săptămâni. Vorbeau cu accent şi purtau costum cu vestă. Nici unul dintre

ei nu încălțase vreodată o pereche de cizme de cowboy și nu plesnise vreodată din bici, dar pe Jim și pe mine nu ne deranja. Erau oameni de afaceri, nu veniseră să se joace de-a cowboy-ii. Și erau politicoși și inteligenți. Îți puteai da seama, după întrebările pe care le puneau, că știu ce nu știu.

În prima seară după sosirea lor, Bătrânul Jake a făcut focul în curte și a fript o halcă de vită. Tot glumea pe sub mustață pe seama investitorilor, spunând lucruri de genul „Ce obrăznicie!" sau „Minunat de bine" cu accent englezesc și-și ridica borurile pălăriei de cowboy ca să arate ca una din acelea cu calotă mică și boruri înguste, ridicate în sus, așa că a trebuit să-l pocnesc peste ceafă. Eu am pregătit câteva specialități din partea locului, cum ar fi tocană din carne de șarpe cu clopoței și fudulii de vițel, ca să aibă despre ce să povestească la întoarcerea în cluburile lor londoneze.

După aceea ne-am așezat în jurul focului, mâncând compot de piersici din conservă, Jim și-a rulat o țigară și apoi și-a prezentat propunerea.

A spus că pentru un crescător de vite contează cu adevărat numai două lucruri: pământul și apa. Că acolo avem pământ din belșug, dar nu și apă destulă și, fără apă, pământul nu face doi bani. Întrucât ferma n-are nici o sursă naturală de apă, a zis el, trebuie creată una ca să putem ține o cireadă de proporții.

Lucrul cel mai logic, a continuat Jim, e să construim un baraj mare ca să captăm apa de ploaie. A descris planul meu de a aduce un buldozer din Phoenix. Când a menționat costul, englezii au ridicat din sprâncene, dar apoi Jim a scos la iveală o coloană de cifre pe care o redactasem eu și a explicat că, fără baraj, ferma poate ține doar câteva mii de capete; cu el putem ajunge până la douăzeci de mii, iar asta înseamnă să scoatem la vânzare cinci mii de capete anual. Cheltuiala cu barajul va fi scoasă cât ai clipi.

A doua zi, englezii s-au dus în Seligman ca să le telegrafieze celorlalți investitori. După un oarecare schimb de telegrame, am primit aprobarea. Englezii ne-au scris un cec înainte să plece și n-a trecut mult până când un camion cu remorcă deschisă a apărut la fermă cu un buldozer mare, galben, în spate. Era primul buldozer văzut prin partea locului, așa că au venit oameni din tot comitatul Yavapai ca să se minuneze văzându-l la lucru.

Cum tot aveam drăcovenia, am hotărât să construim baraje pe tot cuprinsul fermei; operatorul lărgea malurile șanțurilor și albiilor, căptușea fundul cu lut bătătorit și folosea pământul excavat pentru a construi pere-

ţii care urmau să reţină apa inundaţiilor fulgerătoare. Barajul cel mai mare pe care l-am construit – atât de mare încât îţi trebuiau cinci minute ca să-i dai ocol – era cel din faţa casei.

În decembrie, când au venit ploile, apa a început să curgă prin şanţuri şi albii, vărsându-se drept în iazurile create de baraje. Era ca umplerea unei căzi de baie. Iarna aceea a fost neobişnuit de umedă, aşa că la sosirea primăverii în iazul cel mare aveam apă adâncă de un metru – cea mai frumoasă apă pe care o văzusem de la Lacul Michigan încoace.

Pentru Jim, iazul era bunul nostru cu care se mândrea cel mai mult. Verifica barajul în fiecare zi, măsurând adâncimea apei şi inspectând pereţii. Vara, oamenii veneau cale de mai mulţi kilometri ca să ne întrebe dacă le dăm voie să se scalde puţin, iar noi îi lăsam de fiecare dată. Uneori, în perioadele secetoase, veneau vecini cu butoaie şi ne rugau să „împrumute", cum spuneau ei, apă din iazul nostru, deşi ar fi fost imposibil să ne-o dea vreodată înapoi, şi nu le ceream niciodată bani pe ea, căci, aşa cum îi plăcea lui Jim să spună, o primiserăm din cer.

Barajul şi iazul lui au ajuns să fie numite Barajul lui Big Jim, iar apoi doar Big Jim. Oamenii din comitat măsurau gravitatea perioadelor secetoase prin cantitatea de apă din Big Jim. „Cum îi merge lui Big Jim?" mă întrebau oamenii din oraş, sau: „Am auzit că Big Jim e cam amărât", şi ştiam de fiecare dată că se referă la nivelul apei din iaz, nu la starea de spirit a soţului meu.

Numele oficial al fermei era „Ferma de vite Arizona Incorporated", dar noi îi ziceam întotdeauna AIC sau, simplu, „ferma". Lui Jim îi plăcea să spună că un nume fantezist e semn sigur că proprietarul habar n-are ce înseamnă activitatea la o fermă.

Cum depresiunea rămânea drastică, încă mai existau proprietari care-şi pierdeau afacerile. Asta însemna că existau mai mulţi vânzători de vite decât cumpărători, iar Jim călătorea prin Arizona achiziţionând cirezi întregi pe preţuri de mai nimic. A angajat vreo duzină de cowboy, majoritatea mexicani şi indieni havasupai, ca să mâne vitele la fermă şi să le însemneze cu fierul roşu înainte de a le trimite la păşune. Munca de cowboy era dură şi la fel erau şi puştii ăştia – majoritatea inadaptaţi, fugiţi de acasă şi băieţi care fuseseră biciuiţi prea tare.

Când au sosit cowboy-ii, primul lucru, au plecat prin ţinut şi au adunat un cârd de cai sălbatici, pe care s-au apucat apoi să-i îmblânzească –

după o metodă – în țarcul bine îngrădit. Caii azvârleau din picioarele dinapoi și se zbăteau precum taurii la rodeo, dar băieții aceia ar fi preferat să-și frângă fiecare oscior din corp decât să renunțe. Ei înșiși erau niște cai pe jumătate îmblânziți.

Stăteam și-i priveam împreună cu Rosemary.

– Mi-e milă de cai! a spus ea. Vor să fie liberi, atâta tot.

– În viața asta aproape nimeni nu reușește să facă ceea ce vrea.

Odată ce au obținut mai mulți cai pentru fiecare, cowboy-ii s-au apucat să aducă vitele și să le însemneze cu fierul roșu. Trăiau cu toții în locuința muncitorilor și eu nu-mi vedeam capul de treabă gătind pentru toată lumea, pe lângă faptul că ajutam la însemnat. Cowboy-ii primeau friptură și ouă la micul dejun și friptură și fasole la cină, plus sare și apă de ploaie după placul inimii.

N-aveam cine știe ce încredere în ei în preajma lui Rosemary, care n-avea voie să se apropie de locuința muncitorilor. Rosemary era și ea cam ca un cal pe jumătate îmblânzit. Era cel mai fericită alergând pe-afară, fără un petic de haină pe ea dacă aș fi lăsat-o. Se cățăra în cedri, se bălăcea în adăpătoarea cailor, făcea pipi în curte și sărea de pe grinzile hambarului pe baloții de fân. Îi plăcea la nebunie să-și petreacă ziua pe cal, ținându-se după tatăl ei. Șeile erau prea grele pentru ea, așa că-și călărea catârul, Jenny, fără șa, și încăleca prinzându-se de coamă și cățărându-se pe piciorul animalului.

Jim i-a spus o dată lui Rosemary că e atât de atoasă încât orice vietate care ar mușca-o ar scuipa imediat îmbucătura, iar ei i-a plăcut teribil asta. Rosemary nu se temea niciodată de coioți sau de lupi și detesta să vadă vreun animal în cușcă, legat sau ținut într-un spațiu închis.

La scurt timp după sosirea noastră, Jim s-a apucat să repare toate gardurile de la fermă. Treaba asta a luat o lună. O lua pe Rosemary cu el în camionetă și plecau cu zilele, dormind în partea din spate a camionetei, gătind la focul de tabără și întorcându-se doar ca să se aprovizioneze cu mâncare și sârmă. Rosemary își adora tatăl, iar pe el nu-l perturba câtuși de puțin latura ei sălbatică. Le făcea plăcere să petreacă ore întregi unul în tovărășia celuilalt, și Rosemary vorbea fără oprire în timp ce Jim săpa gropi, ajusta stâlpi și întindea sârmă.

– Copilul ăsta tace vreodată? a întrebat o dată Bătrânul Jake.

– Are multe de spus, i-a replicat Jim.

Cât ei au fost plecați, eu m-am adaptat la viața de la fermă. În orice zi

dată erau mai multe de făcut decât puteai face, așa că mi-am stabilit rapid câteva reguli. Una era de a renunța la orice fel de curățenie inutilă – fără muncă de servitoare. Arizona e plină de praf, dar puțină murdărie n-a omorât pe nimeni. Așa că făceam curățenie în casă doar o dată la câteva luni.

În ce privește hainele, refuzam categoric să le spăl. Ne purtam cămășile până se murdăreau; apoi le întorceam pe dos și le purtam până se murdărea și fața cealaltă. Când cămășile ajungeau la starea care-l făcea pe Jim să glumească spunând că sperie vitele, duceam mormanul în Seligman și plăteam la kilogram să fie curățate la abur.

Gătitul era și el elementar. Nu făceam sufleuri, sosuri, nu garniseam și nu împănam. Făceam mâncare. Fasolea era specialitatea mea. Aveam mereu o oală cu fasole pe sobă, care ținea de obicei între două și cinci zile, în funcție de câți cowboy aveam la fermă. Rețeta mea era simplă: se fierbe fasolea, se adaugă sare după gust.

Când nu mâncam fasole, mâncam friptură. Rețeta mea pentru friptură era și ea destul de simplă: se prăjește pe ambele părți și se adaugă sare după gust. Lângă friptură erau cartofi: se fierb în coajă, se adaugă sare după gust. Drept desert aveam compot gustos de piersici. Îmi plăcea să spun că gătitul meu compensează prin consistență ceea ce-i lipsește ca varietate.

O dată, când s-a acrit niște lapte și mă simțeam ambițioasă, am făcut brânză de vaci așa cum făcea mama când eram mică. Am fiert laptele acrit și am mărunțit bulgării de brânză cu cuțitul; apoi am înfășurat-o într-un sac de iută de la zahăr și am lăsat-o atârnată peste noapte, ca să se scurgă zerul. A doua zi am mărunțit-o din nou, am sărat-o și am oferit-o la cină. Alor mei le-a plăcut atât de mult încât au înfulecat-o în mai puțin de un minut. Nu-mi venea să cred că am muncit atât de mult timp pentru ceva ce s-a terminat atât de rapid!

– Eh, asta a fost pierdere de timp, am comentat. Nu voi mai repeta greșeala.

Rosemary se uita la mine.

– Să-ți fie învățătură de minte, i-am spus.

În acea primă iarnă, Jim și cu mine am plătit cincizeci de dolari pentru un minunat aparat de radio cu rază mare de recepție, comandat prin poștă de la Montgomery Ward.

– Aduce secolul douăzeci în comitatul Yavapai! i-am spus lui Jim.

Cum n-aveam electricitate, radioul mergea cu două baterii mari. Când bateriile erau noi puteam prinde posturi tocmai din Europa. Adolf Hitler ajunsese la putere în Germania, iar în Spania se pregătea un război civil, dar nu ne interesau prea mult treburile europene. Motivul care ne determinase să cheltuim atât de mulți bani era să aflăm buletinul meteo.

În fiecare dimineață ne trezeam înaintea zorilor și Jim pornea radioul, ca să ascultăm buletinul meteo al unui post din California. Apa fiind atât de puțină, iar furtunile grele, atât de periculoase, ne conduceam viața după previziunile acelea. Urmăream câte o furtună care pornea din Los Angeles și se îndrepta spre est. De regulă, norii nu reușeau să treacă de Munții Stâncoși și-și revărsau asupra lor cea mai mare parte a apei, dar câteodată furtuna devia spre sud, și atunci aveam parte de ploile noastre sănătoase.

Rosemary și Jim cel Mic iubeau furtunile. Când cerul se întuneca și aerul devenea apăsător, îi chemam pe prispă și priveam toți trei cum furtuna, cu norii ei frământați și cu tunetele, cu fulgerele și perdelele de ploaie neagră, mătură ținutul.

Traiul într-un loc cu apă atât de puțină făcea ca momentele de felul acesta – când cerul revărsa apă din abundență și pământul devenea verde și luxuriant – să pară magice. Copiii simțeau imboldul irezistibil să iasă în ploaie și să danseze, iar eu îi lăsam de fiecare dată – și uneori mă alăturam și eu.

După aceea alergam toți la albiile ce se vărsau în Big Jim, barajul, și după ce trecea primul val de apă, îi lăsam să se dezbrace la piele și să meargă să înoate. Stăteau în apă cu orele și se bălăceau, prefăcându-se că sunt aligatori sau delfini.

Ploile soseau de obicei în aprilie, august și decembrie, dar în al doilea an al nostru la fermă, aprilie a venit și a trecut fără ploaie. La fel și august, la fel și decembrie, astfel că-n anul următor ne aflam în toiul unei secete cumplite.

În fiecare zi, Jim asculta mohorât buletinul meteo, sperând zadarnic să audă previziuni de ploaie, iar pe urmă mergeam și verificam nivelul apei în Big Jim. Zilele erau frumoase, cu cer de un nesfârșit albastru siniliu, dar vremea aceea frumoasă ne trezea doar disperare când stăteam și priveam cum nivelul apei scade și iar scade, până când fundul lui Big Jim a devenit vizibil. Și apoi apa a dispărut complet.

Încă de la începutul secetei, Jim simțise ce se va întâmpla. Cum crescuse în deșert, știa că o dată la zece, cincisprezece ani vine o secetă mare, așa că redusese mult efectivul cirezii, vânzând boii jugăniți și junincile și păstrând doar vitele de prăsilă cele mai sănătoase. Chiar și așa, a trebuit să aducem apă. Jim și cu mine am legat căruța Conestoga în spatele camionetei și am mers în Pica, o gară aflată la treizeci și doi de kilometri pe calea ferată spre Santa Fe, unde se expedia apă. Am umplut niște butoaie vechi de la combustibil cu câtă apă putea să care căruța și le-am adus înapoi la fermă.

Am făcut călătoria aceea de două ori pe săptămână. N-a lipsit mult să ne frângem spinarea încărcând butoaiele acelea, dar am salvat cireada, în timp ce mulți fermieri din jurul nostru au dat faliment.

În următorul august, ploile au revenit cu dușmănie. Ședeam la masa noastră din bucătărie, ascultând răpăitul ploii pe acoperiș. Spre deosebire de alte furtuni, cea de acum nu s-a potolit după jumătate de oră, ci ploaia a continuat. După o vreme, Jim a început să-și facă griji pentru Big Jim. Dacă se revărsa prea multă apă în iaz, pereții barajului ar fi putut să se rupă.

Prima dată când Jim a ieșit ca să verifice barajul, acesta rezista bine, dar o oră mai târziu, ploaia continuând perdea, l-a verificat din nou și și-a dat seama că dacă nu facem nimic, va ceda. Avea un plan: să iasă în toiul furtunii și să sape brazde în albiile și-n șanțurile care alimentau iazul, ca apa să fie drenată înainte de a ajunge la Big Jim. Ca să sape brazdele s-a gândit să-l înhame la plug pe Old Buck, calul nostru de povară.

Am ieșit în ploaie. Hambarul era întunecat, din cauza furtunii, și n-am reușit să găsim harnașamentul, pe care nu-l mai folosise nimeni de ani buni. I-am spus lui Jim că am putea să legăm plugul la camionetă. Dacă manevra el plugul, eu puteam să conduc. Lui Jim i-a plăcut ideea. Am luat copiii cu noi. În curte, apa ajunsese deja până la gleznă și ploaia cădea cu atâta forță încât a dărâmat-o pur și simplu pe Rosemary la pământ. Jim a luat-o în brațe; i-am urmat, cu Jim cel Mic, și am mers plescăind prin apă până la camionetă.

La magazia cu unelte, Jim a aruncat plugul în spatele camionetei. Când am ajuns la albia aflată mai sus de baraj, am legat plugul la camionetă și eu am urcat la volan.

Mă uitam în oglinda retrovizoare, dar ploaia stropea cu atâta forță luneta încât îl vedeam pe Jim ca prin ceață. Am pus-o pe Rosemary să se

ridice în picioare pe scaun, să scoată capul pe geam și să-mi transmită îndrumările lui. Jim gesticula și striga, dar ploaia făcea atâta zarvă că era greu de aflat ce voia.

– Mamă, nu-l aud! a spus Rosemary.

– Fă tot ce poți. Mai mult de atât nu poate nimeni.

Aveam nevoie să fac camioneta să înainteze la pas, dar nu era proiectată să meargă atât de încet, așa că ba se îneca motorul, ba mașina țâșnea în față, smulgând plugul din mâinile lui Jim. În cele din urmă am observat că dacă apăs ambreiajul, îl eliberez foarte încet și apoi îl apăs iarăși, pot face camioneta să înainteze câțiva centimetri o dată, și așa am reușit să facem treaba, săpând de pe marginile albiei patru șanțuri care drenau apa tot mai crescută și o duceau departe de baraj.

Continua să plouă cu furie. Jim a săltat plugul în spatele camionetei și a urcat lângă mine. Era ud de parcă ar fi căzut într-o adăpătoare pentru cai.

– Am făcut treabă bună – cât de bună am putut, a spus el. Dacă cedează, cedează.

N-a cedat. Ferma noastră a fost cruțată, dar n-au avut toți același noroc. Ploile au luat la vale câteva poduri și câțiva kilometri de cale ferată. Fermierii au pierdut vite și clădiri anexe. Seligman a fost inundat și mai multe case au fost luate de ape. Dar la câteva ore după oprirea ploii, podișul a devenit verde ca smaraldul, iar a doua zi ferma era plină cu cea mai spectaculoasă etalare de flori din câte văzusem vreodată: castilleja de un roșu aprins și maci de California portocalii, maci mariposa albi, splinuță și clopoței albaștri și sângele-voinicului cu flori roz și violet. Pesemne că atâta apă trezise la viață semințe ce stăteau îngropate de decenii întregi.

Rosemary a petrecut câteva zile culegând flori.

– Dacă am avea atâta apă tot timpul, am putea fi nevoiți să cedăm și să botezăm ferma asta cu un nume pompos, ca Podișul Paradisului, i-am spus.

VI
Doamna profesoară

Apa pe care am cumpărat-o în timpul secetei a costat o avere, dar englezii știau că creșterea animalelor e o activitate cu bătaie lungă numai pentru oamenii cu portofelul destul de gros ca să reziste în perioadele grele și apoi să câștige pe rupte în cele bune. La drept vorbind, considerau seceta și falimentele pe care le cauza ca pe un prilej de a cumpăra. La fel considera și Jim. Își dădea seama că avem nevoie de și mai mult pământ – pământ cu apă proprie. I-a convins pe investitori să cumpere ferma învecinată, numită Hackberry. Aceasta avea un teren deluros cu un izvor permanent, iar pe câmpul plat exista un puț adânc, cu o moară de vânt ce pompa apa spre troacele vitelor.

Planul lui Jim era să plimbe cireada de la o fermă la cealaltă, ținând vitele în Hackberry iarna și aducându-le înapoi pe podișul înalt din jurul iazului Big Jim pe timpul verii. Combinate, cele două ferme aveau în total 72 000 de hectare. Era o suprafață considerabilă, așa că în anii buni am fi putut să scoatem pe piață circa zece mii de capete de vită. Văzând aceste cifre, englezii au fost mai mult decât bucuroși să scoată banii pentru Hackberry.

Prima oară când am mers la Hackberry, m-am îndrăgostit de locul acela. Casa, adăpostită într-o mică depresiune, era o fostă sală de bal care fusese demontată, mutată acolo și reasamblată. Pe pereți erau pictate indicatoare care spuneau „Fără duritățI" și „Dacă vă bateți, faceți-o afară".

Prima oară când am văzut moara de vânt, am băut din apa de fântână pe care o pompa. Apa aceea era mai dulce decât cel mai fin lichior franțuzesc. Unor oameni le place să spună, când se îmbogățesc, că sunt „în bani", și așa mă simțeam eu în clipele acelea: bogată, numai că noi

eram „în apă". Vremurile căratului butoaielor pe drumuri de pământ bătătorit se terminaseră cu adevărat.

După ce englezii au cumpărat Hackberry, Jim a plecat cu Chevroletul la Los Angeles și s-a întors cu camioneta plină cu țeavă de plumb de jumătate de țol. Izvorul era la un kilometru și jumătate de casă, și am instalat țeava pe toată distanța aceea, obținând o sursă de apă la ușa noastră din spate.

Lângă robinet țineam o cană de tablă și puține lucruri erau mai plăcute decât să te întorci după un drum călare, încins și prăfuit, să umpli cana aceea cu apă rece, să bei și să-ți torni în creștet ce rămânea.

Am mutat cireada la Hackberry toamna și am rămas acolo până primăvara. Cum îmi plăcuseră dintotdeauna culorile intense, la Hackberry am zugrăvit fiecare cameră în altă culoare – roz, albastru și galben –, am pus covoare navajo pe podele și am cumpărat niște draperii de catifea roșie pentru ferestre, folosind mai multe seturi de cupoane verzi S&H pe care le strânsesem.

Lui Rosemary îi plăceau culorile chiar mai mult decât mine. Vădea deja talent artistic – făcea niște desene perfecte. Amândoi copiii erau înnebuniți după Hackberry. Din munți coborau mai multe defileuri adânci și după ce ploua mergeam repede cu copiii până la gura unuia dintre ele și aclamam când pe albiile uscate ale torentelor năvălea potopul de apă.

Încă de când ne mutaserăm la fermă, Jim și cu mine discutaserăm din când în când despre cumpărarea ei, dar punerea fermei pe roate ne ținuse ocupați până peste cap. Acum, că petrecusem timp la Hackberry – un loc frumos, cu apă bună –, voiam să-mi transform visul în plan.

Aveam nevoie de bani. Am jurat că nu vom mai face datorii niciodată; nu vom pierde ferma asta așa cum pierduserăm casa și benzinăria din Ash Fork. Am făcut socoteli și am decis că am putea reuși în zece ani, dacă încep să câștig și eu bani și dacă trăim frugal și economisim.

Trăiserăm întotdeauna modest – Jim le adusese englezilor o mulțime de bani, dar îi făcea puțin câte puțin, refolosind cuie, păstrând sârma ghimpată veche, construind gardurile cu lăstari de ienupăr în loc de stâlpi prelucrați în fabrică. Nu aruncam niciodată nimic.

Acum însă am găsit moduri suplimentare de a economisi bani. Le-am făcut copiilor scaune din lădițe de portocale. Rosemary desena pe pungi de hârtie folosite – pe ambele fețe – și picta pe scânduri vechi. Beam din cutii de tablă de la cafea, cu sârmă legată în jur pe post de toartă, și ori de

câte ori aveam posibilitatea, conduceam maşina în spatele camioanelor, aşa încât curentul creat de ele să ne uşureze drumul.

Am născocit şi tot felul de stratageme pentru a câştiga bani. Am vândut enciclopedii din uşă-n uşă, dar asta n-a mers prea bine, din moment ce nu existau prea mulţi lucrători de fermă studioşi în comitatul Yavapai. Mi-a mers mai bine vizitând vecinii ca să solicit comenzi pentru Montgomery Ward. De asemenea, am început să joc pocher cu lucrătorii, dar Jim a pus capăt acestui lucru după ce i-am curăţat de tot pe doi dintre ei.

– Şi-aşa nu-i plătim destul, mi-a spus el. Nu se poate să luăm puţinul pe care-l primesc.

La vremea aceea mă apropiam de treizeci şi nouă de ani şi mai exista un lucru pe care nu-l făcusem, deşi îmi dorisem dintotdeauna să-l fac. Într-o zi, Jim, copiii şi cu mine traversam în Flivver comitatul Mohave ca să mergem să vedem un taur de prăsilă pe care Jim era interesat să-l cumpere, când am trecut pe lângă o fermă dincolo de poarta căreia era parcat un avion mic. Indicatorul de pe parbriz spunea: „Lecţii de zbor, 5 dolari".

– Asta-i pentru mine! am spus.

I-am cerut lui Jim să intre pe aleea de acces şi am oprit ca să ne uităm la avion. Avea două locuri, unul în spatele celuilalt, şi cabină deschisă, vopsea verde decolorată şi o cârmă care scârţâia în vânt.

Dintr-un şopron aflat în spatele avionului a ieşit un tip care a venit agale spre maşina noastră. Avea faţa arsă de soare şi o pereche de ochelari de aviator ridicaţi pe frunte. Şi-a sprijinit coatele de geamul deschis al lui Jim şi l-a întrebat:

– Te interesează să înveţi?

M-am aplecat peste schimbătorul de viteze.

– Nu pe el, pe mine.

– I-auzi! a exclamat Ochelari. N-am mai învăţat nici o femeie până acum. (S-a uitat la Jim.) Crezi că micuţa doamnă e în stare?

– Nu mă lua pe mine cu „micuţa doamnă"! am replicat. Îmblânzesc cai, însemn tauri cu fierul roşu, conduc o fermă cu două duzini de cowboy nebuni în ea şi-i pot bate pe toţi la pocher. Să fiu a naibii dacă las un netot să-mi spună că n-am ce-mi trebuie ca să zbor cu grămada aia de tinichea!

Ochelari s-a uitat la mine lung câteva clipe, apoi Jim l-a bătut uşurel pe braţ, spunându-i:

– Nimeni n-a câștigat vreodată pariind împotriva ei.

– Nu mă surprinde, a zis Ochelari. Doamnă, îmi place spiritul dumneavoastră. Hai să-l ridicăm în aer!

Ochelari mi-a adus un costum de zbor, o cască de aviator din piele și o pereche de ochelari. În timp ce mă echipam, m-a plimbat în jurul avionului și mi-a explicat chestiuni elementare cum ar fi ridicarea și vântul favorabil și arătându-mi cum să manevrez manșa copilotului. Puțin mai târziu, Ochelari a urcat la bord și m-a pus să urc în spatele lui.

Apoi m-am trezit că rulăm pe alee, zdruncinați de gropi, prinzând viteză. Zdruncinăturile au încetat, dar la început nici măcar nu mi-am dat seama că ne-am ridicat în aer, atât de lin a fost; apoi am văzut cum pământul se depărtează sub noi și am înțeles că zbor.

Am descris un cerc. Copiii alergau de colo-colo, făcându-ne de zor cu mâna, și chiar și Jim își flutura pălăria. M-am aplecat în afară și le-am făcut cu mâna. Urcând la altitudine mai mare, am văzut câmpiile Arizonei unduind în toate direcțiile, culmea Mogollon spre est, iar spre vest, departe, Stâncoșii. Șoseaua 66 se depăna ca o panglică prin deșert. Vederea pământului întins mult sub mine îmi dădea senzația că privesc lumea întreagă, că o văd pe toată pentru prima oară, așa cum îmi închipuiam că o văd îngerii.

Ochelari a manevrat comenzile în cea mai mare parte a lecției, dar ținând mâna pe manșă am putut urmări cum înclină aparatul, cum îl ridică și-l coboară. Spre sfârșit, m-a lăsat să preiau comanda și, după câteva smuciturі care mi-au făcut inima să stea în loc, am putut să angajez avionul într-o întoarcere prelungă și lină, care ne-a dus drept cu fața spre soare.

La urmă i-am mulțumit lui Ochelari, i-am plătit lecția și i-am spus că voi mai veni. În timp ce ne întorceam la mașină, Rosemary a spus:

– Credeam că trebuie să strângem bani.

– Mai important chiar decât să strângi bani e să-i câștigi, iar uneori, ca să câștigi bani, trebuie să cheltuiești.

I-am spus că, dacă mi-aș lua brevetul de pilot, aș putea face bani stropind culturile agricole, livrând corespondență și plimbând oameni bogați.

– Lecția asta a fost o investiție, i-am spus. În mine.

Munca de pilot în zone pustii mi se părea un mod splendid de a-mi câștiga existența, dar obținerea brevetului dura, iar noi aveam nevoie de bani chiar atunci. Cea mai isteață cale de a face bani era ca profesoară. I-am scris lui Grady Gammage, rectorul colegiului din Flagstaff care mă

ajutase să obţin postul din Red Lake, ca să-l întreb dacă are cunoştinţă de vreo oportunitate.

Mi-a răspuns că există un post liber într-un oraş numit Main Street. Oraşul se afla în Arizona Strip şi aş fi fost binevenită acolo, a spus el, pentru că Main Street era atât de izolat şi de ciudat încât nici un profesor cu diplomă de colegiu nu voia postul. Oamenii din regiune erau aproape toţi mormoni poligami, care se mutaseră tocmai acolo ca să scape de hărţuiala guvernului.

Nici izolarea, nici ciudăţenia nu mă deranja; cât priveşte mormonii, mă măritasem cu unul, aşa că socoteam că pot să mă descurc cu câţiva poligami. I-am răspuns lui Grady Gammage spunându-i să mă înscrie.

Cel mai logic părea să-i iau pe Rosemary şi Jim cel Mic cu mine, aşa că într-o zi, spre sfârşitul verii, ne-am pus bagajele în Flivver, care încă mai funcţiona, dar nu mai avea prea mult de trăit, şi am pornit spre Arizona Strip. Jim venea în urma noastră, în camionetă, ca să ne ajute să ne instalăm.

Arizona Strip se afla în colţul nord-vestic al comitatului Mohave. Era un ţinut pustiu, dar foarte frumos. Existau podişuri ierboase, cu munţi îndepărtaţi ce scânteiau de mică, şi dealuri şi vâlcele de gresie pe care vântul şi apa le sculptaseră, dându-le forme miraculoase – clepsidre, fusuri şi lacrimi.

Oraşul Main Street era atât de mic, încât apărea doar pe puţine hărţi. De fapt, strada principală din Main Street era singura stradă, mărginită de câteva case şubrede, un magazin general şi şcoala, care avea locuinţă pentru profesor. Era o cămăruţă, cu două ferestre şi un singur pat, pe care Jim cel Mic, Rosemary şi cu mine urma să-l împărţim. Butoiul cu apă de la uşa bucătăriei era plin de mormoloci.

– Beţi cu dinţii încleştaţi, ne-a sfătuit Jim.

Mulţi dintre oamenii din zonă aveau turme de oi, dar pământul fusese păşunat excesiv şi sărăcia localnicilor era uimitoare. Nici unul dintre ei n-avea maşină; se deplasau cu căruţa sau pe cal. Unii locuiau în cotete de găini. Femeile purtau bonetă, iar copiii veneau la şcoală desculţi şi îmbrăcaţi în salopete sau rochii cusute din saci de nutreţ.

La sosirea noastră, oamenii din Main Street s-au arătat politicoşi, însă precauţi, dar după ce au aflat că soţul meu e fiul marelui Lot Smith, care s-a luptat cu armata federală alături de Brigham Young şi a întemeiat oraşul Tuba, au devenit imediat prietenoşi.

Aveam treizeci de elevi de toate vârstele, toți plăcuți și bine-crescuți. Ca urmare a poligamiei, aproape toți se înrudeau între ei într-un fel sau altul și vorbeau despre „celelalte mame" ale lor și despre „verii dubli". Fetele erau înregistrate toate în „Cartea bucuriei", adică erau eligibile pentru căsătorie și așteptau ca „unchiul" lor să decidă cu cine să se mărite.

Casele în care locuiau era practic locuri de prăsilă, cu până la șapte neveste din partea cărora se aștepta să producă un copil pe an. Fetele erau crescute să fie docile și supuse. În primele luni petrecute acolo, două din elevele mele de treisprezece ani au dispărut pur și simplu, făcându-se nevăzute în căsniciile lor aranjate.

La clasă îmi petreceam grosul timpului cu bazele citirii, scrierii și aritmeticii, dar îmi presăram lecțiile cu discuții despre meseria de soră medicală și cea de profesoară, cu oportunitățile din orașele mari și cu faptele Ameliei Earhart și ale lui Eleanor Roosevelt. Le povesteam că nu eram mai mare decât ei când îmblânzeam cai. Le vorbeam cum am plecat la Chicago și că învăț să pilotez avionul. Le spuneam că oricare dintre ei poate face toate astea.

Unii elevi – și băieți, și fete – se arătau șocați, dar câțiva păreau intrigați sincer.

Nu eram de multă vreme în Main Street când mi-a făcut o vizită unchiul Eli, patriarhul poligamilor locali. Avea o barbă lungă, încărunțită, sprâncene zburlite și un nas coroiat. Zâmbetul lui era studiat, iar ochii, reci. În timp ce vorbeam mă tot bătea ușurel pe mână și-mi spunea „doamnă profesoară".

Mi-a zis că unele mame i-au povestit că fetițele lor vin de la școală vorbind despre sufragete și despre femei care pilotează avioane. Că trebuie să înțeleg că oamenii lui s-au mutat în regiunea aceea ca să scape de restul lumii, iar eu aduc acea lume în școala lor. Că sarcina mea e să le învăț destulă aritmetică și citire ca să-și poată conduce gospodăria și să parcurgă Cartea lui Mormon.

– Doamnă profesoară, nu le pregătești pe aceste fete pentru viața lor! Nu faci decât să le tulburi și să le zăpăcești mintea. Nu vor mai exista discuții despre căile lumești.

– Uite ce e, unchiule, nu sunt angajata dumitale, am spus. Sunt angajata statului Arizona. Misiunea mea este să le ofer acestor copii educație, și în asta intră a le spune cum e cu adevărat lumea.

Zâmbetul unchiului n-a șovăit nici o clipă.

– Dacă nu-mi dai ascultare, te vom ocoli cu toţii ca pe diavol.

A doua zi am ţinut o lecţie deosebit de pătimaşă despre libertatea politică şi religioasă, vorbind despre ţările totalitare, în care toţi oamenii sunt obligaţi să creadă un singur lucru. În America însă, oamenii sunt liberi să gândească singuri.

În seara aceea, când am ieşit ca să arunc apa de la spălatul vaselor, unchiul Eli stătea în curte, cu braţele încrucişate la piept, şi mă privea ţintă.

– Bună seara, am spus.

El n-a răspuns, ci doar a continuat să se uite fix la mine, de parcă voia să mă deoache.

În seara următoare, în timp ce pregăteam cina, am ridicat privirea şi l-am văzut din nou, încadrat de rama ferestrei şi privind ţintă pe sub sprâncenele-i zburlite, cu aceeaşi expresie ameninţătoare.

– Ce vrea, mamă? a întrebat Rosemary.

– A, speră că mă voi lua la întrecere cu el cine se poate uita mai mult la celălalt fără să clipească.

Locuinţa profesoarei n-avea perdele, dar a doua zi am cusut laolaltă nişte saci de la nutreţ şi i-am prins în pioneze la fereastră. În seara aceea am auzit o bătaie la uşă. Am deschis şi l-am găsit în prag pe unchiul Eli.

– Ce vrei? l-am întrebat.

El doar s-a uitat la mine; am închis uşa. Ciocănitul a reînceput, lent şi insistent. M-am dus în partea de cameră în care dormeam, despărţită de restul printr-o perdea, şi mi-am încărcat revolverul cu pat de fildeş. Unchiul Eli încă mai bătea la uşă. Am deschis-o şi am îndreptat arma drept spre el.

Ultima oară când îndreptasem arma spre un om, acela fusese beţivul din Ash Fork care o făcuse pe Helen târfă moartă, când am refuzat să-i vând băutură. Atunci nu trăsesem, dar de astă dată am ţintit puţin la stânga feţei unchiului Eli şi am apăsat pe trăgaci.

Detunătura împuşcăturii l-a făcut pe unchiul Eli să strige de spaimă. Glonţul îi şuierase pe la ureche. S-a holbat la mine, amuţit.

– Data viitoare n-am să ţintesc pe lângă, i-am spus.

Două zile mai târziu, şeriful comitatului a apărut la şcoală. Era un ins de la ţară, relaxat, cu guşă. Anchetarea unei profesoare pe motiv că a tras cu pistolul spre un vârstnic poligam nu era un lucru pe care să-l facă în fiecare zi, aşa că părea nesigur cum să abordeze situaţia.

– Doamnă, am primit o plângere în care se afirmă că ați tras spre unul dintre oamenii din oraș.

– Era un intrus amenințător și n-am făcut decât să mă apăr și să-mi apăr copiii. Explic bucuroasă la tribunal ce s-a întâmplat.

Șeriful a oftat.

– Aici ne place ca oamenii să-și rezolve neînțelegerile între ei. Dar dacă nu vă puteți înțelege cu oamenii ăștia, și sunt mulți care nu pot, probabil că locul dumneavoastră nu e aici.

După asta, am știut că e doar o problemă de timp. Am continuat să predau în Main Street, însă n-am mai primit invitații la cină și câțiva părinți și-au retras copiii de la școală. Primăvara am primit o scrisoare de la inspectorul școlar al comitatului Mohave, în care-mi spunea că nu crede că ar fi o idee bună să continui să lucrez la școala din Main Street din toamnă încolo.

Eram iarăși fără serviciu, lucru care mă irita, pentru că acționasem în interesul elevilor mei. Din fericire, în vara aceea a apărut un post în Peach Springs, un orășel dintr-o rezervație a indienilor walapai, la o sută de kilometri de fermă. Se plătea cu cincizeci de dolari pe lună, dar, în plus, comitatul rezervase zece dolari pe lună pentru un om de serviciu cu jumătate de normă, zece dolari pe lună pentru un șofer de autobuz și încă zece dolari pe lună pentru cineva care să le gătească copiilor. Am spus că le voi face pe toate, ceea ce însemna optzeci de dolari pe lună.

Cum vechiul autobuz al școlii răposase, comitatul alocase bani și pentru cumpărarea altuia – sau cel puțin a unui mijloc de transport – și, după oarecare căutări, am găsit vehiculul perfect într-un târg de mașini de mâna a doua din Kingman: un dric bleumarin teribil de elegant. Cum avea scaune doar în față, puteai îngrămădi în spate o grămadă de copii. Am luat niște vopsea argintie și am scris pe ambele laterale, cu litere mari de tipar, AUTOBUZUL ȘCOLII.

În ciuda însemnului elegant făcut de mine, oamenii din partea locului – inclusiv bărbatul meu –, cam lipsiți de imaginație, numeau mereu vehiculul „dricul".

– Nu e dric, i-am spus lui Jim. E autobuzul școlii!

– Dacă scrii cu vopsea cuvântul „câine" pe un porc, asta nu-l face pe porc câine.

Avea dreptate, așa că am început să-i spun și eu tot „dricul".

Mă trezeam la patru dimineaţa şi făceam trei sute de kilometri pe zi prin tot districtul, luându-i pe copii de acasă şi ducându-i înapoi. Le predam de una singură, îi duceam acasă, mă întorceam la şcoală să fac curăţenie, apoi mergeam înapoi la fermă. Contra cinci dolari pe lună, am încredinţat gătitul doamnei Hutter, vecina noastră, care pregătea oale cu tocană pe care le duceam la şcoală. Erau zile lungi, dar munca îmi plăcea şi banii au început să se adune.

Rosemary avea şapte ani pe atunci, iar Jim cel Mic, cinci, aşa că-i luam cu mine şi au ajuns să facă parte din clasă. Rosemary detesta s-o aibă pe maică-sa drept profesoară, mai ales pentru că uneori îi administram câte o bătaie la fund în faţa altor elevi, ca să arăt că nu fac favoritisme. Jim cel Mic devenise şi el dificil şi-şi primea de asemenea porţia de bătaie la fund, deşi bătaia nu-i făcea nici pe unul, nici pe celălalt – şmenguri ce erau – să se cuminţească prea mult.

Majoritatea banilor intrau în economiile noastre, dar păstram mici sume pentru lecţii de zbor ocazionale.

În al doilea an la Peach Springs, aveam în unica mea sală de clasă douăzeci şi cinci de elevi. Şase dintre ei erau copiii ajutorului de şerif Johnson, un tip numai piele şi os, care fuma ţigară de la ţigară, purta o pălărie de fetru veche şi avea o mustaţă „pe oală". În general îmi plăcea de ajutorul de şerif Johnson – se făcea că nu vede infracţiunile minore. Dar era în stare să te frece rău de tot dacă intrai în conflict cu el. Avea în total treisprezece copii, care făceau cam ce-i tăia capul – dezumflau cauciucurile oamenilor sau aruncau pocnitori în latrine.

Unul dintre băieţii ajutorului de şerif era Johnny Johnson, cu doi ani mai mare decât Rosemary. Îmi dăduse de furcă încă de când începusem să predau la Peach Springs. Johnny nu se putea abţine să pipăie fetele – un adevărat cotoi amorez în devenire. A sărutat-o pe Rosemary pe gură, lucru pe care l-am aflat câteva zile mai târziu de la altă elevă. Rosemary a spus că a fost un lucru scârbos şi atât, că nu vrea să aibă nimeni probleme din cauza asta. Pe de altă parte, Johnny le-a făcut pe Rosemary şi pe cealaltă elevă „turnătoare mincinoase".

Nu merita să desfăşor o investigaţie pentru treaba asta, dar încă mai fierbeam în sinea mea două săptămâni mai târziu, când într-o zi, în timpul orelor, micul derbedeu şi-a băgat mâna sub fusta unei mexicance drăgălaşe pe nume Rosita. Am lăsat cartea jos, m-am dus la el şi l-am

plesnit peste față cu putere. S-a uitat la mine șocat, apoi s-a întins și m-a plesnit la rândul lui peste față.

Preț de o clipă am rămas fără grai. Pe figura lui Johnny a început să apară un zâmbet. În secunda aceea l-am luat pe sus și l-am izbit de perete, plesnindu-l repetat cu dosul palmei, iar când s-a făcut covrig pe podea, mi-am înșfăcat rigla și am început să-l croiesc peste fund.

– O să-ți pară rău! tot striga el. O să-ți pară rău!

Nu-mi păsa. Johnny Johnson trebuia să învețe o lecție pe care să n-o uite niciodată, și nu i-o puteai scrie pe tablă; trebuia să i-o bagi în cap cu bătaia. În plus, îl pândea pericolul de a deveni o canalie, ca primul meu soț, așa că trebuia să-și dea seama că purtarea urâtă față de fete poate avea consecințe. Așa că am continuat să-l croiesc și, la drept vorbind, treaba asta mi-a adus o satisfacție considerabilă.

După cum m-am așteptat, ajutorul de șerif Johnson a apărut a doua zi la școală.

– Am venit să-ți spun să nu te mai atingi de băiatul meu. Ai priceput?

– Poate crezi că dumneata conduci comitatul Yavapai, dar eu îmi conduc clasa și voi disciplina copiii obraznici după cum cred de cuviință. Ai priceput?

Ajutorul de șerif Johnson nu putea să-mi obțină de-a dreptul concedierea, fiindcă ar fi fost greu să mi se găsească înlocuitor în mijlocul anului școlar, dar câteva luni mai târziu am primit încă una din scrisorile acelea blestemate care spunea că nu-mi va fi reînnoit contractul. La vremea respectivă pierdusem șirul numărului de concedieri și începeam să mă satur de ele.

În ziua când a sosit scrisoarea, m-am așezat la masa din bucătărie, gândindu-mă la situația mea. Dacă ar fi trebuit să iau lucrurile de la capăt, aș fi procedat la fel. Eram o profesoară al naibii de bună și făcusem ceea ce era necesar, nu doar pentru Rosita, ci și pentru Johnny, care trebuia ținut în frâu înainte să dea de belele serioase. Chiar și așa, mi se dăduseră papucii.

În timp ce stăteam și mă gândeam la asta, Rosemary a intrat în bucătărie și pe chip i-a apărut o expresie alarmată. A început să mă mângâie pe braț, spunând:

– Nu plânge, mamă! Oprește-te. Te rog, oprește-te!

Abia atunci mi-am dat seama că-mi curg lacrimile pe obraji. Mi-am adus aminte cât de tulburată eram când, copil fiind, îmi vedeam mama

plângând. Acum, lăsându-mi propria fiică să mă vadă în starea asta jalnică, simțeam că am dezamăgit-o și eram furioasă pe mine însămi.

– Nu plâng, mi-a intrat praf în ochi, atâta tot, am spus împingându-i mâna. Pentru că nu sunt slabă. Nu trebuie să-ți faci niciodată griji în privința asta. Mama ta nu e o femeie slabă.

Și cu asta, m-am dus afară la stiva de lemne și m-am dezlănțuit cu despicatul bușteniloг; îl așezam pe fiecare pe tăietor și-mi foloseam fiecare dram de putere ca să abat toporul asupra lui, trimițând bucățile despicate de lemn alb care încotro, în timp ce Rosemary stătea și mă privea. Era aproape la fel de satisfăcător ca și croiala aplicată lui Johnny Johnson.

VII
Grădina Raiului

La fermă eram cam izolați, dar Rosemary și Jim cel Mic erau cei mai buni prieteni. După treburile de dimineață, dacă n-aveau școală, erau liberi să facă orice voiau. Le plăcea grozav să cotrobăiască prin toate clădirile anexe. De asemenea, mergeau în cimitirul indian, adunau capete de săgeți și înotau în iaz.

Cel mai mult dintre toate le plăcea călăria. În majoritatea zilelor, Rosemary și Jim cel Mic îi înșeuau pe Socks și Blaze, doi cai castanii de călărie, și porneau pe câmpuri. Una din distracțiile lor preferate era să se ia la întrecere cu trenul. Pe teritoriul fermei trecea o cale ferată ce făcea legătura cu cea spre Santa Fe și, în fiecare după-amiază, copiii așteptau trenul de două și un sfert. Când apărea gâfâind, galopau în paralel cu el, pasagerii se aplecau pe geam și le făceau cu mâna, iar mecanicul trăgea sirena până când, inevitabil, trenul îi depășea.

Oricât de distractivă era pentru copii viața la fermă, consideram că au nevoie de mai multă civilizare decât le poate oferi ea. Jim și cu mine am decis să-i trimitem pe amândoi la școli cu internat. În lipsa lor aveam de gând să obțin în sfârșit blestemata aceea de diplomă, să obțin un post de profesoară titulară și să mă înscriu în sindicat, așa încât tâmpiții ca unchiul Eli și ajutorul de șerif Johnson să nu-mi poată obține concedierea doar pentru că nu le plăcea stilul meu.

Cum dricul era de-acum hârbuit rău, comitatul ni l-a vândut pe un preț de nimic. Am pus bagajele în el și am plecat cu copiii spre sud, lăsându-l întâi pe Jim cel Mic, care avea opt ani, la o școală de băieți din Flagstaff, iar apoi pe Rosemary, care avea nouă ani, la o școală catolică pentru fete din Prescott. Stând în mașină, m-am uitat cum o călugăriță o

conduce de mână în internat. La uşă, Rosemary s-a întors să se uite la mine, cu obrajii uzi de lacrimi.

– Fii puternică! i-am strigat.

Îmi plăcuse mult timpul petrecut, mică fiind, la Surorile Sf. Loretto şi eram sigură că Rosemary se va descurca de minune.

Când am ajuns în Phoenix, am găsit o pensiune ce oferea strictul necesar şi m-am înscris la o porţie dublă de cursuri. Socoteam că dacă petrec optsprezece ore pe zi mergând la cursuri şi studiind, îmi voi putea obţine diploma în doi ani. Unii studenţi se minunau de cantitatea mea de muncă, dar eu simţeam că huzuresc. În loc să fac munci la fermă, să îngrijesc vite bolnave, să car peste tot copii de şcoală, să spăl podelele şcolii şi să mă confrunt cu părinţi belicoşi, îmi cultivam mintea.

Rosemary şi Jim cel Mic nu-mi împărtăşeau entuziasmul pentru viaţa şcolară. De fapt, o urau. Jim cel Mic făcea ce făcea şi fugea, sărind garduri şi pe ferestre şi folosind cearşafuri ca să coboare de la etajele superioare. Era un maestru al evadărilor atât de inventiv, încât călugării iezuiţi au început să-i spună „Micul Houdini".

Dar iezuiţii erau obişnuiţi să aibă de-a face cu băieţi sălbatici de la fermă şi-l priveau pe Jim cel Mic ca pe un ştrengar turbulent ca atâţia alţii. Profesoarele lui Rosemary însă o considerau inadaptabilă. Majoritatea fetelor de la academie erau timide şi fragile, pe când Rosemary se juca tot timpul cu briceagul, trăgea iodlere la cor, făcea pipi în curte şi prindea scorpioni într-un borcan pe care-l ţinea sub pat. Se purta mai mult sau mai puţin la fel ca la fermă, dar ceea ce pare normal într-o situaţie dată poate părea bizar de-a dreptul în alta.

Rosemary îmi trimitea mereu mici scrisori triste despre viaţa ei. Îi plăcea să înveţe să danseze şi să cânte la pian, dar eticheta îi părea chinuitoare şi călugăriţele îi spuneau mereu că tot ce face face greşit. Cântă prea tare, dansează prea entuziast, vorbeşte când nu e rândul ei. Unele colege de clasă o porecleau „ţăranca".

În scrisori, Rosemary spunea că-i e dor de fermă. Îi era dor de cai şi de vite, de heleştee şi de câmpuri, îi era dor de fratele, de mama şi de tatăl ei. Japonezii bombardaseră Pearl Harbour în decembrie şi toată suflarea şcolii trăia cu frica-n sân. Călugăriţele acopereau seara ferestrele cu pături, pentru camuflaj, şi Rosemary spunea că are senzaţia că nu poate respira.

„Fii puternică", doar atât îmi venea în minte să-i spun când îi răspundeam. De asemenea, corectam greşelile de gramatică din scrisorile ei şi i

le trimiteam înapoi. Nu i-aș fi făcut nici un serviciu dacă lăsam erorile de felul acela să rămână necorectate.

Spre sfârșitul primului an de școală al lui Rosemary am primit o scrisoare de la maica stareță în care-mi spunea că, după părerea ei, ar fi cel mai bine dacă Rosemary nu s-ar întoarce. Că notele ei sunt proaste, iar comportamentul, perturbator. În vara aceea am dus-o pe Rosemary să fie testată și, așa cum bănuiam, s-a vădit că e cât se poate de deșteaptă. I-am scris maicii stareță, asigurând-o de inteligența lui Rosemary și rugând-o să-i acorde încă o șansă. A acceptat, fără tragere de inimă, dar notele și obrăznicia lui Rosemary s-au înrăutățit și mai mult în al doilea an, iar la sfârșitul lui, decizia stareței a fost definitivă: Rosemary și școala nu se potriveau una cu alta.

Nici Jim cel Mic nu se descurcase mai bine. Între timp îmi obținusem diploma, așa că i-am luat pe amândoi înapoi la fermă. Copiii erau atât de fericiți să se afle acasă, încât au luat-o la fugă îmbrățișând totul – pe cowboy, caii, copacii –, apoi i-au înșeuat pe Blaze și Socks și au pornit pe câmp, cravașându-și caii la galop și chiuind ca doi bandiți.

Acum, că aveam diploma de absolvire a colegiului, eram căutată ca profesoară și am primit un post în Big Sandy, alt orășel cu școală cu o singură încăpere, unde i-am înscris pe Rosemary și pe Jim cel Mic. Rosemary era în culmea încântării că nu se întoarce la academie.

– Când am să fiu mare, vreau doar să trăiesc la fermă și să fiu pictoriță, mi-a spus ea. Ăsta e visul meu.

Mama mea murise în timp ce studiam în Phoenix. Septicemia i-a venit de hac, pornită de la dinții ei stricați, și s-a totul s-a întâmplat atât de rapid încât n-am apucat să ajung la KC înainte ca ea să moară.

În vara ce a urmat primului meu an la Big Sandy am primit o telegramă de la tata. După moartea mamei, Buster și Dorothy îl duseseră într-un azil de bătrâni din Tucson. Acum însă, tata spunea că-și pierde puterile văzând cu ochii și vrea să fie cu familia lui. „Tu mi-ai fost mereu cel mai bun ajutor, îmi scria. Te rog, vino să mă iei."

Drumul avea să fie lung, dar nu se punea problema să-mi las tatăl să moară singur într-un oraș străin. Într-o zi pârjolitoare tipică pentru Arizona, Rosemary și cu mine am pornit spre sud în dric.

Azilul de bătrâni unde stătea tata era, de fapt, o pensiune dărăpănată, ținută de o femeie care avea câteva camere în plus.

– N-am putut pricepe o vorbă de la tatăl dumitale de când a ajuns aici, mi-a spus ea conducându-ne pe hol spre camera lui.

Tata zăcea în mijlocul patului, cu cearşaful până sub bărbie. Nu-l văzusem de mai mulţi ani şi nu arăta deloc bine. Era slab şi avea ochii adânc înfundaţi în orbite. Vorbea răguşit, dar îl înţelegeam la fel de bine ca oricând.

– Am venit să te duc acasă, i-am spus.

– Nu rezist. Sunt prea bolnav ca să mă mişc.

M-am aşezat lângă el pe pat. Rosemary l-a luat de mână. M-am simţit mândră să văd că starea bătrânului n-o descurajează deloc. Pe drum fusese tristă din cauza bunicului, dar acum, că se afla lângă el, era la înălţimea situaţiei. Indiferent ce credeau călugăriţele, copila aceea avea creier, coloană vertebrală şi inimă.

– Se pare că am să mor aici, dar nu vreau să fiu îngropat aici, a spus tata. Promiţi că-mi duci corpul neînsufleţit înapoi la KC?

– Promit.

Tata a zâmbit.

– Întotdeauna m-am putut bizui pe tine.

A murit în noaptea aceea. Era aproape ca şi cum s-ar fi agăţat de viaţă până am ajuns acolo, iar când a ştiut că va fi îngropat la fermă, a putut să nu-şi mai facă griji şi să se desprindă.

L-am înmormântat pe tata în micul cimitir unde fuseseră îngropaţi toţi cei care muriseră la fermă de-a lungul timpului. La cererea lui, a fost depus în locul de odihnă veşnică purtând pălăria Stetson de o sută de dolari, cea cu panglică cu mărgele de care erau prinşi clopoţeii a doi şerpi cu clopoţei omorâţi chiar de el.

Moartea tatei nu m-a golit pe dinăuntru aşa cum mă golise moartea lui Helen. În definitiv, trăise o viaţă lungă în care făcuse ce voise. Nu trăsese cele mai bune cărţi posibile, dar şi le jucase al naibii de bine – şi atunci, ce era de jelit?

Tata i-a lăsat lui Buster Ferma KC, iar mie, gospodăria de pe Salt Draw, dar uitându-mă pe actele lui am descoperit că datora impozite restante în valoare de mii de dolari pentru proprietatea din Texas. În timp ce Rosemary şi cu mine făceam drumul lung de întoarcere la Seligman, am cumpănit asupra opţiunilor noastre. Vindem pământul ca să achităm impozitele? Sau îl păstrăm şi plătim impozitele intrând în banii pe care-i strânseserăm ca să cumpărăm Hackberry?

După ce m-am întors la fermă, Jim și cu mine ne-am așezat ca să cumpănim ce să facem cu pământul din vestul Texasului. Jim era nehotărât, dar eu, din cine știe ce motiv, am devenit neclintită în hotărârea de a păstra pământul pe care-l obținuse tata și pe care întemeiase o gospodărie.

– E un pământ aspru, a spus Jim.

A argumentat că nu putem ține o cireadă prea mare pe șaizeci și patru de hectare și că achitarea acelor impozite ar face o gaură considerabilă în fondurile pentru cumpărarea fermei Hackberry.

– Se poate să nu reușim să cumpărăm niciodată Hackberry, am spus. Ăsta e un lucru cert. Sunt dispusă să merg la noroc, da, dar o fac inteligent, și cel care merge la noroc în mod inteligent alege întotdeauna ce e cert.

Am achitat impozitele și am devenit proprietari de pământ *bona fide* în Texas.

În vara următoare am primit o scrisoare de la Clarice Pearl, directoare mare și tare în Departamentul Educației din Arizona. Voia să investigheze condițiile de viață ale copiilor indienilor havasupai, care trăiau într-o zonă izolată din Marele Canion. Aducea cu ea o asistentă medicală de la Biroul pentru probleme indiene, pentru a stabili dacă copiii întrunesc standardele de igienă. Mă ruga să le duc pe amândouă cu mașina în canion și să fac rost de cai și o călăuză care să ne conducă pe drumul lung pe potecă până la satul indienilor havasupai.

Fidel Hanna, un tânăr lucrător havasupai de la fermă de care Rosemary, ajunsă la treisprezece ani, era îndrăgostită lulea, locuia în rezervație când nu stătea în locuința muncitorilor, așa că l-am rugat să facă pregătirile necesare.

Am mers cu dricul în Williams, însoțită de Rosemary, ca să le iau de la gară pe domnișoara Pearl și pe Marion Finch, asistenta. Amândouă erau voinice și cu buzele strânse. Am recunoscut tipul: făcătoare de bine dezaprobatoare. Oamenii de felul lor aveau întotdeauna standarde foarte ridicate și-ți arătau întotdeauna că nu te ridici chiar la înălțimea lor.

Am pornit spre nord și după vreo două ore am ajuns la Hilltop, un loc pustiu de pe buza canionului, de unde începea poteca spre sat. Nu se vedea nici urmă de Fidel Hanna. Am coborât toate din dric, cele două cliente ale mele fiind clar dezgustate de lipsa de cuvânt a păgânilor pe care veniseră să-i ajute. Pe neașteptate, o bandă de indieni tineri, călare,

pe jumătate dezbrăcați și cu fețele vopsite, au apărut pe potecă în galop și ne-au încercuit, chiuind și agitând sulițele. Domnișoara Pearl s-a albit, iar domnișoara Finch a scos un țipăt.

Dar între timp îl recunoscusem pe Fidel Hanna drept conducătorul bandei.

– Fidel, ce naiba crezi că faci?! am răcnit la el.

Fidel și-a oprit calul în fața mea, zâmbind cu gura până la urechi.

– Nu vă faceți griji. Noi nu scalpăm doamnele albe. Părul e prea scurt!

El și ceilalți băieți indieni au început să râdă. Rosemary și cu mine nu ne-am putut reține chicotitul, dar clientele mele erau revoltate.

– Locul vostru e la școala de corecție! a declarat domnișoara Pearl.

Fidel a arătat spre trei dintre prietenii lui, care au sărit de pe cai și au urcat în șa alături de alți băieți.

– Ăștia sunt caii voștri, a spus el, apoi i-a întins mâna lui Rosemary. Tu poți urca pe calul meu.

A tras-o pe cal în spatele lui și, până să apuc să spun ceva, au pornit la galop la vale, pe potecă.

Domnișoara Pearl, domnișoara Finch și cu mine i-am urmat, la pas, pe caii noștri. Poteca spre sat era lungă de treisprezece kilometri și parcurgerea ei ne-a luat mai toată ziua. După câteva ore am ajuns într-un loc cu un izvor artezian din care țâșnea apă limpede și curată; acolo, peisajul stâncos al părții superioare a canionului lăsa locul vegetației abundente.

Rosemary, Fidel și prietenii lui ne așteptau lângă pârâu, lăsându-și caii să pască; am pornit mai departe împreună. Pârâul, alimentat de alte izvoare, creștea ca putere și ca mărime pe măsură ce înaintam. În cele din urmă, pârâul cobora într-o serie de cascade scurte, la capătul cărora se afla cel mai impresionant loc din câte văzusem vreodată. Pârâul se revărsa printr-o spărtură din peretele unei stânci și cădea cale de treizeci de metri, într-un iezer turcoaz. Aerul era plin de ceața picăturilor minuscule de apă ale cascadei tunătoare.

La jumătatea după-amiezii am ajuns în satul havasupai, o grupare de colibe construite din stâlpi și împletitură de crengi, unde pârâul se vărsa în fluviul Colorado. În apă se jucau copii havasupai complet dezbrăcați. Am descălecat cu toții, iar Fidel și prietenii lui au plonjat în iazul cel mai mare.

– Mamă, pot să merg și eu să înot? m-a întrebat Rosemary.

– N-ai costum de baie.

– Pot înota în lenjeria de corp.

– Categoric nu, a intervenit domnișoara Pearl. Și-așa a fost necuviincios să mergi călare în spatele băiatului ăluia indian.

Fidel ne-a condus la coliba oaspeților. Era mică, dar aveam destul loc să ne întindem toate patru pe salteaua de pe podeaua de pământ bătătorit. Domnișoara Pearl și domnișoara Finch erau obosite și voiau să se odihnească, dar Rosemary și cu mine mai aveam ceva energie și, când Fidel s-a oferit să ne arate valea, am acceptat.

A găsit cai odihniți pentru toți trei și am pornit să facem turul. De o parte și de alta a canionului se înălțau pereți de gresie roșie de Coconino și calcar roz de Kaibab. Fâșia îngustă de luncă de la bază era verde și rodnică; am trecut pe lângă șiruri de porumb plantat. Fidel ne-a arătat două coloane de stâncă roșie ce se înălțau deasupra peretelui de piatră și ne-a spus că acelea sunt Wigleeva – protectorii tribului. Se spunea că orice havasupai care pleacă pentru totdeauna se transformă în stană de piatră.

– Locul ăsta e un paradis! a spus Rosemary. Chiar mai mult decât ferma. Aș putea trăi aici o veșnicie.

– Aici locuiesc doar havasupai, a replicat Fidel.

– Aș deveni și eu havasupai, a zis ea.

– Nu poți să devii havasupai, trebuie să te naști în trib, am intervenit.

– Ei, bătrânii spun într-adevăr că albii nu pot intra în trib prin căsătorie, a spus Fidel, dar din câte știu, la drept vorbind, n-a încercat nimeni. Așa că poate ai putea fi prima.

La lăsarea serii, indienii havasupai ne-au oferit turte de mălai prăjite, înfășurate în frunze, dar domnișoara Finch și domnișoara Pearl le-au refuzat, așa că am mâncat pesmeții și carnea sărată pe care le luasem cu mine. Domnișoara Finch i-a examinat pe copiii din trib, în timp ce domnișoara Pearl a discutat cu părinții despre educația lor, folosindu-l uneori pe Fidel drept interpret. Satul avea o școală cu o singură încăpere, dar din vreme în vreme statul decidea că copiii havasupai nu beneficiază de o educație corespunzătoare, așa că intervenea și-i trimitea la școli cu internat, indiferent dacă părinții voiau sau nu. Acolo învățau engleza și erau formați ca să lucreze ca hamali, oameni de serviciu și operatori în centrale telefonice.

După o dimineață în care a făcut pe interpretul pentru domnișoara Finch, Fidel s-a așezat lângă mine și lângă Rosemary, spunând:

– Voi credeți că-i salvați pe copiii ăștia. Dar la urmă devin inadaptați și la viața din vale, și la lumea din afară. Știu ce spun, am fost și eu trimis la școala aceea.

– Ei, cel puțin nu te-ai făcut stană de piatră, a spus Rosemary.

– Ceea ce se face stană de piatră e în tine, a replicat Fidel.

După-amiază m-am plimbat prin sat cu Rosemary, care a continuat să mă bată la cap că vrea să meargă să înoate. Îmi dădeam seama că se vede cu adevărat trăind acolo.

– Mamă, e Grădina Raiului, spunea ea întruna.

– Nu idealiza felul ăsta de viață. Eu m-am născut într-o casă săpată în pământ și să știi că te saturi destul de repede.

Seara ne-am culcat iarăși devreme, dar în toiul nopții m-a trezit zarva. Rosemary, udă leoarcă, stătea în fața colibei înfășurată într-o pătură. Domnișoara Pearl o ținea de braț și răcnea că s-a trezit să ia puțin aer curat, a auzit râsete și i-a găsit pe Rosemary, Fidel și alți câțiva copii indieni înotând goi-pușcă în iazul luminat de lună.

– Nu eram dezbrăcată! a replicat Rosemary. Aveam lenjeria de corp pe mine.

– De parcă asta ar schimba ceva, a spus domnișoara Pearl. Băieții aceia te puteau *vedea*!

Cele auzite m-au făcut să mă simt orbită de furie. Nu-mi venea să cred că Rosemary a făcut una ca asta. Știam că domnișoara Pearl e consternată, nu doar în privința lui Rosemary, ci și într-a mea. Putea foarte bine să decidă că întâmplarea înseamnă că nu sunt potrivită să fiu profesoară.

Totodată, eram pur și simplu furioasă pe Rosemary. Credeam că am învățat-o că bărbații tineri sunt periculoși, că unele situații aparent nevinovate pot duce la necazuri. În plus, îmi arătase nesupunere.

Am înșfăcat-o pe Rosemary de păr, am tras-o în colibă și am azvârlit-o pe podea, apoi mi-am smuls cureaua și am început s-o altoiesc. Din mine a ieșit ceva întunecat, atât de întunecat încât m-a speriat, dar chiar și așa, am continuat să dau în fată, care se târâia pe podeaua de pământ și scâncea, până când am avut senzația îngrețoșătoare că am mers prea departe. Atunci am aruncat cureaua și am trecut țeapănă pe lângă domnișoara Pearl și domnișoara Finch, în bezna nopții.

A doua zi am avut de făcut urcușul lung până pe buza canionului. Ori de câte ori mă uitam la Rosemary, avea ochii ațintiți în pământ.

În seara aceea, întoarse la fermă, am încercat s-o îmbrățișez, însă m-a împins.

– Știu că ești supărată pe mine, dar aveai nevoie de bătaia aceea. Nu exista nici un alt mod de a-ți da o lecție. Crezi că ai învățat-o?

Vreme de un minut a tăcut, dar apoi a spus:

– Am învățat doar că atunci când voi avea copii, nu-i voi bate niciodată.

Călătoria aceea în Grădina Raiului a ieșit prost pentru toată lumea. După ce i-am povestit lui Jim incidentul, am căzut de acord că nu se pune problema să-l angajăm din nou pe Fidel Hanna. Decizia a fost în final inutilă, pentru că, aflând că domnișoara Pearl amenință să-l dea pe mâna șerifului, Fidel s-a înrolat în armată.

A devenit trăgător de elită și a luptat în insulele din Pacific, dar războiul l-a dezechilibrat și în cele din urmă a fost trimis acasă suferind de șoc de obuz. La scurt timp după întoarcere și-a pierdut complet mințile și s-a apucat să tragă ca nebunul cu pușca într-un sat de indieni hopi. N-a murit nimeni. După eliberarea din penitenciarul statal din Florence, Fidel s-a întors în vale, dar indienii havasupai nu l-au lăsat să intre în sat, fiindcă făcuse tribul de rușine, așa că a ajuns să trăiască singur într-un colț izolat al rezervației. Până la urmă, chiar s-a făcut stană de piatră.

După povestea cu Fidel Hanna am hotărât că ferma nu e locul potrivit pentru fiica mea adolescentă. I-am scris din nou maicii stareță de la academia din Prescott, spunându-i că Rosemary s-a maturizat și e dornică să încerce încă o dată școala cu internat.

Rosemary nu voia să plece, dar i-am făcut iarăși bagajele și am expediat-o. Abia plecase, că am și început să primim scrisori pline de dorul de casă, precum și rapoarte despre notele de cinci și patru pe care le primea. Începea să mă cam exaspereze Rosemary, dar și călugărițele acelea, care aș fi vrut să fie puțin mai îngăduitoare cu o visătoare de paisprezece ani.

Numai că între timp a apărut un motiv de îngrijorare mult mai mare.

Englezii ne-au trimis o scrisoare în care ne spuneau că, dat fiind războiul, vor vinde ferma ca să investească banii în industria de armament. Dacă putem aduna laolaltă un grup de investitori vor lua în considerare oferta pe care le-o făcuserăm, dar începând din clipa aceea, ferma era scoasă la vânzare.

Jim şi cu mine strânseserăm bani din răsputeri şi aveam economii considerabile, însă nici pe departe suficient ca să cumpărăm ferma. Jim a discutat cu fermierii învecinaţi în ideea de a forma un parteneriat. S-a întâlnit şi cu câţiva bancheri, dar adevărul era că, din cauza războiului, aproape nimeni n-avea para chioară. Oamenii raţionalizau pânza şi cultivau legume în bucătărie ca să aibă ce mânca.

Majoritatea oamenilor.

Spre sfârşitul unei dimineţi de ianuarie, în faţa casei de la fermă a oprit o maşină mare, neagră, din care au coborât trei bărbaţi. Primul purta costum de culoare închisă, al doilea avea o jachetă de safari şi botine din piele, iar al treilea purta pălărie Stetson mare şi cizme din piele de şarpe. Costum s-a prezentat drept avocatul englezilor. Botine s-a dovedit a fi un regizor de film, celebru pentru producţiile sale western, pe care-l interesa să cumpere ferma. Cizme era un cowboy căruia Botine îi dăduse câteva roluri mai mici.

Botine, un bărbat corpolent, roşu la faţă şi cu barbă argintie, făcea parte din categoria oamenilor care se poartă de parcă tot ce le iese din gură ar fi extrem de interesant. De fiecare dată când spunea ceva, se uita la Costum şi la Cizme, care chicoteau apreciativ sau încuviinţau cu capul, cu un aer înţelept.

Jim şi cu mine le-am arătat ferma. Botine şi Cizme îşi tot aruncau unul altuia idei despre ce îmbunătăţiri să aducă. Vor construi un aerodrom, ca să poată veni cu avionul de la Hollywood. Vor instala un generator pe benzină şi aer condiţionat în casă. Poate vor face chiar o piscină. Vor dubla cireada şi vor creşte cai palomino. Era clar că Cizme e o imitaţie de cowboy care-l năucea pe Botine cu jargon despre cai şi şmecherii cu funia, când, de fapt, nu ştia absolut nimic despre fermele de animale.

În toiul turului, Botine s-a oprit şi s-a uitat la Jim de parcă-l vedea pentru prima oară.

– Deci dumneata eşti administratorul? l-a întrebat.

– Da, domnule.

– Ciudat, nu arăţi a cowboy.

Jim era îmbrăcat ca de obicei: cu cămaşă cu mâneci lungi, blugi murdari şi cizme de lucru cu botul rotund. S-a uitat la mine şi a ridicat din umeri. Botine a studiat clădirile anexe cenuşii, bătute de intemperii.

– Şi asta nu arată a fermă, a zis el. Lipseşte magia. Trebuie să sporim

magia. (S-a întors spre Cizme.) Știi ce văd? Văd totul făcut din scândură de pin noduros.

Și așa a și fost. După ce a cumpărat ferma, Botine a dărâmat casa și a construit una nouă, elegantă, cu grinzi expuse și pereți din lemn de pin noduros, dat cu lac. Apoi a dărâmat locuința muncitorilor și a construit alta nouă, asortată, tot din lemn de pin noduros. A rebotezat-o Ferma Showtime. Ținându-se de cuvânt, a construit un aerodrom și a dublat cireada.

De asemenea, Botine i-a concediat pe Jim și pe Bătrânul Jake. Erau prea demodați și nu-l puteau ajuta să sporească magia. Apoi i-a concediat pe toți lucrătorii de la fermă, majoritatea mexicani și indieni, fiindcă nu arătau a cowboy. L-a angajat pe Cizme să administreze ferma și a adus o gașcă de indivizi din circuitul de rodeo, care purtau blugi noi, strâmți, și cămăși brodate, cu capse de sidef în loc de nasturi.

Trăiserăm unsprezece ani la ferma aceea și o iubeam. Cunoșteam în amănunt cele 72 000 de hectare și respectam pământul. Nu irosiserăm niciodată apa și nu pășunaserăm niciodată excesiv, ca vecinii noștri. Fuseserăm buni administratori. Desigur, am știut în tot acest timp că locul nu ne aparține, dar în același timp nu puteam să nu-l considerăm al nostru.

– S-ar zice că am fost scoși la pensie, a zis Jim după ce Botine ne-a dat vestea.

– Știi că ești cel mai bun la ceea ce faci.

– Doar că se pare că ceea ce fac nu se mai cere făcut.

– Nu ne-am plâns niciodată de milă și n-o să începem acum. Hai să ne apucăm de împachetat!

Aveam banii economisiți, așa că financiar nu ne aflam în dificultate. Am hotărât că ar trebui să ne mutăm în Phoenix și să începem o viață nouă. Arizona se schimba; banii veneau cu nemiluita. Orașul arăta de parcă ar fi fost pe punctul să decoleze.

Când am sunat-o pe Rosemary să-i spun că plecăm de la fermă, aproape că a apucat-o isteria.

– Nu se poate, mamă! E tot ce cunosc! E în mine!

– Acum e în urma ta, scumpa mea.

Jim cel Mic a fost și el tulburat la culme și a spus că refuză pur și simplu să plece.

– Nu depinde de noi și nu depinde nici de tine, i-am spus. Am plecat.

Cum creşterea vitelor avea să ţină pentru noi de domeniul trecutului, voiam să mă descotorosesc de aproape tot. I-am vândut lui Botine toţi caii, mai puţin pe Patches, care se apropia de treizeci de ani; pe ea am dat-o indienilor havasupai.

Am păstrat totuşi pantalonii englezeşti de jocheu şi perechea de cizme de lucru pe care le purtam în ziua când am căzut de pe Red Devil şi l-am cunoscut pe Jim, dar cam atât. Tot ce posedam încăpea în partea din spate a dricului; într-o zi frumoasă de primăvară am împachetat totul şi am pornit pe aleea de acces. Rosemary era tot la şcoală. Nu se mai întorsese la fermă. Jim cel Mic, care stătea între mine şi Jim, s-a răsucit ca să mai arunce o ultimă privire.

– Nu te uita în urmă, i-am spus. N-ai voie. Pur şi simplu n-ai voie.

VIII
Phoenix

Jim a decis că ar trebui să ne începem viața cea nouă în Phoenix cheltuind pentru plăcerea noastră.

– Numește un lucru pe care ți l-ai dorit dintotdeauna, mi-a spus.

– Tocători noi! am replicat imediat.

Dinții îmi făceau probleme de ani buni, dar oamenii din Podișul Colorado nu puneau prea mare preț pe dentiști. Aveam un gol între incisivi, care se cariaseră din lateral. Încercam să umplu golul cu o bucată de ceară albă de lumânare, dar când cădea ceara trebuie să recunosc că imaginea te cam speria. Dinții lui Jim erau la fel de stricați.

– Fă-ți și tu un set! i-am propus.

Jim a zâmbit larg.

– Două seturi de tocători noi! Asta ar trebui să ne pună viața pe roate de minune în oraș.

Am găsit un dentist tânăr și simpatic, care ne-a scos dinții tociți, maronii, și ne-a fixat pe gingii proteze noi. Obținusem peste noapte zâmbetul unei stele de cinema, iar Jim arăta cu vreo treizeci de ani mai tânăr. Ne plimbam amândoi prin oraș zâmbind radios.

Am cumpărat și o casă pe strada North Third. Era o clădire veche, cu ferestre înalte, uși solide din lemn și pereți din lut. În sfârșit, am dat dricul la fiare vechi și am cumpărat un Kaiser maro – un nou tip de berlină fabricat în California. Eram mândră de casa aceea și eram mândră și de mașină, dar nimic nu mă făcea mai mândră ca noul meu set de tocători. Din când în când, aflându-mă într-un restaurant sau altundeva și vorbind cuiva despre ei, nu mă puteam abține: trebuia să-i scot și să-i etalez.

La început, Phoenixul mi se părea grozav. Casa noastră se afla aproa-

pe de centrul oraşului, aşa că puteam merge pe jos la magazine şi la cinematografe. După atâţia ani de stat pe lădiţe de la portocale şi de băut din cutii metalice de la cafea, am mers şi am cumpărat masă şi scaune de sufragerie din mahon sculptat şi un serviciu de masă din porţelan de Bavaria. Pentru prima oară în viaţă, ne-am pus telefon.

Jim cel Mic ura însă Phoenixul.

– Te simţi mic şi neînsemnat, spunea el.

Iar când şcoala cu internat a lui Rosemary s-a închis pe timpul vacanţei şi fata ni s-a alăturat în oraş, l-a urât şi ea.

– Nici măcar nu poţi vedea pământul, s-a plâns ea. E acoperit tot de pavaj şi de trotuare!

A adăugat că traiul în Phoenix o face să-şi pună credinţa la îndoială.

– M-am rugat în fiecare zi să mă întorc la fermă. Dumnezeu ori nu există, ori nu mă aude.

– Sigur că există şi sigur că te aude, i-am răspuns. Dar să ştii, are dreptul să refuze.

Am început totuşi să-mi fac griji cu privire la efectul Phoenixului asupra fetei mele. Instalaţia sanitară din casă n-avea pentru ea nici un rost, punea la îndoială existenţa lui Dumnezeu şi chiar s-a arătat stânjenită când, a doua zi, în localul unde mâncam de prânz, mi-am scos proteza ca să i-o arăt chelneriţei.

Nu voiam să recunosc în faţa copiilor, dar după câteva luni am început să mă simt şi eu puţin cam captivă. Traficul mă scotea din minţi. În comitatul Yavapai mergeai cu maşina pe unde voiai şi cu ce viteză voiai. Aici existau tot felul de indicatoare care-ţi porunceau să faci asta şi-ţi interziceau să faci aia.

Nimic nu mă făcuse vreodată să mă simt atât de liberă cum mă făcea zborul, aşa că am hotărât să reiau lecţiile de pilotaj. Aeroportul avea o şcoală de pilotaj, dar când m-am dus acolo într-o zi, funcţionarul mi-a dat un teanc întreg de formulare şi a început să turuie despre consult oftalmologic, examinare fizică, locuri de decolare şi zone cu acces aerian interzis.

Mi-am dat seama că orăşenii ăştia îngrădiseră şi îmbucătăţiseră cerul aşa cum făcuseră şi cu pământul.

Un lucru bun în Phoenix: existau mult mai multe locuri de muncă decât în comitatul Yavapai. Jim a fost angajat pe postul de gestionar al unui

depozit de piese de avion, iar eu am obținut un post într-un liceu din sudul Phoenixului.

Constatam că în Phoenix îmi fac griji în legătură cu mai multe lucruri. Ne cumpăraserăm un radio pe care-l puteam asculta toată ziua. La început am crezut că e un lucru măreț, dar însemna că, pentru prima oară în viață, ascultam știrile în fiecare zi. Oamenii erau jefuiți, violați, împușcați sau înjunghiați tot timpul, așa că-mi țineam revolverul cu mâner de sidef sub pat. Aveam grijă în fiecare seară să încui ușile, lucru pe care nu-l făcuserăm niciodată la fermă.

– Mamă, ai ajuns de-a dreptul prăpăstioasă! spunea Rosemary.

Și avea dreptate. La fermă ne făceam griji în legătură cu vremea, vitele și caii, dar niciodată pentru noi înșine. În Phoenix, oamenii își făceau griji pentru ei înșiși tot timpul.

Oamenii își făceau griji și cu privire la bombe. În fiecare sâmbătă, la amiază, era testată sirena ce anunța raidurile aeriene și în tot orașul răsuna un șuierat asurzitor. Rosemary nu suferea sirena, iar când se declanșa, își punea o pernă peste cap.

– Nu suport zgomotul ăla! spunea ea. Nu face decât să mă sperie.

La fata mea se dezvolta o latură contradictorie pronunțată. Într-o dimineață din acel august, în timp ce mergeam cu Rosemary pe strada Van Buren, am trecut prin fața unei vitrine de magazin unde mai mulți oameni se adunaseră și căscau gura la o mașină automată de făcut gogoși. Alături se afla un stand de ziare și, când am aruncat o privire la titluri, am aflat de bomba atomică de la Hiroshima. Am cumpărat ziarul și, citind, am încercat să-i explic lui Rosemary cele întâmplate. Nu i-a venit să creadă că o singură bombă răsese de pe fața pământului un oraș întreg – nu doar soldați, ci și bunici, mame, copii, precum și câini, pisici, păsări, toate făpturile vii.

– Sărmanele, sărmanele vietăți! ofta ea întruna.

A hotărât totodată că e ceva bolnav în faptul că americanii stau și cască gura la o mașină de făcut gogoși, când de cealaltă parte a lumii există atât de multă suferință.

În toamna aceea, sentimentele lui Rosemary au devenit și mai întunecate. O înscriseserăm la St Mary, o școală catolică aflată la câteva cvartale de casă, și călugărițele au proiectat niște scurtmetraje de știri despre distrugerea orașelor Hiroshima și Nagasaki. Imaginile cvartalelor de oraș făcute una cu pământul, ale cadavrelor incinerate și ale bebelușilor de-

formați de radiații i-au provocat lui Rosemary coșmaruri. I-am spus să înceteze să se mai gândească la Hiroshima. N-a mai vorbit despre asta, dar într-o zi m-am uitat sub patul ei și am găsit o mapă plină cu nenumărate desene de animale și copii, toți cu ochi oblici, de japonez, și cu aripi de înger.

Rosemary a început să deseneze și să picteze mai obsesiv ca oricând. Din câte-mi dădeam seama, era singurul ei talent. Notele îi rămăseseră groaznice.

– Ce-o să ne facem cu tine? am întrebat-o.

– Eu nu-mi fac griji pentru mine și n-ar trebui să-și facă nimeni, mi-a răspuns.

Ceea ce Rosemary voia cu adevărat să facă era să devină pictoriță.

– Pictorii nu fac niciodată bani și de regulă își pierd mințile, i-am spus.

Rosemary mi-a atras atenția că Charlie Russell și Frederic Remington se îmbogățiseră amândoi pictând scene western.

– Arta e un mod excelent de a face bani, a zis ea. Cu costul unei bucăți de pânză și al vopselelor poți crea o pictură care să merite mii de dolari.

În cele din urmă am aranjat să ia ore cu Ernestine, o profesoară de arte plastice care purta beretă, în caz că nu ți-ai fi dat seama după accentul ei că e broscăriță.

Ernestine a învățat-o pe Rosemary că albul nu e cu adevărat alb, că negrul nu e cu adevărat negru, că fiecare culoare are în ea alte culori, că fiecare linie e alcătuită din mai mult de o singură linie, că ar trebui să iubești buruienile la fel de mult ca florile, pentru că fiecare lucru de pe planetă are frumusețea lui și că depinde de pictor s-o descopere.

Toate astea-mi păreau baliverne, dar Rosemary le absorbea cu entuziasm.

– Știi care-i cel mai grozav lucru legat de pictură? m-a întrebat.

– Care?

– Dacă lumea are ceva ce nu-ți place, poți să pictezi un tablou în care să fie așa cum vrei tu.

În virtutea orelor cu Ernestine, picturile lui Rosemary au început să aibă tot mai puțin de-a face cu lucrul pe care-l picta și tot mai mult cu ceea ce simțea la momentul respectiv. Cam în perioada asta a început să-și scrie numele Rose Mary, pentru că era de părere că e o semnătură

mai frumoasă. Am continuat să-i aduc aminte că pictura e o treabă îndoielnică și că majoritatea femeilor tot mai trebuie să aleagă între a deveni asistente medicale, secretare sau profesoare.

Partea ciudată era că tocmai în timp ce-i spuneam lui Rosemary asta, serviciul meu nu-mi făcea plăcere – pentru prima oară în viață. Predam matematică și engleză la un liceu mare. Mulți dintre copii veneau din familii pretențioase, purtau haine elegante și refuzau să mi se supună când n-aveau chef. Tot pentru prima oară, nu eram de capul meu și nu predam într-o școală cu o singură încăpere. Directorii și alți profesori îmi puneau la îndoială munca, aveam formulare de completat și comisii din care trebuia să fac parte.

Existau mai multe reguli pentru profesori decât pentru elevi. O dată, când mi-am deschis poșeta în cancelarie, una din celelalte profesoare mi-a văzut micul revolver și a fost cât pe ce s-o lovească apoplexia.

– Aceea e o armă de foc! a icnit ea.

– La limită, am replicat. E doar de calibrul douăzeci și doi.

Chiar și așa, m-a denunțat directorului, care m-a avertizat că dacă mai aduc vreodată o armă de foc la școală voi fi concediată.

Jim nu se plângea niciodată, dar îmi dădeam seama că serviciul îl roade de la fel de mult cum mă rodea al meu. Se plictisea – un bărbat voinic, cu umeri lați, stând la o masă de lucru metalică, verificând listele de inventar și privindu-i pe muncitorii mexicani cum împachetează în cutii piese de avion. Jim nu era omul care să stea la birou.

Adevărul cel simplu era că-i lipsea statul în aer liber. Îi lipseau sudoarea, praful și arșița muncii de crescător de vite. Îi lipsea felul în care viața la fermă te obliga să studiezi cerul și pământul, încercând să anticipezi intențiile naturii. La sosirea toamnei, în anul acela, a observat că păsările încep să migreze spre sud mai devreme decât de obicei și că veverițele strâng mai multe nuci.

– O să fie o iarnă grea, a prezis el.

Toate semnele erau prezente. Spera că le descifrează și alți oameni.

Și într-adevăr, iarna aceea a fost grea. A început devreme, iar în ianuarie, în Phoenix a nins pentru prima oară de când ținea minte lumea. La fermă, un astfel de viscol ar fi fost o chemare la acțiune, obligându-ne să alergăm de colo-colo ca să adunăm lemne, să aducem caii la adăpost și să ducem fân cu căruța pe câmpuri. Trăind în oraș, n-am făcut decât să

dăm drumul la calorifer mai tare şi să ascultăm sâsâitul şi cloncănitul ţevilor.

Ninsoarea a continuat, iar a doua zi guvernatorul a declarat starea de urgenţă. Şcolile au fost închise, la fel şi majoritatea firmelor. Jim spunea că speră că Cizme şi Botine ştiu ce fac. Spera că toate vitele au fost mânate de pe podiş în ţarcul de iarnă şi că lucrătorii au spart gheaţa de la suprafaţa heleşteelor.

– Primul lucru pe care trebuie să-l faci e să spargi gheaţa. Vitele mor de sete înainte să ajungă să moară de foame.

În a treia zi a furtunii de zăpadă ne-a bătut cineva la uşă. Era un om de la Departamentul Agriculturii al statului Arizona, care ne-a spus că vitele mor pe tot cuprinsul statului. Fermierii aveau nevoie de ajutor şi numele care apărea întruna e Jim Smith. A spus că le-a trebuit ceva vreme să-l găsească şi că e nevoie de el.

Jim şi-a aruncat nişte haine groase în sacul militar vechi, şi-a luat pălăria şi a ieşit pe uşă în mai puţin de cinci minute.

Primul lucru pe care l-a făcut a fost să organizeze aprovizionarea cu fân. A cerut să se umple cu baloţi rotunzi de fân un avion de marfă şi au decolat prin furtună. Când au ajuns deasupra câmpurilor, echipajul a rostogolit baloţii din cala de mărfuri, privindu-i cum saltă pe pământ.

Întrucât drumurile erau impracticabile, Jim a cerut guvernului un avion mic şi un pilot şi au pornit prin tot statul, aterizând la fermele izolate. Jim le explica fermierilor ce să facă. Trebuie să spargi gheaţa de pe heleştee, le spunea, şi să tai sârma gardurilor. Lasă vitele să circule liber. Au nevoie să se mişte ca să-şi stimuleze circulaţia sângelui şi vor merge instinctiv spre sud. Lasă-le să se adune în cirezi mari şi să se ghemuiască unele într-altele, să-şi ţină de cald. Le vei putea sorta pe rase mai târziu.

La o fermă de pe dealuri nu exista loc de aterizare. Jim nu-şi mai pusese niciodată paraşută, darămite să sară, dar acum şi-a prins paraşuta în spate.

– Numără până la zece, trage de şnur şi rostogoleşte-te când aterizezi.

Şi Jim s-a aruncat din avion.

Furtuna se oprise, însă temperaturile continuau să fie foarte scăzute când Jim a ajuns la Ferma Showtime. Chiar înainte să aterizeze a văzut din aer că nimeni nu spărsese gheaţa de pe Big Jim. La marginea iazului zăceau leşuri de vite îngheţate. Când a ajuns la casa fermei, i-a găsit pe

Cizme și pe noii lucrători stând în jurul sobei elegante cu gaz a lui Botine, cu picioarele în sus, bând cafea.

Orice netot poate să conducă o fermă în vremuri bune. Afli care sunt adevărații crescători de vite doar când se abate o calamitate. Eu una i-aș fi făcut bucăți pe prostul de Cizme și pe ceilalți nătărăi, dar Jim avea alt stil. I-a pus totuși să-și miște fundurile afară, să încalece, să taie sârma ghimpată, să spargă gheața și să pună vitele în mișcare.

În zăpadă zăceau mii de vite moarte, tari ca piatra. Unele din cele supraviețuitoare erau atât de slăbite încât nu puteau să meargă, așa că Jim a pus lucrătorii să le ducă fân și apă și să le hrănească cu mâna. Le-a masat picioarele și le-a ajutat să se ridice în picioare. Dacă le putea pune în mișcare, aveau să supraviețuiască.

Jim a lipsit două săptămâni. În toată acea perioadă, n-am știut unde e și au fost cele mai lungi două săptămâni din viața mea. Când, în sfârșit, s-a întors, slăbise optsprezece kilograme. Avea fața și mâinile numai rană din cauza frigului. Nu dormise de mai multe zile. Însă era fericit. Nu se mai simțise atât de util de când plecaserăm de la fermă. Redevenise Big Jim.

La câteva zile după întoarcere, Jim a primit un telefon de la Botine: acesta era atât de impresionat, încât i-a oferit fostul lui post de administrator al fermei. Era dispus chiar să ne construiască o căsuță a îngrijitorului, din lemn de pin noduros.

Jim și cu mine am discutat, dar am căzut de acord că nu e de noi. Înainte, noi fuseserăm cei care conduceam ferma și luam toate deciziile. Furtuna îl smerise întru câtva pe Botine, dar rămăsese cu ideile lui neghioabe de a „spori magia" la Showtime. Jim nu voia să facă ce-i spunea Botine și nici să-și petreacă timpul convingându-l să renunțe la idei prostești. I-am spus lui Jim că nu vreau să locuiesc într-o căsuță a îngrijitorului, fie ea și din lemn de pin noduros, așteptând ca proprietarul să vină cu avionul de la Hollywood, cu prietenii lui, ca s-o țină tot weekendul în petreceri. Fusesem pe vremuri servitoare; o dată era de ajuns.

Totuși, pe măsură ce treceau zilele, nu puteam să nu mă întreb dacă n-a sosit momentul să plecăm din oraș. Într-o zi, Jim a spus:

– Poate că orașul ăsta ne face puțin nebuni.

– Atunci poate că ar trebui să plecăm.

– Poate că da.

– Deci am hotărât.

– Acum trebuie doar să găsim un loc unde să mergem.

IX
Zburătorul

Horse Mesa era un loc cât o murdărie de muscă – la drept vorbind o simplă tabără ridicată în rang, construită pentru bărbaţii care lucrau la Barajul Horse Mesa, ce aduna apele râului Salt, forma Lacul Apache şi genera energie electrică pentru Phoenix. În Horse Mesa locuiau doar treisprezece familii, dar acele familii aveau copii şi copiii aveau nevoie de o profesoară, aşa că-n vara aceea am primit postul.

Am înlocuit automobilul Kaiser, pe care nu ne puteam bizui, cu un Ford ca lumea, şi într-o zi de iulie ne-am pus valizele în portbagaj şi am pornit spre est, ajungând întâi la Apache Junction, apoi la Tortilla Flats, unde se termina asfaltul. De acolo am pornit pe poteca Apache, un drum de pământ bătătorit şerpuitor, care urca în Munţii Superstition, şi jur că erau mai plăcuţi ochilor mei chiar decât Marele Canion.

După mai mulţi kilometri pe poteca Apache am ajuns la un drum şi mai îngust, ce mergea spre nord. Jim mâna Fordul în pas de melc, foarte aproape de coasta muntelui, căci nu exista balustradă şi pământul cobora atât de abrupt încât un singur calcul greşit ne-ar fi făcut să plonjăm în abis. Drumul se numea Agnes Weeps, „Agnes plânge", după prima profesoară a cătunului, care izbucnise în plâns când văzuse cât de abrupt şi de cotit e drumul şi-şi dăduse seama cât de izolat trebuie să fie cătunul. Mie una însă mi-a plăcut drumul din clipa în care l-am văzut. Mă gândeam la el ca la o scară şerpuită ce mă duce departe de blocajele de trafic, de birocraţii şi de uşile încuiate ale vieţii la oraş. Jim a spus că ar trebui să schimbăm numele drumului în Lily Sings, „Lily cântă".

Am mers pe Agnes Weeps până la baza canionului, apoi am trecut de o cotitură şi am văzut un lac de un albastru intens, înconjurat din toa-

te părțile de pereți de gresie roșie. Dincolo de un pod scurt, cocoțat pe una dintre stânci, se afla Horse Mesa. Era doar o grupare de case din stuc și era izolat – Agnes avusese dreptate în privința asta. Un camion aducea alimente de două ori pe săptămână. Exista un singur telefon, în centrul comunitar.

Dar eram toți patru al naibii de fericiți să ne aflăm în Horse Mesa. Cum era vară, copiii își petreceau toată ziua pe malul lacului, plonjând de pe stânci în apa răcoroasă. Lacul atrăgea tot felul de animale, așa că vedeam mufloni, coatimundi și iguane.

Jim și-a găsit serviciu la Biroul pentru Reabilitarea Solului, ca șofer pe un camion cu pietriș – umplea gropile și remedia efectele eroziunii pe toată lungimea potecii –, și munca asta îi aducea mulțumire. Era autonom și lucra în aer liber.

Iar eu revenisem unde-mi era locul: într-o școală cu o singură încăpere, fără birocrați cu mutră de pește care să-mi pună la îndoială munca, învățându-mi elevii ceea ce consideram că au nevoie să știe.

Școala de la Horse Mesa mergea doar până la clasa a opta, așa că în toamna aceea a trebuit să trimitem copiii, pentru a treia oară, la școli cu internat. Pe Rosemary am înscris-o la St Joseph, o școală mică și de soi din Tucson. Știam că multe eleve provin din familii bogate, așa că înainte să plece i-am făcut un cadou.

– Perle! a exclamat ea. Pesemne că au costat o avere!

– Le-am luat cu cupoane verzi S&H. Și sunt false.

I-am povestit pentru prima oară de primul meu soț, canalia, și de cealaltă familie a lui.

– Păduchele mi-a dat un inel fals. Dar ani de zile am crezut că e autentic și m-am purtat ca atare, și la fel s-au purtat toți ceilalți.

I-am prins perlele la gât.

– Ideea e că dacă ții fruntea sus, nimeni nu va ști.

Copiii fiind plecați la școală, viața noastră la Horse Mesa a intrat într-o rutină plăcută. Locul însuși forma o parte din ea. Traiul acolo era ca și cum am fi trăit într-o catedrală naturală. În fiecare dimineață, când te trezeai, ieșeai și priveai în jos, spre lacul albastru, apoi în sus, la stâncile de gresie – acele uluitoare straturi de rocă roșie și galbenă, cu zeci de crăpături ce se transformau în cascade după ploi.

La fel de important era faptul că în Horse Mesa ne înțelegeam cu toții între noi. N-aveam încotro. Fiindcă munceam toți laolaltă și depin-

deam unii de alții, certurile erau un lux pe care nu și-l putea permite nici unul dintre noi. Nimeni nu se plângea și nu bârfea. Seara, în timp ce copiii se jucau, adulții se plimbau și se vizitau. Nici unul dintre noi n-avea prea mulți bani, așa că nu discutam despre lucrurile care constituie subiect de discuție pentru oamenii cu bani. Vorbeam în schimb despre ceea ce conta pentru noi – vremea, nivelul lacului, excrementele de pumă pe care le văzuse cineva pe pârâul Fish. Orășenilor ar fi putut să le pară că n-avem mare lucru de făcut, dar noi n-aveam impresia asta și rutina calmă contribuia la liniștea micii noastre tabere din munți.

După ce au terminat liceul, și Rosemary, și Jim cel Mic s-au înscris la Universitatea de stat Arizona. La un metru nouăzeci și nouăzeci de kilograme, Jim cel Mic era acum mai voinic decât Big Jim. Juca fotbal la colegiu și mânca în fiecare dimineață jumătate de cutie de cereale, dar n-avea să fie niciodată prea studios. În primul an la colegiu a cunoscut-o pe Diane, o frumusețe cu buze pline al cărei tată era mare barosan în sistemul poștal din Phoenix. S-au căsătorit, iar Jim s-a lăsat de facultate și a devenit polițist. „Unul e aranjat, mai rămâne unul", mi-am zis.

Simțeam că am ajuns la o înțelegere cu Rosemary. Am căzut de acord că poate să studieze artele plastice la colegiu, cu condiția să-și facă specializarea principală în pedagogie și să-și obțină certificatul. După război, în Arizona se revărsase un val de bărbați tineri și Rosemary primea mereu propuneri de întâlniri. De fapt, mai mulți bărbați o ceruseră deja de nevastă. I-am spus să amâne: încă nu era pregătită. Știam însă bine de ce tip de bărbat are nevoie: o ancoră. Fata mea avea și acum tendința de a se purta capricios, dar cu un bărbat de nădejde lângă ea o puteam vedea așezându-se la casa ei, predând, crescând copii și pictând în timpul liber.

Existau o mulțime de bărbați de nădejde în lume – bărbați ca tatăl ei – și știam că i-l pot găsi pe cel potrivit.

În vara de după al treilea an de colegiu, Rosemary și prietenii ei au început să facă excursii în canionul pârâului Fish, ca să înoate. Într-o zi a venit acasă cu o poveste pe care o considera amuzantă. În canion fusese în ziua aceea un grup de piloți tineri din forțele aeriene. Când a plonjat de pe stânci în apă, unul dintre ei a fost atât de impresionat încât a sărit după ea și i-a spus că se va însura cu ea.

– I-am zis că m-au cerut deja douăzeci și unu de bărbați și i-am res-

pins pe toți, ce-l face să creadă că pe el îl voi accepta? A răspuns că nu mă cere, ci îmi spune că ne vom căsători.

M-am gândit că un bărbat cu genul ăsta de inițiativă e fie lider înnăscut, fie escroc de primă mână.

– Cum era? am întrebat-o.

Rosemary s-a gândit.

– Interesant. Diferit. Nu înota foarte bine, dar a sărit fără să stea pe gânduri.

Pe săritor îl chema Rex Walls. Crescuse în vestul Virginiei și era staționat la baza aeriană militară Luke. Rosemary a venit acasă de la prima întâlnire cu el chicotind de veselie. Se întâlniseră într-un restaurant din Tempe și când un individ a flirtat cu ea, Rex a stârnit o bătaie care a devenit generală, dar ea și cu Rex s-au ferit și au fugit înainte să vină poliția.

– A numit asta „spălatul putinei", mi-a zis ea.

„Exact ce-i trebuie: un zurbagiu", m-am gândit.

– Sună promițător! am spus.

Rosemary mi-a ignorat sarcasmul.

– A vorbit toată seara. Are tot felul de planuri. Și e foarte interesat de lucrările mele. De fapt, a cerut să vadă niște tablouri.

În weekendul următor, Rex a sosit la Horse Mesa ca să vadă lucrările lui Rosemary. Era un tip cu membre lungi și zvelte, cu ochi negri înguști și un zâmbet de împielițat. Se purta foarte curtenitor: și-a scos cascheta militară, a scuturat cu vigoare mâna lui Jim, iar pe a mea a strâns-o blând, spunând:

– Acum văd de unde a moștenit Rosemary frumusețea.

– Văd că te pricepi la lingușiri! am replicat.

Rex a dat capul pe spate, râzând.

– Și văd și de unde a moștenit impertinența.

– Eu sunt doar o bătrână profesoară, am continuat. Dar am un set frumos de tocători!

Mi-am scos proteza și am ridicat-o în aer. Rosemary s-a rușinat ceva de groază.

– Mamă!

Dar Rex a râs iarăși.

– Sunt frumoși, într-adevăr, dar aici suntem la egalitate.

Și-a scos la rândul lui proteza și a explicat că la vârsta de șaptesprezece ani a intrat cu mașina într-un copac.

– Maşina s-a oprit, dar eu am ţinut-o înainte.

Mi-am spus că individul are într-adevăr ceva farmec. Şi cel puţin ştii că un om capabil să râdă de un accident care l-a lăsat fără un dinte-n gură are ceva curaj.

Rosemary adusese câteva dintre picturile ei – peisaje deşertice, flori, pisici, portrete ale lui Jim – şi Rex a ridicat-o pe fiecare în aer, ridicând-o în slăvi pentru originalitate, pentru intensitatea culorilor, pentru sofisticarea tehnicii şi aşa mai departe. Alte baliverne, după părerea mea, dar Rosemary le-a primit încântată, aşa cum înghiţise şi aiurelile Ernestinei, broscăriţa profesoară de pictură.

– Cum se face că nu văd nici una pe pereţi? a întrebat Rex.

În salon aveam două reproduceri înfăţişând păduri, pe care le cumpărasem pentru că albastrul cerului se asorta perfect cu covorul albastru de pe podea. Fără să ceară voie măcar de formă, Rex le-a înlocuit cu două picturi de-ale lui Rosemary care n-aveau deloc albastru în ele.

– Aşa! La vedere, unde le e locul.

– Ei, sunt frumoase, dar nu se asortează cu covorul, am spus. Mi-a luat mult timp să găsesc reproduceri cu nuanţa de albastru potrivită.

– La naiba cu asortatul! a spus Rex. Din când în când trebuie să combini lucrurile. (A făcut semn spre tablourile mele.) Acelea sunt simple reproduceri, pe când (a făcut semn spre tablourile lui Rosemary) astea sunt originale, şi nu doar atât, sunt capodopere!

M-am uitat la Rosemary: radia.

Spre sfârşitul verii, Rex şi Rosemary ieşeau împreună cu regularitate. Nu-mi dădeam seama cât de serioasă e ea, dar pehlivanul de Rex era categoric insistent. Aveam senzaţia că-l citesc ca pe o carte deschisă. Era fermecător, însă aşa sunt majoritatea şarlatanilor, căci înainte să te jupoaie au nevoie să-ţi câştige încrederea. Rex avea mereu o glumă la îndemână, putea să discute orice subiect, împrăştia complimente ca pe bomboane, dar nu puteai avea încredere în el nici cât negru sub unghie.

Avea şi tot felul de planuri măreţe şi vorbea întruna despre noi surse de energie – solară, termică, eoliană. Jim era de părere că numai gura e de Rex.

– Dacă am putea folosi drept combustibil balivernele pe care le toarnă, am obţine electricitate pentru tot Phoenixul! spunea el.

N-am descurajat-o în mod activ pe Rosemary să ia relaţia în serios,

fiindcă nu exista cale mai sigură de a o face să vrea ceva, dar i-am atras atenția că s-ar putea să nu fie tovarășul ideal pe termen lung.

– Nu e tocmai ceea ce s-ar numi o stâncă, am spus.

– Nu vreau să mă mărit cu o stâncă, a replicat ea.

Mi-a spus că ceea ce-i place la Rex e faptul că, având-l în preajmă, se întâmpla mereu câte ceva. Îi plăcea să intre în vorbă cu oameni complet străini. Îi plăcea să acționeze mânat de capriciu. Iubea farsele și surprizele. O dată a strecurat unul din tablourile mai mici ale lui Rosemary într-un muzeu de artă din Phoenix, l-a atârnat pe perete pe un loc gol și apoi a invitat-o la muzeu. N-a fost în viața ei mai surprinsă – sau mai măgulită – decât atunci când Rex a condus-o la tablou și, prefăcându-se surprins, a spus:

– Ia te uită ce avem aici! Cel mai bun tablou din toată afurisita de clădire!

În toamna aceea, Rosemary fiind venită acasă de la colegiu, într-o sâmbătă dimineață, devreme, Rex a apărut la Horse Mesa. Purta cizme de cowboy și pălărie de cowboy. Rosemary, Jim și cu mine ne terminam cerealele la masa din bucătărie. L-am întrebat pe Rex dacă vrea să-i pregătesc și lui o porție.

– Nu, doamnă, mulțumesc! Am planuri mari pe ziua de azi și nu vreau să mă îngreunez.

– Și ce planuri ai?

– Păi, voi sunteți toți călăreți și m-am gândit că, din moment ce am să mă însor cu fata voastră, trebuie să vă arăt că deși n-am urcat în viața mea pe cal, am ce-mi trebuie ca să călăresc. Așa că azi merg să-mi găsesc un cal, iar dacă ați vrea să veniți să-i dați câteva sfaturi mocofanului care sunt, v-aș fi foarte recunoscător.

Jim și cu mine am schimbat o privire. Individul n-avea de gând să dispară, și pace. Între timp, Rosemary spunea că familia Crebbs, care locuia la o fermă aflată la poalele munților, are niște cai de călărie și că ne-ar lăsa bucuroși să-i călărim. Așa că ne-am pus cu toții cizmele și am plecat cu Fordul spre locuința Crebbs.

Ray Crebbs ne-a spus că găsim caii în țarc și că suntem liberi să-i înșeuăm, dar că n-au mai fost călăriți de două luni și s-ar putea să fie nițel cam obraznici. Am ales patru.

Rosemary voia mereu să aibă calul cel mai nebunatic, așa că a ales un mic murg focos. Eu pusesem ochii pe un cal jugănit potolit pentru

Rex, dar acesta a spus că nici mort nu încalecă un cal căruia i s-au tăiat boașele, așa că i-am dat iapa pe care o alesesem pentru mine, deși se purta un pic cam agitat și timid.

După ce i-am înșeuat, am pornit spre țarc. Rosemary și Jim au început să poarte caii la trap, să-i dezmorțească, iar eu stăteam pe al meu în mijloc, ca să-i dau lui Rex câteva sfaturi. Bietul flăcău avea toată bunăvoința, dar se vedea că nu e călăreț înnăscut. Făcea prea mult efort. Era încordat și se apleca în față, astfel că toată greutatea trunchiului se concentra în umeri. I-am spus să se relaxeze și să înceteze cu trăncănitul, fiindcă n-o să-l salveze.

În loc de a se relaxa, Rex sporovăia întruna ce floare la ureche e călăria asta și că vrea s-o alerge zdravăn pe mârțoaga aceea bătrână.

– Cum o scot din viteza a doua? m-a întrebat.

– Întâi trebuie să înveți să-ți ții popoul în șa.

După o vreme, l-am lăsat pe Rex să meargă la trap, dar îi tot luneca fundul din șa și smucea anapoda hățul. Totuși, insista că nu descalecă până nu merge la galop.

– Dacă vrei s-o faci să galopeze, îmboldește-o cu călcâiele! a strigat Rosemary.

Și Rex a făcut întocmai: a izbit iapa în coaste. Animalul a tresărit, dar n-a luat-o la galop, socotind probabil că nu-i o idee bună, cu călărețul acela fără echilibru. Chiar și așa, Rex a fost luat prin surprindere și a început să strige „Ho! Ho!" și să tragă de frâu. Speriată de gălăgie, iapa a pornit cu viteză.

În timp ce calul gonea prin țarc într-un cerc amplu, i-am strigat lui Rex să se îndrepte de spate și s-o apuce de coamă, dar n-a auzit nimic. Continua să strige la iapă și să smucească frâul, însă iapa galopa mai departe.

Jim și Rosemary s-au tras în mijlocul țarcului, ca să se ferească din calea ei. Iapa făcuse câteva ture fără să încetinească și-mi dădeam seama că Rex începe să se piardă cu firea. De asemenea, uitându-mă la ochii iepei, îmi dădeam seama că e speriată, nu furioasă, iar asta însemna că vrea să se oprească, dar are nevoie de permisiune.

Am sărit din șa și m-am pus în calea iepei care galopa. Eram pregătită să sar într-o parte dacă nu se oprea, dar când s-a apropiat am ridicat încet brațele, m-am uitat ochii ei și am rostit calm „Ho". Și ea s-a oprit, chiar în fața mea.

De fapt, s-a oprit atât de brusc încât Rex s-a înclinat în față, s-a agățat

de gâtul ei o clipă, apoi a căzut la pământ. Rosemary a descălecat și a fugit la el.

– Ești teafăr?

– N-a pățit nimic, i-am spus. Doar că i s-a deșirat dantela de la chiloți.

Rex s-a ridicat în picioare și și-a scuturat de praf blugii. Îmi dădeam seama că e zdruncinat, dar a tras aer în piept cu putere și și-a trecut degetele prin păr, după care i-a apărut pe față un zâmbet larg.

– Am găsit accelerația; acum mai trebuie doar să găsesc frâna.

Rex a insistat să urce iarăși în șa, lucru care m-a bucurat, și am făcut o plimbare plăcută călare. Era după-amiază târziu când ne-am întors în Horse Mesa. Am încălzit niște fasole și, după ce am mâncat, am propus să jucăm câteva runde de pocher.

– Așa ceva n-o să mă auziți refuzând niciodată, a spus Rex. Am în mașină o sticlă de tărie. Ce-ați zice să bem un pahar, două?

Rex a adus sticla, Jim a scos pahare – inclusiv unul pentru el, doar din politețe – și ne-am așezat toți patru la masa din bucătărie. Rex a turnat câte două degete de whisky pentru fiecare. Am făcut cărțile. Nu există cale mai bună de a citi caracterul unui om decât să-l urmărești cum joacă pocher. Unii joacă cu scopul de a păstra ceea ce au, alții, ca să câștige pe rupte. Pentru unii e pur și simplu un joc de noroc; pentru alții e un joc de abilitate, ce presupune mici riscuri calculate. Pentru unii ține de cifre; pentru alții, de psihologie.

Rosemary, de exemplu, era o jucătoare de pocher groaznică. Indiferent de câte ori explicam regulile, ea punea de fiecare dată întrebări care dezvăluiau ce mână are. Imediat ce am împărțit cărțile, a întrebat:

– Culoarea bate chinta?

– N-ai să câștigi niciodată dacă te trădezi în felul ăsta, i-am spus.

– Să câștigi nu-i chiar așa important cum se crede, a replicat ea. Dacă câștigi tot timpul, nimeni nu vrea să joace cu tine.

Am trecut remarca ei cu vederea.

Pe măsură ce am înaintat cu jocul, mi-am putut da seama că Rex e jucător bun. Pentru el, jocul nu ținea de descifrarea cărților, ci de descifrarea adversarilor și la început a părut că știe exact când să renunțe și când să crească miza.

Dar păstrase sticla de băutură lângă el. Jim și Rosemary nu se atinseseră de paharele lor, iar eu luasem doar câteva înghițituri mici dintr-al meu. Rex însă și-l tot reumplea și, cu trecerea timpului, a început să joa-

ce prea expansiv, exagerând cu cacealmalele, ridicând miza prea tare, pierzând poturi pe care nici n-ar fi trebuit să încerce să le câştige şi înfuriindu-se pe cărţile din mână.

După o vreme a încetat să-şi mai toarne băutură în pahar şi s-a apucat să gâlgâie direct din sticlă. Şi atunci am ştiut că pot să-l curăţ de ultimul bănuţ. Am aşteptat până mi-a venit o mână sigură – ful, optari cu pătrari – şi apoi l-am lăsat să creadă că mă face să ridic miza mai mult decât vreau, dar n-am egalat-o pe a lui, şi-n scurt timp a ajuns la ananghie mai mare decât îşi dădea seama.

Mi-am aşezat cărţile pe masă. Rex le-a studiat cu o expresie tot mai acră, după care le-a aruncat pe ale lui peste pot, cu faţa în jos. După câteva clipe a râs mânzeşte:

– Ehei, Lily, calul ăla n-avea boaşe, da' tu zău că ai!

Rosemary a chicotit; aveam senzaţia că-i plăcea cum se obrăznicise prietenul ei cu maică-sa. Jim s-a uitat la Rex şi i-a spus:

– Ai grijă cum vorbeşti, zburătorule!

– Fără supărare, partenere, i-am făcut doamnei un compliment şi-atât.

Jim a ridicat din umeri.

– Le-a luat multor lucrători de fermă leafa exact în felul ăsta.

Rex s-a întins după sticlă ca să mai tragă o duşcă, dar era goală.

– S-ar zice că am reuşit s-o terminăm, a remarcat el.

– Tu ai terminat-o, am spus.

– Poate că am jucat destul, a intervenit Rosemary.

Rex a dat din cap; s-a ridicat în picioare şi s-a clătinat.

– Eşti beat, i-am zis.

– Doar niţel ameţit. Dar cred într-adevăr că-mi iau picioarele la spinare.

– Nu poţi conduce pe drumul ăla în starea în care eşti!

– N-am nimic, a insistat Rex. Conduc aşa tot timpul.

– Poţi să dormi în garaj, a sugerat Jim.

– Am spus că n-am nimic.

Rex a început să-şi caute în buzunar cheile. Am intervenit:

– Ascultă, beţiv zevzec, eşti prea beat ca să conduci şi nu-ţi permit!

Rex s-a sprijinit de masă cu amândoi pumnii.

– Ascultă, doamnă, Rex Walls nu primeşte ordine de la nimeni şi în nici un caz de la o cotoroanţă bătrână cu faţa tăbăcită, care crede că toţi trebuie s-o asculte! Şi cu asta vă voi spune noapte bună.

Am rămas toți trei locului, în tăcere, în timp ce Rex a ieșit împleticindu-se și trântind ușa cu plasă contra insectelor. L-am auzit cum ambalează motorul, apoi a pornit prin întuneric, în josul muntelui, pe Agnes Weeps.

A doua zi am simțit că trebuie să am o discuție serioasă cu fiică-mea despre prietenul ei.

– Poate că derbedeul acela e amuzant, dar e totodată un pericol pentru el însuși și pentru alții.

– Nimeni nu-i perfect, a replicat Rosemary.

– Foarte adevărat, dar Rex e instabil. Lângă el nu vei avea niciodată siguranță.

– Nu-mi pasă cine știe ce de siguranță. Și nu cred că o voi avea cu adevărat alături de nimeni. Ne-ar putea omorî pe toți o bombă atomică, chiar mâine.

– Vrei să spui că viitorul nu e important? Că ai să-ți trăiești viața de parcă n-ar exista ziua de mâine?

– Majoritatea oamenilor petrec atât de mult timp făcându-și griji, că nu se mai bucură de prezent.

– Iar oamenii care nu fac planuri pentru viitor se trezesc atacați de el prin surprindere. „Speră la tot ce poate fi mai bun, dar pregătește-te pentru tot ce poate fi mai rău", spunea mereu tatăl meu.

– N-ai cum să te pregătești pentru tot ce-ți va scoate viața în cale. Și n-ai cum să eviți pericolul; el există. Dacă stai doar și-ți frângi mâinile, pierzi toată aventura.

Simțeam că aș mai putea spune multe pe tema pericolului. Aș fi putut să-i țin o prelegere întreagă despre asta, povestindu-i despre cum i-a zdrobit tatei capul un cal când avea trei ani, despre Minnie, prietena mea din Chicago, care a fost omorâtă când i s-a prins părul într-un utilaj, despre Helen, sora mea, care și-a pus capăt zilelor după ce a rămas însărcinată. Viața îți oferă câtă aventură și cât pericol ai nevoie. Dar realitatea era că Rosemary nu mai ascultase ce aveam de spus încă de când i-am vizitat pe indienii havasupai și am bătut-o cu cureaua pentru că a înotat cu Fidel Hanna.

În ziua aceea, mai târziu, a bătut cineva la ușă. Când am deschis, în prag stătea Rex Walls, cu un buchet mare de crini albi în mână, pe care mi l-a întins.

– Crini pentru Lily, în semn de scuză. Deşi nu sunt la fel de adorabili ca tiza lor.

– Asta nu-i tocmai melodia pe care o fluierai aseară.

– Ceea ce am spus a fost inadmisibil şi sunt primul s-o recunosc. Dar speram că ai să-mi arăţi puţină îngăduinţă.

A continuat spunând că avusese o zi grea, căzuse de pe cal în faţa femeii pe care o iubea, apoi luase bătaie la pocher de la mama ei, şi toate astea îl împinseseră să ia câteva pahare în plus. Am clătinat din cap, uitându-mă la crini.

– Aş putea să-ţi arăt toată îngăduinţa din lume, dar tot cred că fiica mea are nevoie de o ancoră.

– Problema, când eşti legat de o ancoră, e aceea că-i al naibii de greu să zbori.

„Ce nemernic! mi-am zis. Trebuie să aibă de fiecare dată ultimul cuvânt." Dar crinii erau frumoşi.

– Merg să-i pun în apă.

– Îţi place să zbori, a adăugat Rex. Dacă asta m-ar aduce iarăşi în graţiile dumitale, aş fi onorat să te iau să facem o tură.

Nu mai urcasem într-un avion de ani buni şi, cu toate că încă mai fierbeam în sinea mea din cauza huliganului, ideea mă entuziasma, aşa că am acceptat, firește. În duminica următoare, când Rex a venit să mă ia, îl aşteptam afară, în costumul meu de aviator, ţinând în mână casca din piele pe care o cumpărasem ieftin de la instructorul meu din comitatul Mohave când acesta vânduse afacerea.

Rex s-a aplecat pe geamul berlinei pe care o împrumuta mereu de la un prieten şi a strigat:

– Amelia Earhart! Aşadar, trăieşti!

Rosemary a vrut să vină şi ea, dar Rex i-a spus că avionul are numai două locuri.

– De data asta merg doar eu cu Amelia.

Rex conducea ca un diavol, cum îmi plăcea şi mie, aşa că am străbătut cât ai clipi Agnes Weeps şi am ajuns pe poteca Apache. L-am întrebat pe Rex câte ceva despre trecutul lui.

– Doamnă, dacă te interesează pedigriul, ai să găseşti unul mai bun la canisa locală.

A spus că mama lui a fost orfană; tatăl lui a lucrat ca funcţionar la căi-

le ferate. Unchiul lui făcea whisky de casă și, în adolescență, Rex dusese uneori băutura de contrabandă în oraș.

I-am povestit de vremurile în care vândusem băutură ilegală, depozitată sub pătuțul bebelușului și cum m-a salvat Rosemary cu urletele ei când i-a văzut pe polițiștii veniți să cerceteze. Ne înțelegeam bine; am sporovăit întruna până am ajuns la câmpie și la o rulotă rablagită, înconjurată de vechituri: arbori de mașină, chiuvete metalice, butoaie vechi de la combustibil și o camionetă veche, urcată pe cărămizi. Rex a apăsat brutal frâna și a intrat în curte, oprind în fața rulotei.

– Uită-te la toate porcăriile astea! a exclamat. Fiind din vestul Virginiei, sunt nițel cam sensibil la mizeriile care supără vederea, împrăștiate de gunoaiele de albi, așa că am să-i spun vreo două individului de colo.

A coborât din mașină și a bătut cu putere în ușă.

– Păduchele care locuiește în dărăpănătura asta are tupeul să-și arate mutra urâtă?

Un tip slăbănog, tuns milităreşte, a deschis ușa.

– Viitoarea mea soacră e în mașina aia și s-a săturat să treacă pe lângă cocina asta! a răcnit Rex. Așa că data viitoare când trec pe drumul ăsta vreau să văd curățenie, ai priceput?

Cei doi bărbați s-au privit țintă câteva clipe; eram sigură că unul dintre ei îl va pocni pe celălalt, dar au izbucnit amândoi în râs și s-au bătut pe spate.

– Rex, ticălos certăreț ce ești, ce mai faci? l-a întrebat individul.

Rex l-a adus la mașină și mi l-a prezentat: Gus, un vechi prieten din aviația militară.

– Poate crezi că o am cu mine pe Amelia Earhart cea dispărută, dar ea e Lily Casey Smith. E mama viitoarei mele soții.

– Îl lăsați pe nemernicul ăsta să se însoare cu fata dumneavoastră? a strigat Gus. Țineți biciul la îndemână!

Comentariul li s-a părut amândurora ilar.

Rex mi-a explicat că, strict vorbind, regulamentul interzicea ca piloții militari să ia civili în avioane militare, deși toți o făceau, pe ascuns. Cum nu puteau să decoleze de la baza aeriană, în fața controlorilor, piloții îi luau pe civili de pe diferitele terenuri acoperite cu iarbă din afara bazei, unde exersau aterizările. Unul din acele terenuri se afla chiar în spatele rulotei lui Gus, așa că avea să mă lase cu acesta, să decoleze de la bază și să aducă avionul la rulotă. N-aveam nimic împotriva bărbaților care ig-

nora regulamente stupide, aşa că Rex a mai primit un punct în coloana plusurilor – deşi coloana minusurilor rămânea în continuare mult mai consistentă.

M-am aşezat în partea din spate a rulotei, pălăvrăgind cu Gus. În cele din urmă a apărut şi avionul. Era un avion galben, cu un singur motor şi două locuri, cu un acoperiş de sticlă peste cabină pe care Rex îl ridicase. A aterizat şi a rulat spre noi. După ce a oprit, Gus mi-a arătat treptele de sub flaps şi m-am căţărat pe aripă. Rex m-a plasat în faţă, el ocupând locul din spate. Mi-am pus căştile şi l-am privit pe Rex cum accelerează; am traversat câmpul şi ne-am ridicat în aer.

În timp ce câştigam altitudine am avut iarăşi senzaţia că sunt un înger care priveşte curbura îndepărtată a pământului, cu infinitatea aceea de spaţiu albastru dincolo de ea.

Am zburat spre Horse Mesa şi Rex a coborât avionul ca să treacă pe lângă casă de două ori. Rosemary şi Jim au ieşit fluturând din mână ca apucaţii, iar Rex a înclinat aripile.

Am urcat iarăşi şi am urmat creasta munţilor până la canionul pârâului Fish, iar apoi am coborât chiar în canion, zburând deasupra apei şerpuitoare; de o parte şi de alta a noastră treceau cu iuţeală pereţii de stâncă roşie.

După ce am ieşit din canion, am dat iarăşi ocol câmpiei şi Rex m-a lăsat să preiau comanda aparatului. Am înclinat avionul spre stânga, l-am readus la orizontală, l-am înclinat spre dreapta într-un cerc. Nimic nu era mai măreţ decât pilotajul.

Rex a luat iarăşi manşa şi a înscris avionul într-un luping mare, ajungând cu capul în jos. Ieşind din luping am plonjat abrupt, ajungând la doar cincisprezece metri deasupra solului, şi am mers mai departe astfel. Copacii, dealurile, formaţiunile de stâncă treceau fulgerător pe lângă noi.

– Un prieten de-al meu a făcut o dată figura asta deasupra plajei, a spus Rex prin intercom, şi când s-a aplecat ca să le facă semn cu mâna fetelor, avionul a intrat direct în baltă.

Ne îndreptam spre un drum de-a lungul căruia se înşirau stâlpi de telefon.

– Ia fii atentă! a strigat Rex.

A coborât avionul şi mai mult, până am ajuns aproape să atingem pământul. Mi-am dat seama că va încerca să zboare pe sub cablul telefonic.

– Rex, idiotule! Ai să ne omori pe amândoi! am ţipat la el.

S-a mulțumit să chicotească și-n clipa următoare a aliniat avionul astfel încât să treacă printre doi stâlpi. Aceștia au zburat pe lângă noi, iar deasupra capului am zărit ca prin ceață cablul.

– Ești nebun!

– Asta-i place fiicei dumitale la mine! a răcnit el în replică.

A ridicat iarăși aparatul și s-a îndreptat spre nord, până a găsit ce voia: vite la păscut. A coborât în spatele cirezii și s-a apropiat de ea, iarăși aproape razant cu pământul. Vitele au început să se îndepărteze de noi, speriate, în galopul lor stângaci, revărsându-se spre dreapta și spre stânga în timp ce ne apropiam, dar Rex a înclinat aparatul la dreapta și apoi la stânga, mânând vitele spre mijloc. Abia după ce le-a adus iarăși laolaltă s-a ridicat și s-a îndepărtat.

– Așa ceva nu poți face de pe cal, nu? m-a întrebat.

În primăvara aceea, Rex și Rosemary au hotărât să se căsătorească. Ea mi-a dat vestea într-o seară, după cină, în timp ce spălam vasele împreună.

– Ai nevoie de cineva de nădejde, i-am spus. Nu te-am învățat nimic?

– Ba sigur că da! Asta ai făcut de când mă știu. „Să-ți fie asta învățătură de minte" și „Să-ți fie aia învățătură de minte." Dar în toți anii ăștia, ceea ce credeai că mă înveți era una, iar ce învățam eu era alta.

Ne-am privit îndelung. Rosemary stătea sprijinită de chiuveta din bucătărie, cu brațele încrucișate la piept.

– Deci ai să te măriți cu el chiar dacă nu sunt de acord? am întrebat-o.

– Ăsta-i planul.

– Mi-a plăcut mereu să cred că n-am întâlnit nici un copil pe care să nu-l pot învăța. Se pare că m-am înșelat. Tu ești copilul acela.

Tot atunci, Rex a anunțat că stagiul militar i se apropie de sfârșit și că a decis să nu se înroleze din nou. Nu voia ca Rosemary să-și irosească viața crescând o liotă de copii într-o rulotă, la o bază aeriană în deșert. În plus, avea alte planuri. Planuri mari.

Toată povestea asta era lipsită de judecată.

– Unde veți locui? am întrebat-o pe Rosemary.

– Nu știu. Nu contează.

– Cum adică nu contează? Căminul e unul dintre cele mai importante lucruri din viața unui om!

– N-am mai avut un cămin adevărat de când am plecat de la fermă. Nu cred că voi mai avea vreodată un cămin. Poate că nu ne vom stabili niciodată într-un loc anume.

Jim privea filozofic decizia lui Rosemary, socotind că n-am face decât s-o întoarcem împotriva noastră dacă ne-am certa cu ea.

– Simt că am dat greș, i-am spus.

– Nu fi aspră cu tine, a răspuns Jim. Poate că ea n-a ieșit așa cum ai intenționat, dar asta nu înseamnă că a ieșit prost.

Stăteam pe treapta casei noastre. Ceva mai devreme plouase. Stâncile roșii din jurul cătunului Horse Mesa erau ude și din crăpături se revărsa apa de ploaie, creând zeci de cascade temporare.

– Oamenii sunt ca animalele, a spus Jim. Unii sunt cel mai fericiți într-un spațiu îngrădit; alții au nevoie să cutreiere liberi. Trebuie să-i accepți fetei firea.

– Așadar, asta e o lecție pentru mine?

Jim a ridicat din umeri.

– Fiica noastră a găsit ceva ce-i place, pictura asta, și un om cu care vrea să fie, pe Rex ăsta, așa că e considerabil înaintea multor oameni.

– Cred că ar trebui să încerc să mă împac cu situația.

– Vei fi mai fericită dacă o faci.

Le-am spus lui Rex și Rosemary că voi acoperi toate cheltuielile dacă se căsătoresc într-o biserică catolică și facem totul cu eleganță. Speram că o nuntă mare, tradițională, îi va face să pornească cu dreptul.

Am închiriat o sală de banchete de la hotelul Sands, în centrul Phoenixului. I-am invitat pe toți oamenii pe care-i cunoșteam: fermieri și lucrători la fermă, profesori și foști elevi, oameni din trecutul meu.

– Ce veți face în luna de miere? am întrebat-o pe Rosemary în preajma zilei celei mari.

– Nu vom plănui o lună de miere. După nuntă ne urcăm în mașină și mergem unde ne duce drumul.

– Ei bine, dragă, te așteaptă o călătorie palpitantă.

Rosemary a fost frumoasă la nuntă. Avea o rochie lungă până-n pământ, cu straturi de dantelă peste mătasea albă, un văl lung din dantelă și mănuși asortate. Cu pantofii albi cu toc înalt era aproape la fel de înaltă ca Rex, care arăta elegant în haina albă de smoching și cu papion negru.

Rex și amicii lui au băut din halbele de bere toată ziua, așa că situația

a devenit puțin dezlănțuită la recepție. Rex a ținut un discurs lung, în care m-a numit „Amelia Earhart", pe Jim, „Cowboy-ul paraşutist", iar pe Rosemary, „Trandafirul meu sălbatic". Când a început muzica, a rotit-o pe Rosemary împrejurul încăperii, cu piruete şi lăsări pe spate. Ea se distra de minune. Apoi Rex ne-a pus pe toți într-un şir de conga şi am şerpuit prin sală, legănând din şolduri şi lovind aerul cu piciorul.

La sfârşit, când perechea de proaspăt căsătoriți a ieşit din hotel, Fordul lui Rex îi aştepta lângă trotuar. Era o după-amiază târzie de mai şi lumina aurie a Arizonei scălda strada. Ne-am îngrămădit toți pe trepte ca să le facem cu mâna în semn de rămas-bun. Când au ajuns pe trotuar, Rex a înşfăcat-o pe Rosemary de mijloc, a aplecat-o pe spate şi a sărutat-o prelung pe buze. Au fost cât pe ce să cadă, iar asta i-a făcut să râdă atât de tare că le-au dat lacrimile. Când Rosemary a urcat în maşină, Rex i-a dat o pălmuță peste fund, de parcă ar fi fost posesorul ei, şi pe urmă a urcat lângă ea. Încă mai râdeau amândoi când Rex a ambalat motorul cu putere, aşa cum făcea întotdeauna.

Jim m-a cuprins cu brațul şi i-am privit împreună cum pleacă pe stradă, îndreptându-se spre câmpia largă, ca doi cai pe jumătate îmblânziți.

Epilog

Mica vietate

Jim şi cu mine am rămas în Horse Mesa. Jim s-a pensionat după puţin timp, dar a rămas ocupat, în calitate de primar neoficial – ţinându-i copilului indisciplinat al unui vecin predica de care avea nevoie ca să se îndrepte, ajutând alt vecin să repare acoperişul sau să desfunde carburatorul. Eu am continuat să predau. Nu-mi plăcuse niciodată să lenevesc, cum nu-i plăcea nici lui.

Jim cel Mic şi Diane s-au instalat într-o casă de fermă îngrijită dintr-o suburbie a Phoenixului şi au făcut doi copii. Viaţa lor părea stabilă. Pe de altă parte, Rex şi Rosemary cutreierau prin deşert; Rex muncea pe unde apuca şi lucra la diferitele lui planuri fără noimă, bând bere în timp ce desena scheme de utilaje pentru mineritul aurului şi de panouri uriaşe care să capteze energia soarelui. Rosemary picta ca o apucată, dar a început şi să facă copii cu nemiluita; de fiecare dată când ne vizitau, ori era gravidă, ori îl alăpta pe cel abia născut.

Primii doi copii au fost fete, însă a doua a murit pe neaşteptate, în somn, înainte să împlinească un an. Al treilea a fost tot fată. Rex şi Rosemary locuiau în Phoenix la vremea când s-a născut, în casa noastră de pe strada North Third, dar n-aveau bani să plătească factura de la spital, aşa că a trebuit să merg până acolo, cu un cec şi nişte vorbe usturătoare pentru nerușinatul de Rex. Rosemary a botezat fetiţa Jeannette şi, probabil aflată în continuare sub influenţa fostei ei profesoare de pictură, l-a scris cu doi de t, cum fac broscarii.

Jeannette nu era o mare frumuseţe – lucru pentru care mă simţeam recunoscătoare –, avea părul de culoarea morcovului şi un corp lung şi slab. Dar avea ochi verzi zâmbitori şi o linie puternică a maxilarului,

exact ca a mea, și încă de la început am simțit o legătură puternică cu ea. Mi-am dat seama că e tenace. Când am luat-o în brațe și i-am întins un deget, mica vietate l-a prins și s-a ținut de el de parcă n-avea de gând să-i dea drumul vreodată.

Dat fiind felul în care se contura viața lui Rosemary cu Rex, pe copiii aceia îi așteptau vremuri frământate. Dar se trăgeau dintr-o stirpe rezistentă, așa că socoteam că vor fi în stare să joace cărțile primite. În plus, aveam să mă aflu în preajma lor. Nici în ruptul capului n-aș fi acceptat ca Rex și Rosemary să mă excludă când era vorba de nepoții mei. Aveam câte ceva să-i învăț pe copiii aceia și nu exista om pe lume care să mă poată opri.

JEANNETTE WALLS

La fel ca bunica ei, Lily Casey Smith, personajul dominant din *Cai pe jumătate îmblânziți*, Jeannette Walls a avut o copilărie absolut neconvențională. Cititorii americani ai autobiografiei ei bestseller, *The Glass Castle*, care a captivat țara în 2005, au fost impresionați de amintirile despre începutul intens, dar disfuncțional al vieții ei, pe care l-a privit și despre care a scris fără să șovăie și cu o excelentă memorie a detaliilor.

Folosește aceeași abordare în *Cai pe jumătate îmblânziți*, explorând din nou istoria familiei sale, dar inspirându-se de astă dată din viața remarcabilă a bunicii ei, Lily. A explicat că, întrucât n-a avut cum să consemneze povestea folosind cu precizie ideile și cuvintele lui Lily, nefiind martoră la ele, a ezitat să eticheteze cartea „nonficțiune" și a preferat s-o numească „roman inspirat din viața reală".

Născută în Phoenix, Arizona, în ianuarie 1960 – al doilea din patru copii –, Jeannette a crescut în umbra tatălui ei, Rex, un alcoolic sclipitor de inteligent, dar capricios, care nu reușea să păstreze prea mult timp un loc de muncă și care-și muta familia din loc în loc atât de des, încât abia dacă aveau timp să despacheteze. Era un fel de visător, mereu convins că succesul îl așteaptă după colțul următor, într-un nou proiect, așa că și-a târât familia după el prin toată SUA, împărtășindu-le copiilor viziunile despre „castelul de sticlă" pe care-l va construi într-o bună zi pentru ei.

Rosemary, mama lui Jeannette, era pictoriță și profesoară, dar instabilă și ea în felul ei, și se lupta cu cerințele de bază ale familiei. „Mama spunea mereu că oamenii își fac prea multe griji pentru copiii lor. Spunea că-ți prinde bine să suferi când ești mic."

Date fiind toate acestea, nu e surprinzător că Jeannette și frații ei au crescut într-o sărăcie lucie. Creditorii se aflau mereu pe urmele familiei și au fost momente când în casă nu exista nimic de mâncare și Jeannette trebuia să recurgă la a fura din pachetul de prânz al colegilor de clasă.

În cele din urmă, când s-au stabilit în vestul Virginiei, în Welch, orașul natal al tatălui ei, au trebuit să se descurce într-o colibă fără apă curentă și cu un sistem electric extrem de capricios. Acoperișul avea spărturi și ploaia picura pe copii în timp ce încercau să doarmă.

Din fericire, această poveste cumplită are și o latură mai luminoasă: părinții lui Jeannette prețuiau învățătura și, în ciuda firii lor neconvenționale, erau inteligenți. Rosemary Walls a învățat-o pe Jeannette să citească de la o vârstă fragedă, iar tatăl ei radia de entuziasm față de tot ce înseamnă știință și-i împărtășea tot ce știa. Ca urmare, Jeannette a excelat în școală. La șaptesprezece ani însă a fugit din căminul familial din vestul Virginiei și s-a dus în New York, unde s-a mutat la sora ei mai mare, Lori. Acolo a terminat liceul și în cele din urmă a fost acceptată la Colegiul Barnard, reușind cumva să adune banii pentru taxele de școlarizare și absolvind *cum laude*.

Jeannette a fost jurnalistă începătoare încă de când a început să contribuie la gazeta liceului, iar după colegiu a reușit să obțină un post ca asistentă de birou, cu atribuții generale, la *New York Magazine*. În scurt timp a fost transferată la secția de afaceri a acestui periodic, iar apoi a fost angajată de *USA Today* ca reporter de știri. Ulterior a fost ademenită să se întoarcă la *New York Magazine*, pentru a prelua rubrica mondenă. „La început am fost puțin insultată, a spus ea odată într-un interviu. Dar mi-a plăcut grozav [rubrica mondenă]. Era o diferență atât de mare față de prezentarea știrilor care ți se dădeau de-a gata!"

A lucrat apoi la *Esquire*, tot la rubrica mondenă, iar de acolo a plecat ca să-și scrie prima carte, *Dish: The Inside Story on the World of Gossip* (2000). În timp ce o scria a aflat că MSNBC.com, un canal american de televiziune prin cablu, caută un reporter de știri mondene online, așa că Jeannette și-a mutat talentul pe World Wide Web, unde rubrica ei, „Scoop", a dobândit în scurt timp o imensă popularitate.

Walls se căsătorise în 1988 cu primul ei soț. După aproape un deceniu a divorțat, iar în 2002 s-a căsătorit cu scriitorul John Taylor. Acesta a încurajat-o să-și dezvăluie în sfârșit trecutul – îl ținuse secret față de colegi și prieteni –, căci în cercurile jurnalistice începeau să circule zvonuri. Jeannette a acceptat și a scris romanul autobiografic *The Glass Castle*, care a transformat-o într-un fenomen la scară mondială.